לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ב', ט"ז בכסלו תשמ"ח, 7 בדצמבר 1987 / שנת מ"ה מס' 13514 / המחיר 1.10 ש"ח כולל מע"מ

ערבי עתר לבג"ץ לגייסו להג"א

מאת מנחם ענברי, כתב „על המשמר"

תושב הכפר טירה שבמשולש, יוסף נאסר, עתר לבג"ץ נגד שר הביטחון, כדי שיגייס להג"א כדי להגן עליו ועל בני משפחתו ועל כלל האזרחים הערבים בישראל מפני סכנת לוחמה כימית.

הפרקליט דארוויש נאסר הסתמך, בשם ועד משפטנים לזכויות האדם, על חוק ההתגוננות האזרחית המסמיך את שר הביטחון להכין תוכניות התגוננות אזרחית למדינה כולה — ולא רק לתושבים היהודים.

העותר טוען, כי בחודש שעבר נערך תרגיל הג"א בכל בתי־הספר בישראל, חוץ מבתי־הספר הערביים. הוא גם היפנה את תשומת־הלב לכך שבישובים הערביים אין מחייבים לבנות מקלטים וכן אין מקלטים ציבוריים.

שלמה סקל נרצח במרכז עזה בדקירת סכין בעורפו

התקף מאחור, בפתח חנות בכיכר פלשתין ■ היה בנסיעת עסקים מטעם מפעל „כתר" — רהיטי פלסטיק ■ מחפשים אחר חולייה מאורגנת ■ „כוח 17" לקח אחריות

מאת עזרא אבירן ואבי בניהו, כתבי „על המשמר"

שלמה סקל, בן 45 מחולון, נרצח אתמול בצהריים מדקירת סכין בעורפו בכיכר המרכזית של עזה. הדוקר נמלט ותושבי עזה העבירו את הפצוע לבית־החולים „אל־אהלי" הסמוך.

צוות רפואי ישראלי־עזתי עמל במשך יותר משעה להציל את חייו של הנדקר, אך המאמצים עלו בתוהו, ובשעה 3.30 נקבע מותו.

באיזור הרצח הוטל מייד עוצר וזרועות־הביטחון, יחד עם המשטרה, ערכו סריקות, עצרו חשודים, הציבו מחסומים ברחוב הראשי של עזה ועד למחסומי־היציאה מהרצועה. צעדים אלה גרמו פקקי־תנועה גדולים בעזה וברצועה, ואלפי שכירים שחזרו מ־ישראל נאלצו להמתין שעות ארו־

(המשך בעמוד 4)

שלמה סקל המנוח. (צילום: „ידיעות אחרונות")

הידידים זרמו לבית סקל

מאת אשר שילוני, כתבנו בחולון

ביתו של שלמה סקל שנירצח אתמול בצהריים בשוק עזה, הוכה אתמול נהלם ובאבל.

עד השעות המאוחרות של הערב זרמו לביתו, שברחוב קיבוץ גלויות פינת דוד אלעזר בחולון, עשרות חברים וידידים משכונת התקווה, שם התגוררה המשפחה לפני שנים, ומרחוב רמז בבת־ים, משם עברה המשפחה לפני כחצי־שנה לדירתה בבניין חדש בחולון.

סקל עבד כ־20 שנה במפעל „כתר" למוצרי פלסטיק, ונהג לנסוע כמעט כל יום א' לעזה להביא מתוצרת המפעל לחנויות שם. סביר להניח שהרוצח ידע את צעדיו של סקל ועקב אחריו.

הנרצח הותיר אשה, בת שהשתחררה עתה מצה"ל, שני בנים צעירים ואם המתגוררת יחד עם המשפחה.

מועד ההלוויה טרם נקבע שכן ממתינים לאחיו של הנרצח הנמצאים בחו"ל.

פרס ואבן יעידו במשפט ואנונו מטעמו • עמוד 2

חוזרים בתשובה הביאו את הסמים לשכונות החרדיות • עמוד 3

שמעיה אנג'ל: כך הרגתי את שושן • עמוד 3

פסגת התקווה

ועידת הפסגה רייגן־גורבצ'וב מעוררת תקוות רבות בקרב כל עמי העולם. שני הגדולים נפגשים, כאשר מראש הובטחה חתימתם על ההסכם לשמדת הטילים הגרעיניים לטווח קצר ובינוני. אומנם נכון, כי בידי שתי המעצמות הגדולות יוותרו עדיין מחסנים גדולים של נשק גרעיני, אך תשונה העובדה, כי ארצות הברית וברית המועצות פותחות כעת בתהליך הפוך - במקום לייצר נשק קטלני יתחילו בהשמדתו. את הצלחתה הנוספת של הוועידה הזאת אפשר יהיה לשפוט על־פי התקדמות בהסכמה לגבי השלב הנוסף, שעל־פי המוצע יביא להשמדת מחצית הטילים הבין־יבשתיים.

מן הפסגה הזאת אפשר יהיה לומר, כי העולם מתחיל לצעוד בכיוון השפיות, בכיוון הסרת האימה הגרעינית, המרחפת כסיוט מעל פני האנושות כולה. התפנית הזאת ביחסים הבין־גושיים התאפשרה הודות לתמורות המתרחשות בברית המועצות, אשר מנהיגה החליט להתנתק מן הנוקשות של המדיניות הסובייטית, ולשכנע במעשים, כי כוונותיה של ברית־המועצות להגיע להסדר הן אמינות וכנות. גם הנשיא רייגן השמרני, לקראת סוף כהונתו, הגיע לידי מסקנה, כי כדאי לארצות הברית לעצור את מירוץ החימוש המפחיד, והבולע משאבים ענקיים. הסכמתו איננה בגלל קסמו האישי של גורבצ'וב - אם־כי המנהיג הסובייטי אכן הצליח לזכות בפופולריות עצומה בארה"ב - אלא בגלל הוויתורים הסובייטים, שהעיקרי בהם הוא הסכמה לנוכחות פיזית של הנציגים האמריקנים בבסיסי הנשק הגרעיני שיושמד.

שני הגדולים ידונו בוושינגטון גם בנושאים בין־לאומיים אזוריים שונים, במלחמות קונבנציאליות, או בסכסוכים היכולים להביא למלחמות. הם ידברו על המצב במפרץ הפרסי, על פרשת אפגניסטאן, והנשיא יעלה ללא ספק גם את שאלת זכויות האזרח. גורבצ'וב הולך לשיחות אלה עם נכונות להגיע לפשרה, אם־כי עד גבול מסוים. כך למשל בשאלת יהודי ברית־המועצות, עשה גורבצ'וב מאמצים כדי להוכיח את נכונותה של מוסקווה להתיר את עליית מסורבי העלייה. עם זאת, ספק אם יסכים לנוסחה המדברת על עלייה חופשית של כל היהודים על בסיס לאומי.

יש לזכור, כי השניים מודעים לאופוזיציה המתנגדת למהלך זה של התקרבות אמריקנית־סובייטית. בארוח מלא יש לרייגן אופוזיציה שמרנית המאשימה אותו ב„כניעה" בפני מוסקווה, אך לגורבצ'וב אורבים חוגים שמרניים שאינם אוהבים את מדיניות מנהיגם. יש לקוות, כי שניהם יתגברו על הניצים שלהם, ויסללו דרך לפסגה הבאה במוסקווה בעוד חודשים מספר. זוהי תקוותם של העמים המייחלים לעידן חדש ביחסי מזרח־מערב.

נסיונות חוזרים של הליכוד למנוע התמודדות בקונגרס

רוצים בחירה מוסכמת של יו"ר — דיניץ — תמורת גזבר מהליכוד ■ צירים מהימין התפרצו לבמה

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

אישים מרכזיים במפלגת העבודה הביעו אתמול חשש חריף לפיצוץ הקונגרס הציוני ה־31, בעקבות ההתגוששויות הראשונות שארעו מעל בימת הקונגרס, עוד לפני הפתיחה החגיגית.

אתמול בשעות אחר־הצהרים נבחרה יו"ר ארגון הדסה רות פופק/כיו"ר נשיאות הקונגרס הציוני, בקולות צירי מפלגת העבודה, מפ"ם ובקולות של צירים אמריקניים. הרוב הגדול שהושג למועמדת העבודה בהתמודדות הראשונה בין שני הגושים, התקבל בזעם על־ידי

(המשך בעמוד 4)

כך נשמע ונראה הקונגרס בפעם הל"א • עמוד 3 •

שמחה דיניץ, יו"ר המועד, בפתיחת הקונגרס הל"א. (צילום: אליהו הראתי)

גורל בנק החקלאות יוכרע היום

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

דיון מכריע על עתידה של ההצעה למזג את בנק החקלאות עם בנק פיתוח התעשייה יוערך היום בלשכתו של שר האוצר משה נסים.

מנכ"ל האוצר ויקטור מדינה מינה לפני זמן־מה צוות לבדוק מחדש דו"ח שהגיש צוות פקידים באוצר, בראשות החשב הכללי אריה שר, שהמליץ להציע למכירה את מניות בנק החקלאות לבנק לפיתוח התעשייה. על סמך הדו"ח של הצוות, הוחלט בוועדת השרים לענייני כלכלה לאשר את מיזוג שני הבנקים.

צוות חדש מונה על־ידי מדינה, לאחר שנתגלו אי־דיוקים בדין וחשבון הראשון. בשבוע שעבר, האשים ח"כ יאיר צבן את הפקידים באוצר שהציגו את נושא המיזוג בהטעיית הוועדה, ואף פנה למבקר המדינה כדי לבדוק עניין זה. צבן טען, שבניגוד למה שנאמר לוועדה, מצב הבנק לחקלאות לא היה מסוכן ותיק ההלוואות לטווח קצר הוזה כ־15 מיליון שקל, ולא עשרות מיליונים, כפי שטענו הפקידים בהציגם את הנושא.

מקורות יודעי־דבר אמרו, ששר האוצר במבוכה, שכן הוא התבקש כבר לפני כשבועיים להופיע בוועדת הכספים ולהסביר את פרשת בנק החקלאות והמיזוג המוצע. נסים אמר לסיעת הליכוד בכנסת, לפני כשבועיים, שהנושא כולו נמצא בטיפול מחודש במשרד־האוצר.

המקורות אמרו, שאריה שר הוא אחד המועמדים לתפקיד יו"ר מועצת־המנהלים של הבנק לפיתוח התעשייה.

לדברי המקורות, מצבו של בנק החקלאות איננו כה מעורער כפי שהוצטייר בדו"ח הראשון שהוגש לוועדת הכספים, שכן רוב התפקדות וההלוואות הן לטווח ארוך.

עוד ציינו המקורות, שהתנועה הקיבוצית המאוחדת, שתמכה במיזוג, חזרה בה, לאחר שהתברר כי לא תתקבל כל ערבות־מדינה בגין התחובות של בנק החקלאות.

רבבות בגדולה בהפגנות היהודיות בוושינגטון בסיסמה „שלח את עמי"

(המשך בעמוד 4)

עמוד אחורי

„המשמר"

בין הכיסאות / אמץ באהבה

הולנדי מעופף ותם

וילם ורהייס, עולה חדש מהולנד, אומץ באהבה גדולה על־ידי שמוליק פייבר, דמות באר־שבעית מוכרת. פייבר מתפרסם לפרקים כחשוד בביצוע מעשים מגונים, לפרקים כאחר מילדי תימן האבודים ולפרקים כפעיל ליכוד. חוץ מזה הוא גם בעל המסעדה „בר־שבע", ושם, במסעדה, וילם היה טבח ומלצר.

חמש עשרה שעות ביממה, בממוצע, בישל וילם עבור המסעדה של פייבר ולא קיבל פרוטה שחוקה אחת. במקום תשלום סידר פייבר שיקבל קיצבת אבטלה, וכדי להגביר להולנדי המעופף והתם את המוטיבציה — נהג גם להבטיח לו שבקרוב מאוד יהפוך אותו לשותף. עכשיו, אחרי הרבה זמן של התנדבות כפויה, וילם מתפכח והוא תובע מפייבר בבית הדין לעבודה ובאמצעות עורכת־הדין חדוה ביטון, תשלום עבור תקופת טבחותו. בכתב התביעה הוא מספר שפייבר לא רק שלא שילם, אלא גם לווה ממנו כסף, ולקח ממנו בגדים וציוד בישול.

בכתב ההגנה, פייבר מכחיש הכל. הוא ואשתו, הוא אומר, ריחמו על ההולנדי ולכן נתנו לו לאכול במסעדה. הם עשו לו טובה. לא היו יחסי עובד מעביד, הכסף שלווה הוחזר.

טענות הצדדים יתבררו בבית המשפט, אבל לנו, הבאר־שבעים, יש זיכרון ארוך ואנחנו זוכרים היטב את המודעות היהירות שפייבר פירסם במקומונים. „בשלושה דברים יכולה המסעדה להתפאר... במחיריה, ובשף ההולנדי שלה. עד שמרכיבים את התפריט אפשר לספר על השף... שלוש דיפלומות... נכס... וילם אומר... וילם מעדיף..." — וכו' וכו'. גם בכרטיס הביקור השחור־זהוב של המסעדה כתוב: „מסעדה אכסקלוסיבית עם שף אירופאי, שף וילם ורהייס". לפייבר, מסתבר, תהיה בעייה להוכיח שהאיש היה רק אורח.

ובינתיים, צרות, באות כידוע בצרורות. המודעות בעיתונים הגיעו לידי משרד הקליטה וזה תובע מוילם להשיב את דמי האבטלה שקיבל, משום שמסתבר, כך הם אומרים, שעבד במסעדה. לוילם אין מזל: הוא נפל בין נצלנות לבין ביורוקרטיה ישראלית. במילכוד הזה נשארו לו רק בית המשפט ואלוהים.

שלי יחימוביץ'

דעל / משהו אוטומטי

מי מפעיל את זה?

חייל שהרג מפגין בשכם זוכה, כיוון שפעל באופן אוטומטי. אין ספק שהאוטומט לא היה מופעל אילו היו המפגינים יהודים, ומשהו היה נגרע מאוטומטיותו של הזיכוי. ואכן, מה לנו כי נלין על האוטומט, כדרכם של אוטומטונים הוא פועל כפי שהופעל.

אך אם כן הוא, למה אנחנו מתלוננים על הש.ג. ממחנה גיבור? הרי גם הוא פעל באופן אוטומטי. היש נחלאי שאינו מכיר את סוניה גארביץ' הבלתי נשכחת, מהמערכון של שייקה אופיר, אשר „כשאני שומעת ירים אני באופן אבטומטי נשכבת"?

ובכל הפגנה ימשיכו ערבים צעירים, ילדים ונשים, לקפץ באוויר ולקלוט בראשיהם את קליעי שומרי הסדר, ככדורי פינג־פונג באוטומט של בינגו. או להתכופף אוטומטית לרצפה כשנורות יריות לרגליים, וימותו אוטומטית, והורגיהם יזוכו אוטומטית, וכל האוטומט ימשיך לנוע כרגיל, ואנחנו בתוכו, מבלי לשאול את השאלה המתבקשת אוטומטית, מי מפעיל את האוטומט הזה?

ואנחנו, הפרנואידים, שלמדנו לחשוש מכל מילה חדשה, מונח חדש, האם ניאלץ לצרף אוטומטית את המילה „אוטומטי" לרשימת המונחים טעוני האירוניה האורווליאנית כ„יריות באוויר", „מלחמת שלום הגליל", „מובאים" וכיו"ב, ולהיתקל מהיום והלאה בידיעות נוספות בנוסח „נהרג אוטומטית באש אוטומטית"?

אורי בלסם

ציורמצב

מדף/ סיפורת־תרגום

מיתוס חובק־עולם

תורחה לואיס בורחס, „דברי ימי תועבת העולם" מספרדית ואחרית דבר: רינה ליטוין, הוצאת עם עובד „פרוזה אחרת" נובמבר 1987.

אם יש סופרים „מעוררי קנאה", הרי סופר כזה הוא בורחס, המבשר הגדול של הסיפורת הלאטינו־אמריקנית המודרנית. מקורה של אותה „קנאה" בכישרון המדהים לשלב בין העממי לבין האינטלקטואלי, בין המיתוס לבין העובדה־היבשה־כביכול.

בקובץ שלפנינו — הנחשב, כפי שמציינת המתרגמת, רינה ליטוין, במסתה הנפלאה, צומת בספרות הזו — מסופרים־מחדש סיפורי נוכלים מתרבויות שונות, סיפורי כשפים וסיפור אחד מקורי. בורחס יוצר איזה מיתוס חובק־עולם, המכיל את כל המיתוסים האפשריים. ההולך איתו לספינות השודדים היפאנים, למאורות הכנופיות הניו־יורקיות, ואל סיפורי האלף לילה ולילה — דומה שהוא מובל בשדה רחב הידיים של ההמצאה והאינטלקט. בורחס, מצידו, צועד בשדה זה כמי שמכיר כל פרח, כל עשב שוטה, ובעיקר את השורשים והשכבות התת־קרקעיות.

יצירתו של בורחס יכולה, באופן פרדוקסלי, להפריך כל טיעון בדבר האזוטריות של הספרות: הוא מספק לקורא גירוי אינטלקטואלי אינסופי ומפנה אותו לאותם מקורות שהוא משתמש בהם — מ„אבי הבלוז" ועד לכיתבי דת שונים. הוא, למעשה, מפנה את הקורא אל התרבות במובן הרחב ואל כל האפשרויות הגלומות במוח האנושי — שבלעדיו מהו האדם, ואולי גם: מהו העולם.

תמר משמר

תפסו כותרת/ מתמודדים בסביליה

קרפוב לוחץ חזק

כאשר הכוחות היו שקולים בדרך קרבות שנערכו בעבר לאליפות בעולם בשחמט, הרי דווקא בשלב הסופי ארעו תהפוכות מרתקות. ברו־קרב הנערך בימים אלה בסביליה בספרד, המצב עתה הוא תיקו 10:10 ונותרו עוד ארבעה משחקים בלבד במאבק זה. אך קשה מאד להעריך מה יהיו תוצאות הדו־קרב.

כיוון שהתקנון קובע שלאלוף העולם די בתיקו 12:12 כדי לשמור על תוארו, ברור שאלוף העולם, גארי קספרוב, מוכן להסתפק בארבע תוצאות תיקו. לכן גם חייב ידיבו למאבק על הכתר לשאוף ולנצח לפחות במשחק אחר. המעניין הוא, שדווקא קספרוב הוא בעל סגנון התקפי ושונא לשחק על תיקו, שכן דבר זה נוגד את אופיו. כך קרה, שדווקא במשחקים האחרונים חילץ אלוף העולם תיקו לאחר שנקלע למצבים קשים.

לאחר שנסתיים המשחק ה־17 הראה קספרוב לקרפוב, איך הוא, קרפוב, יכול היה לנצח, והחמיץ את ההזדמנות. המשחק ה־19 התנהל אף הוא בסימן יתרון של קרפוב וקספרוב נאלץ להאבק לתיקו. מכאן נראה, שהטוען לכתר לוחץ חזק. אך זוהי תופעה טבעית. מבחינה פסיכולוגית, מצבו של המגן על הכתר קשה יותר מאשר של השואף לכתר, שהרי רק לראשון יש מה להפסיד. ומקספרוב תובעים להגן על הכתב פעם שנייה תוך שנה אחת. כל ההסבר הזה בא כדי

המשחק ה־19. השופט מוסר לקספרוב מהלך של קרפוב

בעוד שקרפוב הוא שחקן טבעי השואף לזכות ביתרונות קלים והופכם אט־אט לנצחונות ובואת עוצמתו.

דבר זה אכן גרם לכך שלמרות שדי היה לקספרוב בתוצאות תיקו, הוא לא שיחק מוחלטות להבהיר שאפילו אם יפסיד קספרוב את הדו־קרב, כותב שורות אלה נמנה עם החושבים שאין כיום בעולם שחמטאי העולה עליו ברמתו.

אבי אמיר

רק רקע/פצצה אנושית

אין חלפים ושיפוצים

מועמר קדאפי, כך אנו מתבשרים, מציע אסטרטגיה חדשה כיצד להביס את הציונות, ואת שאר אויביו של הגניוס הערבי — פצצה אנושית. מי שאינו יכול להרבות נכסים טכנולוגיים ואנרגיה אטומית — כך קדאפי — יכול להציף את היקום בערבים מתרבים והולכים, ובכוח המסה האנושית המתפוצצת להשיג את שנבצר בדרכים קונבנציונליות־משהו. הצעתו של קדאפי פותחת מיגוון רחב של אפשרויות לדיון תיאורטי או מעשי. קטני־אמונה יצביעו בוודאי בפני קדאפי על התקדימים ההודי והסיני, שלא הפליאו רבות, חרף אימוץ־יחסי של הנוסחה המוצעת. אחרים, שעיסוקם בדמוגרפיה, כלכלה, חקלאות, בריאות הציבור, משק המים, חינוך ומוסר, עשויים אף הם להצביע על קושי או שניים במימוש פס הייצור של הפצצה המוצעת.

אנחנו, חרף היותנו נמנים עם הציבור אליו מכוון ראש החץ של הפצצה, יכולים לתרום לציון מספר הערות טכניות, תוך הצטמדות עיקשת לעקרון חופש הפנייה של איש המדע והרפואה. ראשית, התהליך המוצע — בשלבו הבסיסי — אינו דורש כל חומרי־גלם חיצוניים, פרט אנרגיה מועטה ביותר וארוך כתשעה חודשים לכל היותר, כולל שלבי המחקר והפיתוח. שימוש נבון בעקרונות של תזמון ומיחזור החומר, יכולים להפיק מפרט ממוצע של כעשרים עד עשרים וחמישה מחזורי־ייצור בטרם כלות, ללא השקעה בחלפים וללא צורך בשיפוצים תקופתיים.

בשימוש נכון של כמה חידושים מרעיים בתחום ויסות הרבייה והתרפיה ההורמונלית, ניתן להפיק מכל מחזור־ייצור תוצרת רב־עוברית ולהגדיל את נגילות המערכת. לפיכך, אם נסב חלק מתעשיית הנפט לייצור פרגונל (הורמון המגדיל את מספר הביציות), הרי שהעדיף המוסף של ההשקעה יחזיר את עצמו תוך שנים ספורות. נחשב, איפוא: גבר מוסלמי כשר כפול ארבע נשים כפול עשרים הריונות כפול שלושה עוברים בממוצע להריון, והרי לנו מאתיים וארבעים מרעומים לפועל־ייצור אחד. ניתן לגבות את התהליך בתמריצים ופרמיות, דוגמת פרסים כספיים לכל יחידת־ייצור המפיקה „עשרה חיילים לצבאנו", כפי שנוסח בהצלחה במדינה מזרח תיכונית מוקפת־אויבים אחרת, ואללה יברכו.

ד"ר קובי ארד

תמונת־מצב/קונדומט

גומי וגמרנו

פעם, כשבקונדום עוד היה חור, המציאו את הגלולה ושינו את פני הגאוה. אולם, בערך לפני שנה, השיבה לעצמה אותה

„קונדומט" בבית מרקחת „הבימה" ברחוב דיזנגוף בת"א

פיסת גומי מביכה את כבודה האבוד. מחלת האיידס מיסרה את הקונדום בתוך סל הצריכה המשפחתי, במדד התודשי, „בקונדומטים" כחלחלים — שניים ושלושה שקלים. הרנסס הקונדומטי השתלב יפה עם זה של טינה טרנר, בוב דילן ודורית ראובני. שאו טלוויזיוני חסר תקדים הדגים בהופעה חי כיצד יש להוציא את האמצעי הנ"ל ממחבואו בתחתית הכיס, התיק, האשפה, ולהעמידו אל מול פני האומה. וכך אמנם עשו.

היום יש „קונדומט" כמעט בכל קפה־מסעדה לאנשים מתקדמים, בפאבים מעורבים לאנשים שחושבים ובכניסה לבתי מרקחת לאנשים שסתם אוהבים את החיים. גומי וגמרנו. בלי הבושה הזאת, עם הסומק והזיעה המזיעות, מול אותן עיניים מבינות של רוקח גאור. נעמדים בריסקרטיות מול קופסת הפח, משלשלים מטבע והולכים להרביץ ארוחת ערב רגועה עם כוס היין של אחרי.

ויש כמובן את אלה שמתייחסים לכל העניין כקוריוז. פטאליסטים. לא מאמינים שיהיה זה דווקא הגומי הזה שימתח לאנושות את טווח סיכויי הישרדותה, יותר מכל ההסכמים הגרנדיוזים לפירוק נשק גרעיני, יותר מהרפואה הטבעונית, הדיקור הסיני, הרומנטיקה. אלה בורחים אל הבדיחות:

פעם, אמריקני, לפני שהלך לחברתו, שם דיו בקונדום. שאלו אותו למה והוא השיב:

„IF I CAN'T 'COME', I WILL WRITE"

אלישבע איילון

עורך „עמוד־אחורי": אמי לנדאו

במבצע לילי חד־צדדי חוברו השכונות היהודיות בירושלים לחשמל ישראלי

מאת מנחם ענברי דליה שחורי ובצלאל עמיקם, כתבי „על המשמר"

השכונות היהודיות בירושלים התחברו אמש סמוך לחצות לרשת חברת החשמל הישראלית. עובדי החברה פעלו בשעות הלילה על־אף מזג־האוויר הקר, כדי לחבר את המתגים, מצד אחד, ולנתקם מחברה הערבית המזרח־ירושלמית, מצד שני.

אנשי החברה המזרח־ירושלמית לא גילו נכונות רבה לשיתוף פעולה. תושבי השכונות היהודיות נקראו לגלות הבנה וסובלנות נוכח שיבושים אפשריים בהספקת החשמל.

עתה הצטמצם הזיכיון של חברת החשמל הערבית והיא תמשיך לספק מאור ואנרגיה לשכונות המאוכלסות בערבים ולישובים הערביים ביהודה ושומרון. בימים הקרובים, צפויות הודעות פיטורין לעשרות עובדים של החברה.

צפויים ניתוקים ממושכים

תושבי השכונות היהודיות צפויים עתה לניתוקי חשמל ממושכים, עד יממה, בגלל העבודה המאומצת, אם כי כמה שכונות כבר עברו את הניתוק במעין מבצע צבאי חשאי.

אתמול זימן שחל את היו"ר בפועל של מועצת המנהלים של החברה הערבית ומסר לו על החלטת ממשלת ישראל. היו"ר, חנא נאסר, מסר לשר שחל, כי אין הוא משתף פעולה בעניין זה.

ירדן אסרה

כתבנו מוסר, כי ישראל נזקקה לפעולה חד־צדדית, לאחר שממשלת ירדן לא התירה לחברה הערבית לקבל את ההסכם. ראש ממשלת ירדן, זייד אל־ריפאעי, הודיע לחנא נאסר, כי הוא רואה בהחלטת ממשלת ישראל צעד שרירותי של קביעת עובדות, בניגוד לחוק הבינלאומי.

כדעת משרד האנרגיה להאריך את הזכיון של החברה הערבית, לשכונות הערביות של מזרח ירושלים, ולכפרים הערביים שבשטח זכיונה הישן עד סוף המאה.

תקנות שעת־חירום

הפעולה נעשתה על־סמך צווים שאישרה הממשלה אתמול פה אחד, על־פי הצעת שר האנרגיה והתשתית משה שחל, בעקבות החוק בנושא זה, שאושר בכנסת ב־26 באוקטובר.

הממשלה הסמיכה את שחל להתקין תקנות שעת־חירום, במטרה להבטיח הספקת חשמל תקינה ככל האפשר לישובים ולשכונות היהודיים. תקנות אלה מאפשרות — במקרה של התנגדות — תפיסת חלק ממיתקני חברת החשמל המזרח־ירושלמית, הטלת צווי־ריתוק והבטחת חשמל.

שחל הודיע, כי הרובע היהודי בעיר העתיקה ומעלה ארומים יחוברו במועד מאוחר יותר, מטעמים טכניים.

משה שחל עם עובדי חברת החשמל, לפני מבצע ניתוק היהודים מחברת החשמל המזרח ירושלמית. (צילום: רחמים ישראלי)

ביקורת קשה על תפקוד דובר צה"ל לאחר ליל הגלשנים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

„על צה"ל והרמטכ"ל לבצע תחקיר ולהפיק לקחים לגבי מערכת ההסברה הצבאית כפי שהתנהלה בשבוע שלאחר ליל הגלשנים" אומר גורם צבאי בכיר. לדבריו „מדיניות דובר צה"ל בשבוע האחרון הייתה כושלת וניצחה על היסטריה ציבורית שהתנהלה מעל דפי העיתונות מבלי לתת כל תגובה".

הגורם הבכיר טוען, כי לאחר שהיה ברור בתחילת השבוע כי הטיפול העיתונאי מתמשך, היה צורך להפעיל מערכת הסברה. „צה"ל משך את העניין שבוע ימים, דובר צה"ל לא פעל באופן מקצועי וחובה על הרמטכ"ל ואנשי מטהו להפיק לקחים מארוע זה כדי למנוע הישנות המקרה בארועים עתידיים", אמר.

אותו גורם בכיר וכמוהו נוספים, מותחים גם ביקורת נוקבת על כי דובר צה"ל, תת־אלוף אפרים לפיד, לא מצא לנכון לקצר מסע הרצאות בארצות הברית ולשוב ארצה כדי לעמוד בראש מערך ההסברה של הצבא, כשהסתבר שהאירוע מעסיק מאוד את התקשורת זה למעלה משבוע.

ברונו עלה על נסים; תבע קיצוץ גדול יותר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, שב אתמול ותבע קיצוץ גדול יותר בתקציב המדינה מאשר מציע שר האוצר משה נסים.

בישיבת הממשלה אתמול שדנה בתקציב, ביקר ברונו את הצעות האוצר על קיצוץ בסך 751 מיליוני ש"ח. הוא אמר שהקיצוץ איננו מספיק ושכמעט כולו מורכב מקיצוץ בסובסידיות והיטלים על הציבור ולא קיצוץ על ההוצאה הממשלתית. הוא אמר שיש סכנה שהגרעון הממשלתי יעלה בשנה הבאה בניגוד למגמה של השנתיים האחרונות.

שר האוצר, משה נסים, הגן על הצעותיו וציין, שיש בהן כדי לשמור על ההישגים של החודשים האחרונים ולשמור על האמינות של הממשלה. הוא תקף את אלה המבקשים תוספת תקציבית וציין שעדיפויות יש לקבוע רק לאחר שתיקבע המיסגרת התקציבית.

נסים יפגש היום עם מזכיר ההסתדרות, ישראל קיסר, וידון איתו בבקשת האוצר לבצע את הקיצוץ בסובסידיות בשני שלבים. האוצר מבקש לקצץ 300 מיליון שקלים מהסובסידיות וכדי להימנע מהעלאה גדולה לאחר תחילת שנת הכספים, רוצה נסים לבצע את העלאה בשני שלבים, אחד מהם כבר בימים הקרובים.

פרס ואבן יעידו מטעם מרדכי ואנונו

בית המשפט המחוזי בירושלים החליט ברוב דעות, להורות על הזמנתם של מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, וחבר הכנסת, אבא אבן, להעיד במשפטו של מרדכי ואנונו, כעדים מטעם ההגנה.

החלטה זו של בית המשפט ניתנה לבקשתו של מרדכי ואנונו, באמצעות עו"ד אביגדור פלדמן, לזמן את השניים לשמש כעדי הגנה.

ההחלטה ניתנה בדעת רוב של השופטים: צבי טל ושלום ברנר ובניגוד לדעתו החולקת של השופט אליהו נועם. נימוקי השופטים לא ניתנו לפירסום.

במהלך משפטו של מרדכי ואנונו העיד אתמול ד"ר פרנק בארנבי, מומחה בינלאומי לפיסיקה גרעינית, המרצה באוניברסיטת לונדון, ומי שהיה מנהל המכון ללימודי השלום בשטוקהולם, מכון ששם לו למטרה לפעול לפירוק הנשק הגרעיני מהעולם.

העד ד"ר פרנק בארנבי (60), העיד במשך כשלוש שעות ובסיום חקירתו הראשית על ידי הסניגור נחקר חקירה נגדית קצרה על־ידי התובע עוזי חסון.

העתונאי פיטר הונאם מה„סאנדי־טיימס", עמו עמד ואנונו בקשר ומסר לו את החומר שפורסם, יעיד היום. הונאם עצמו היה בבניין בית המשפט המחוזי בירושלים וסרב להתייחס לעדות שישא בבית המשפט.

אחריות מיניסטריאלית — הוויכוח בין רבין לשרון

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

דו־שיח שקט בין שר התעשייה והמסחר, אריאל שרון, לבין שר הביטחון, יצחק רבין, על האחריות המיניסטריאלית, ריתק אליו אתמול שוב, כמו בישיבת הממשלה בשבוע שעבר שעסקה בפיגוע בצפון, את תשומת־לב השרים.

הממשלה שמעה תחילה דיווח מפי שר הביטחון והרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, על התחקירים והמסקנות בצה"ל בעקבות פיגוע המחבל בצפון. רבין ושומרון אמרו, כי התחקירים הוכיחו, שאין הצדקה לטענות על שאננות בכוננות בצה"ל או בישובי הצפון. עובדה היא, שבמשך שנים לא חדרו לשטח ישראל גלשנים ומחבלים. עם זאת, בדיקת הארועים במחנה הנח"ל ליד קרית שמונה הראתה על נורמות שאינן הסטנדרטים המקובלים בכל הצבא, מבחינת עצם חדירת המחבל למחנה ומבחינת המשמעת בתוך המחנה. צה"ל הפיק את הלקחים הנובעים מכך וחלקם כבר יושם.

אריאל שרון יצא נגד „ההתקפה הכללית על הנח"ל", היא — לדבריו — „דבר בלתי מתאים". הוא אמר, כי במשך שנים רבות נפל בחלקו לפקד גם על מערכות נח"ל וחיילי הנח"ל תמידי הצטיינו בלחימה. „הם לוחמים מעטים והם נכס בלתי רגיל להתיישבות. אני מציע לא לתקוף אותם ולא לפגוע בהם". אמר.

בהידרשו לסוגיית האחריות המיניסטריאלית, שלא מוצתה, לדעתו, במקרה זה, אמר שרון, כי בעיניו אחריות מיניסטריאלית איננה מונח ערטילאי, שבו משתמשים ביחס לדרגים נמוכים, מלכתחילה נועדה החקירה לעסוק באחריות הדרג המדיני, אמר שרון. „ואי־אפשר שישתמשו בנושא זה לפי נוחות מפלגתית: כשזה נוח, יש אחריות מיניסטריאלית, וכשזה לא נוח — אין אחריות".

רבין: „בנושאים במישור הלאומי כמו יעדי מלחמה והפתעה, יש מקום להטיל אחריות מיניסטריאלית".

שרון: „ומה בעניין האחריות המיניסטריאלית במקרה הזה?"

רבין (בעוקצנות): „אני לא זוכר שמישהו תבע אחריות מיניסטריאלית משר הבטחון כששמונה חיילי נח"ל נפלו בשבי והלכו ככה סתם".

שרון: „לא דיברתי על זה אלא נתתי לדוגמה את סברה ושתילה".

רבין: „לא אני הטלתי את האחריות המיניסטריאלית עליך בעניין סברה ושתילה".

אחד השרים: „נכון, היתה ועדת כהן".

שרון: „מי שקידם בתשואות ובדרגה מפקדים שגילו חוסר משמעת בעת המלחמה ופעל נגד הדרג המדיני, שנבחר באורח דמוקרטי במדינה דמוקרטית — כל יתלונן על משמעת לקויה בצבא וכל ינסה להעביר את האשם על ש.ג. ועל דרגות זוטרות".

מזג אוויר

תחזית מזג האוויר להיום: מעונן חלקית. טמפרטורות המינימום והמקסימום: ירושלים 8־11, רמת הגולן 7־13, נהריה 11־18, צפת 5־10, נמל חיפה 12־18, טבריה 9־19, נצרת 9־15, עפולה 8־19, שומרון 9־13, תל אביב 12־19, נמל תעופה לוד 10־18, יריחו 11־19, עזה 12־19, באר־שבע 8־18, אילת 11־23. (עתים)

בנק ישראל מנסה למנוע משבר הריבית

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

בנק ישראל עשה אתמול מאמצים ניכרים למנוע עליית שער הריבית והודיע שהוא יעמיד לרשות המערכת הבנקאית הלוואות מוניטריות ניכרות.

הדבר נעשה, בין היתר, לאחר שבסוף השבוע נמתחה על הבנק ביקורת נוקבת המדיניות המוניטרית, הבנקים, ואפילו פקידים באוצר האשימו, כי מדיניות בנק ישראל ותקנות הנזילות החדשות הם שעומדים מאחורי העלאה המתוכננת בשערי הריבית.

בנק ישראל הודיע אתמול, שביום ד' יוצע מיכרז מוניטרי בסך 300 מיליוני שקלים לשישה ימים. ביום ג' ה־15 לדצמבר, עם פרעון ההלוואה הראשונה, יוצע מיכרז נוסף בסך של 700 מיליון שקל לשבוע. ביום שלישי ה־22 לחודש, עם פרעון ההלוואה השנייה, יוצע מיכרז שלישי בסך של 500 מיליון שקלים, גם הוא לשבוע.

בבנק ישראל אמרו שהסכום הממוצע שיועמד לרשות המערכת הבנקאית יעמוד על 600 מיליון שקלים.

נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, דחה אתמול את הביקורת על הבנק המרכזי ואמר שמראש הובהר לבנקים שבנק ישראל לא יאפשר להם להיקלע לגרעונות נזילות בתקופה הקרובה. בנק ישראל ציין אתמול, שנתוני המחלקה המוניטרית סבורים שבשבוע הראשון של החודש נמצאת המערכת הבנקאית בעודפי נזילות של 200 מיליון שקל בממוצע.

יש לציין, שגם האוצר יעשה מאמץ להביא להורדת הריבית על־ידי שיחרור מוקדם של פיקדונות הבנקים באוצר. באוצר אמרו שהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל איבדה את הכיוון ולבנק המרכזי אין שליטה על הנעשה במערכת המוניטרית. באוצר יש כעס על־כך שמדיניות בנק ישראל דוחפת כלפי מעלה את הריבית לטווח קצר, והדבר משפיע על הריביות לטווח ארוך, אותן משתדל האוצר להוריד.

ח"כ רן כהן פנה אתמול אל נגיד בנק ישראל פרופ' ברונו, ואל שר האוצר, משה נסים, בתביעה לבחון מחדש את שיטת המכרזים לבנקים בשל צעדם הדראסטי בהעלאת שיעורי הריבית במשק. כהן טוען, כי יש מקרב אנשי הבנקים המתנגדים להעלאת הריבית, אשר מונעת עידוד התעשייה וחידוש הצמיחה במשק.

חוזרת בתשובה תקפה בני מיעוטים במסיבה

מאת זהבה גנוס ושלמה סלוצקי כתבי „על המשמר"

חוזרת בתשובה תושבת שכונת נווה־אליעזר בתל־אביב, בת 32, שהתפרצה למסיבת יום הולדת פרטית ותקפה בני מיעוטים, נעצרה בסוף השבוע על־ידי שוטרי תחנת השכונות ושוחררה לאחר חקירתה. בנגד החוזרת בתשובה לא נפתח תיק פלילי.

בשכונתה של החוזרת בתשובה מתגורר זוג מעורב. בסוף השבוע חגגה הבחורה היהודיה מסיבת יום הולדת לחברה הערבי והזמינה למקום חברים יהודים וערבים. במהלך המסיבה וככל הידוע, ללא שום פרובוקציה מצד הנוכחים, התפרצה לפתע החוזרת בתשובה לבית החוגגים והחלה לתקוף ולקלל את בני המיעוטים וחבריהם היהודים.

שוטרי תחנת השכונות שנקראו למקום, עצרו את החוזרת בתשובה וגבו עדויות מהנוכחים. החשודה שוחררה לאחר חקירתה ומתן ערבות מתאימה.

ישראל נקראת להימנע מגמול בעת הנסיגה

ושינגטון. — ארה"ב וממשלות מערביות אחרות קראו לישראל להמנע מפעולות־תגמול על „ליל הגלשנים" במהלך ועידת הפיסגה בארה"ב — מסר אתמול „ושינגטון פוסט".

בהסתמך על מקורות אמריקניים וישראליים, כתב העיתון, כי רוחות דאגה שמא מתכננת ישראל פעולות־תגמול בלבנון במהלך הפיסגה. העיתון טוען, כי פקידים ישראליים אמרו שהופעל לחץ כזה, אך הדגישו, כי לחץ זה לא ישפיע על החלטת ישראל אם לבצע פעולות־תגמול או מתי.

העתון הכוויתי „אל־ראי אל־עאם" כתב אתמול, מפי מקורות במחלקת המזרח התיכון של משרד החוץ האמריקני, כי ארה"ב הזהירה את ישראל שלוש פעמים במרוצת הימים האחרונים מפעולה צבאית נגד מטרות סוריות ופלשתינאיות בשטח סורי.

לדברי העתון, דחה הממשל האמריקני „בתוקף" „בקשות" של ראש הממשלה יצחק שמיר ושר הבטחון יצחק רבין לקבל מארה"ב „אור ירוק" לפעולות־תגמול נגד סוריה.

רייגן נימק את הדחייה בסכנה שפעולות־תגמול יסכלו את מאמצי השלום במזרח התיכון ויחבלו בוועידת הפיסגה בוושינגטון.

לדברי העתון הכוויתי, הכינה ישראל פעולת־תגמול ששם־הצופן שלה הוא „החץ" ומטרתה התקפה־בזק אוירית על סוללות טילי הנ.מ. הסוריות ליד רמשש ועל גבול סוריה־לבנון ועל טילי חוף־קרקע הסוריים, וכן על בסיסים בסוריה ובבקעת הלבנון של הארגון הפלשתינאי שנטל על עצמו את האחריות לליל הגלשנים, „החזית העממית לשחרור פלשתין — המפקדה הכללית".

העתון מוסיף, כי ושינגטון אישרה התקפה ישראלית על מטרות פלשתיניות בלבנון, אך לדעת ישראל, „אין זה מספיק".

(עתים, ואמ"פי)

הבהרה

אתמול פורסמה בעיתוננו ידיעה על תפקודו של רכז הביטחון בכפר יובל „בליל הגלשנים". מתברר, כי הרכ"ש והישוב פעלו ללא דופי כפי שפעלו יתר הישובים וכי לא מתנהלת כל בדיקה של צה"ל בעניין זה.

העיתון הוטעה על־ידי גורמים בטחוניים שניזונו מגורמים אינטרסנטיים.

מערכת „על המשמר" מתנצלת בפני רכז הבטחון ובפני חברי כפר יובל שבאצבע הגליל על ידיעה זו.

„המשמר" עתון יומי

תמו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 4—43360—3
המען למכתבים: שירות שק־דואר מעל ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St., Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר הדרים 102-121, טל. 233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' הרצל 17, טל' 673873. המען למכתבים ת"ד 4007 חיפה 31040.

הקונגרס: כך זה נשמע (ונראה) בפעם הל"א

הרצוג: זו שעת מפנה ובשורה או ענן כבד של מלל והצהרות?

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

„השאלה הנוקבת שמוטרדת להעסיק כל אחד בעולם הזה — וכן כל מפלגה ומחנה שאתם מייצגים, היא האם קונגרס זה ייזכר כאירוע מיוחד, בשעת־מיפנה ובשורה, או שמא ייעלם בענן כבד של מלל והצהרות, שמאחוריהם אין ולא כלום". — אמר אמש נשיא המדינה, חיים הרצוג, בדברי הפתיחה לקונגרס הל"א בבנייני האומה בירושלים.

הרצוג הוסיף: „התכנסתם על מנת לעשות את חשבון הנפש ולבחון את הדרך לעתיד. לשם כך אנו חייבים לשאול את עצמנו את השאלה היסודית האם המבנה של ההסתדרות הציונית במלאות 40 שנה למדינה, הולם את האתגרים העומדים בפני העם היהודי. יש כפילות וחפיפה וערבוב תחומים בנושאים רבים המוטלים הן על־ידי ממשלת ישראל והן על־ידי הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית. השאלה העומדת בפנינו וחייבת תשובה עניינית ובלתי־משוחדת, היא האם יש מקום לשתיים או אפילו לשלוש מסגרות לטיפול בנושאים זהים. בהחלט יש מקום לדרוש בדיקה יסודית ועניינית. דבר אחד ברור לי: אין המיבנה הנוכחי זוכה להסכמה כללית, ואין הוא מניח את הדעת אם לנקוט לשון המעטה, ניסיון העבר מעיד על נטיה לוותר לשיגרה, לדפוסים המוסדיים, למציאות הארגונית הקיימת ולאינטרסים צרים, במקום לבחון באמת מה נחוץ ומה טוב ליהודים.

הרצוג קרא לבדוק מחדש את האידיאולוגיה המניעה את התנועה הציונית היום. „דומני כי זו לא התאימה עצמה למציאות החדשה ולזמנים החדשים. התנועה הציונית שרויה במשבר קשה, ותעיד על־כך ההתייחסות של האיש ברחוב היהודי להסתדרות הציונית ולקונגרס הציוני, ומכאן עולה השאלה: מה הלאה? האתגר הראשון הוא המשך הקיום של העם היהודי בתפוצות והאתגר השני — המרכזיות של ישראל בתודעה היהודית. האוכלוסיה היהודית בגולה הולכת וקטנה כתוצאה מהתבוללות והתרחקות, אמר הנשיא, שינוי מיבנה המשפחה, נישואין מאוחרים וילודה נמוכה. קיים איום של ממש על עתיד קיומו של העם. גם פה בישראל, מקום בו מאזן הילודה היהודית הוא חיובי, עדיין הוא רחוק ממאזן הילודה אצל שכנינו, כולנו מודעים היטב לבעייה זו, אך מעשית עדיין לא נעשה דבר. יש לעצור את אובדן דם־החיים של העם היהודי. אפשר לפתח תוכנית מקפת המיועדת לעודד משפחות גדולות בעם היהודי".

ישיבת הבוקר נדחתה

ישיבת הבוקר של הקונגרס הל"א נדחתה בגלל הערעור של „המזרחי" ומפ"ם על תוצאות הבחירות בארה"ב. מדובר על תוספת של שמונה מנדטים — שישה ל„מזרחי" ושניים למפ"ם. סיעת „המזרחי" דחתה את הצעת הוועד־הפועל הציוני ואת הכרעת השופט עציוני על החלוקה של שלושה מנדטים מול שניים ותבעה תוספת 13 צירים, שלדבריה „נלקחו ממנה". לפיכך, נפתח הקונגרס בשעה 3 אחה"צ. נשאו דברים אריה דולצ'ין, שמעון פרס ומשה ארנס שהופיעו במקום יצחק שמיר שחש ברע ולא יכול היה להגיע כמתוכנן. סיעת „המזרחי" בארה"ב מאיימת לנטוש את הקונגרס. הרב לואי ברנשטיין חבר ההנהלה הציונית בניו־יורק מטעם „המזרחי" הציע לפרוש מהקונגרס. „מאחר שהתברר כי הוקם בהסתדרות הציונית מערך כוחות הנחוש להוציא את הגוש הדתי הציוני מן התנועה הציונית".

ארץ ישראל בצבעי טכניקולור / תמונה קבוצתית עם פרס / לא רוצים את „הרצל"

מאת שלמה סלוצקי, כתב „על המשמר"

● הקונגרס הציוני הל"א אולי יהפוך למשעמם בהמשך השבוע, אך לפחות עם פתיחתו הוא דמה לפארק שעשועים. בעוד שבאולם מתחילים כבר גינוני ההתגוששות הראשונים לקראת הקרב על הנהלת התנועה הציונית, דומה הרחבה של בנייני האומה ליריד סטגוני. עשרות סטודנטים מעשרות ארגונים ומחלקות בסוכנות, וגם מפוסרות מסחריים, למחצה ומסחריים לגמרי — מתמודדים על תשומת לבו של המבקר. ילדים יכולים לאסוף שם חוברות בנייר צבעוני משובח. ישראל היפה, המתפתחת, בצבעי טכניקולור. חקלאים יהודים עובדים בבניין ובתיש. אוי המציאות, המציאות. חוץ מן החוברות יש סרטי וידאו. נפלאות ישראל בהמשכים. בלוני הוצגה תזמורת. מנגנת „הבה נגילה" וכל מיני. מסביב אנשים עם תווית ציר על הדש.

● מי שמעוניין לבקר בקונגרס, יצטרך להיות נחוש בדעתו. קל להתבלבל: ללכת ללמוד באולפן בעופרה? להתיישב בגוש־עציון? לתרום לפרויקט „שלום 2000" בצפון? להתגייס לכפר הנוער בניצנה? שלא לדבר על קניית מוכרת אמנותית מעשה ידי עולי אתיופיה או בושם לבנדר מקיבוץ תובל. מומלץ גם לשים לב למה חותמים. עשרות אנשים יתקרבו אליך כדי לבקש חתימה על טקסטים שונים ומשונים באנגלית, צרפתית ואפילו באמהארית.

● אם אתה שולט היטב בשפות, תוכל לפגוש גם את הצד האחר של רוממות־הרוח: הכיסאות והתפקידים. בשיחות אישיות עם נציגים מחו"ל, לעתים עוד תפגוש את הרצון הטוב לשינוי, את התמימות ואת ההתלהבות הציונית של צעירים מחו"ל, כמו חציר הזה, דווקא מבית"ר, שאומר בעברית קלה: „אני רוצה לשנות, יש הרבה מה לשנות, אבל כאן בלאגן, ולא יודע איך עושים את זה..."

● יש כאלה שמוצאים להם דרך. ועושים זאת כהפגנות מול הקונגרס. קבוצה גדולה של עשרות צירים ומשקיפים צעירים מחו"ל מ„תנועת המגשימים", צועקים לנכנסים וליוצאים בבנייני האומה, ש„ציונות זה עליה", ו„עליה, עליה, זו האמת היחידה". ואתה רואה כיצד ותיקי הקונגרסים המכירים היטב את הדרך מהגולה לירושלים ובחזרה, עושים את דרכם במהירות אל האולם, ומסתכלים לכיוון אחר.

● שמעון פרס, אישיות מבוקשת לתמונה קבוצתית. בני משפחה של מסורבי עליה בניצוחו של איש המועצה הציבורית למען יהודי ברית־המועצות, מכינים את עצמם לתמונה מול הפלקטים של המועצה הציבורית. פרס במרכז. הכל חייב להיות מהיר, לפני שפרס יעבור לצילום עם עולי אתיופיה, ומהר עוד יותר, כי צריך להיכנס לתמונה עם מפגיני תנועת המגשימים. אחר־כך פרס יובל על־ידי שומריו למכוניתו וילך לעיסוקיו, בעוד המצטלמים יעטו על הפוליטיקאי הבא. בשנת בחירות, פוליטיקאי לא יגיד לא.

● הצופים בפתיחה החגיגית של עצרת הקונגרס הציוני חשבו שהדמות המחופשת להרצל, עם החליפה, המגבעת והזקן המוכרים, אותו הרצל שעלה אל הבמה יחד עם טדי קולק, היה חלק מהתצגה. אלא שכאשר „הרצל" התקרב למקרופון וניסה להתחיל בנאום, שומרי הראש של ראש הממשלה והאישים החשובים, הביטו בעיני הסדרנים הנבוכים ואלה גם אלה הסתכלו על מי שצריכים להסתכל וקיבלו את ההוראה: תוך שניות, ובשימוש בכוח מתון, של דחיפות ומשיכות, הורד נציג התנועה לציונות מגשימה (תל"ם) המחופש להרצל, בלי לאפשר לו להגיד את דבריו.

בנאום שנשמט מידיו של האיש, שואל „הרצל" את צירי התנועה הציונית: „איפה המדינה היהודית, הריבונית והדמוקרטית שעליה חלמתי, איפה?"

במוסקווה סוכלה הפגנת פעילי עלייה

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר" וכתבי סוכנויות הידיעות

הפגנה רבת־משתתפים של פעילי־עלייה במוסקווה סוכלה אתמול, בבוקר על־ידי השלטונות הסובייטיים וכמה פעילי־עלייה הוכו ונעצרו. היתה זו הפגנה של יותר מ־80 מסורבי עלייה ואסירי־ציון לשעבר מול משרד החוץ הסובייטי במוסקווה, לרגל הפיסגה בוושינגטון.

יולי קושארובסקי מסר בשיחה טלפונית ממוסקווה, כי למרות האזהרות והאיומים שקיבלו משלטונות בריה"מ, הם יקיימו הפגנה כמתוכנן, כל עוד ישהה גורבאצ'וב בוושינגטון.

נמסר, כי אוטובוסים הגיעו „במפתיע" למקום שבו היו הפעילים אמורים להפגין, ו„אורחים טובים", שהחזיקו בידיהם כרזות למען ה' שלום ולמען הצלחת הפיסגה, ירדו מהם. אנשי המשטרה שהיו במקום העלו כמה מפעילי־העלייה על האוטובוס ולקחו אותם לתחנת המשטרה. כמה מהמפגינים נעצרו בצאתם מבתיהם, ביניהם גם כאלה שקיבלו באחרונה היתר־יציאה, אבל החליטו להזדהות עם עמיתיהם מסורבי־העלייה.

טדי קולק בישיבת העירייה על נגע הסמים בירושלים

סמים חדרו לחוגים חרדיים בהשפעת חוזרים בתשובה

מאת יצחק שור, כתב „על המשמר"

בהשפעת חוזרים בתשובה חדר נגע הסמים גם לחוגים חרדיים בירושלים — אמר טדי קולק בישיבה מיוחדת של הנהלת העירייה, שהוקדשה לנושא הסמים בעיר.

קולק מתח ביקורת קשה על חברי האופוזיציה מן המפלגות הדתיות והליכוד, שתבעו לדון בנושא אף כי ידעו שההנהלה קבעה מועד לדיון. [illegible] לדיון נעדרו מן [illegible] הזמנה, נכח חבר [illegible] בלבד, רוני [illegible]

[illegible] ירושלים של המשטרה, ניצב־משנה יוסף יהוראי, דיווח להנהלת העירייה, כי המסחר בחשיש פינה את מקומו למסחר בסמים קשים כמו הירואין, קוקאין, קוק ארום, וקראק. את הסם האחרון עדיין לא תפסו השוטרים, אך ידוע כי נעשו נסיונות לייצרו. המשטרה חדלה להתייחס אפילו לכמויות קטנות של הירואין, ואינה מתייחסת לכמות קטנה של עשרה גרם.

סוחרי הסמים של מזרח־ירושלים נוקטים מרוביות של הצפה (דמפינג). מנת הירואין בת 0.1 גרם נמכרת בירושלים היהודית ב־60־70 שקלים ובירושלים הערבית ב־30־40 שקל. קיים קשר בין צריכת סמים לגניבות: צעירים גונבים רדיו־טייפ ממכונית חונה, בשווי 30־40 דולר. בעבר, כאשר צורכי הסמים השתמשו בחשיש הם מכרו את הרדיוטייפ הגנוב תמורה 100־150 דולר. עכשיו אין להם סבלנות לחפש מתווך ברפוש גנוב. הם מוכרים ישירות לסוחרי הסמים הקטנים.

המשטרה הפעילה סוכנים בקרב סוחרי הסמים והמשתמשים, וחיסלה 52 תחנות לממכר סמים וכן בבית־שמש ובמושבי הפרוזדור. משלחות מן השכונות מגיעות למשטרה ומתלוננות על סוחרי סמים, המטילים מורא על בלוקים שלמים. השנה נמצאו בירושלים 4 גופות של מכורים לסמים, שמתו מצריכת־יתר. האנשים שנשפטו (נשפטו, מרצים עונשי מאסר. זה מבטיח הקטנת רגיעה בחלק מן העיר, עד אשר סוחרי הסמים ישתחררו מן הכלא או שיצמחו חדשים.

המתאם הארצי לנושא הסמים במשרד הבריאות, ד"ר יואב סגטו העריך, כי בירושלים מצויים עתה כ־1500 מתמכרים. טיפול בגמילה לאדם אחד עולה כ־2000 דולר. משמע, שלטיפול במתמכרים הירושלמים יידרש תקציב של שלושה מיליון דולר.

בתום הישיבה החליטה הנהלת העירייה לאמץ את המלצות ד"ר זערה, בראשות מנהל מחוז ירושלים במשרד החינוך, ד"ר יוסף ינאי. ואלה החלטות הנהלת העירייה (א) להקים גוף עירוני לתיאום ותיכנון המלחמה בסמים. (ב) להקים מרכז מידע בנושא הסמים והאלכוהול. (ג) לבנות מערכת השתלמויות מקצועיות לעובדים שיש להם נגיעה לסמים.

שמעיה אנג'ל בהודאה ברצח חיים שושן:

דקרתי אותו טק־טק בלי סוף; כולי הייתי דם כמו בית מטבחיים

שמעיה אנג'ל מסר אתמול הודאה ברצח האסיר חיים שושן, וטען כי עשה זאת מתוך התקפת אמוק.

אנג'ל מואשם כי דקר את חיים שושן באגף „רקפת" בכלא איילון, יחד עם הרצל אביטן, כאשר יעקב שמש מסייע בידם. לעומת טענה זו של התביעה, טוענת הסניגוריה כי אנג'ל לבדו דקר את שושן למוות, בעוד הרצל אביטן מנסה להניאו מכך.

„יש לי דיפלומה בדברים האלה" — הצהיר אנג'ל בעדותו והוסיף: „אם הייתי רוצה לרצוח אותו הייתי גומר אותו בשנייה". אתמול, מעל דוכן העדים, השמיע את גירסתו בפרשה, במשך כשעתיים.

כאשר נעצר אנג'ל ב־1982, בפרשת הרצח הכפול של שלי ונחמיאס, בקשר להברחת סמים, חל, לדבריו, מפנה דרסטי ביחסי החברות ההדוקים שלו עם שושן: בחומר הראיות שקיבל מהמשטרה הסתבר לו, לדבריו, כי שושן שהואשם אף הוא ברצח הכפול, הציע לחוקר המשטרה לטפול את האשמה על אנג'ל, תמורת זיכוי־שלו מרצח איקה טובול בחיפה. בסופו של דבר, זוכה שושן מאשמת רצח איקה טובול, ונאשם רק בהריגה ונדון ל־15 שנות מאסר. אנג'ל: „אמרתי לשושן — אתה היחיד שיכול להגיד שלא אני רצחתי את שלי ונחמיאס, אבל הוא כל הזמן רק ליכלך, ואני הייתי מתפוצץ ומתאפק".

אנג'ל סיפר כי עזב את חברו אתו חבר, נכנס לחדרו ולקח, לראשונה בחייו, את כל כמות האדולן שהיתה אצלו — 280 מ"ג בבת אחת, בצירוף כדורי פרודומול: „האפקט של השניים האלה יחד ממריץ מאוד את האדם ומעורר אותו לפעילות־יתר ולאגרסיביות." כשהעירה לו השופטת אבנור: „חשבתי שפרודומול לוקחים כדי להירגע", השיב הנאשם: „טעות איומה, טעות איומה".

הרצל אביטן ניסה להפציר בו שלא ייכנס לחדרו של שושן, — אך ללא הועיל. „נכנסתי, חנקתי את עצמי, בלעתי את כולי ואמרתי לו: מה אתה נותן לה (לאשתך) לעשות לך, מה אתה מרחם על עצמך'. שושן לא רצה לשבת על המשפט ואמר: 'לא שם עליך ועל העורך דין שלך'. יצאתי מהחדר והרגשתי שאני הולך להשתגע.

אנג'ל שוכנע לצאת לחצר ולהרגע ואמר לאביטן: „תראה מה אשה מסריחה, זונה כמוה, מסוגלת לעשות מבן־אדם. עשתה ממנו סמרטוט". שושן ששמע את הדברים, צעק: אשתי הזונה מסריחה — בוא תשמע מי זאת שמוליק שלך". המשיך שושן לעבר אנג'ל ההמום: „אתה תפסיק כל היום לנגן לי על הקלטות של אשתי. אני אגיד לך עכשיו מי אשתך; כשהיית לוקח 'לבנ' הייתי דופק את אשתך, יא חנטריש, לאשתך זיין בתחת". אנג'ל מספר כי „התפוצצתי ושמתי לו אגרוף".

כתוצאה ממכת האגרוף התיישב שושן, שהיה שמן וחזק, על המיטה, הרים מזרן והיו שם שני דוקרנים. „כמעט אין אסיר שאין לו דוקרן", גילה אנג'ל. לדבריו, הוציא שושן דוקרן אחד, ואז מיהר אנג'ל ולקח מאותו מקום את הדוקרן השני. שושן ניסה לדקור, אבל בהיותו שמן ואיטי הספיק אנג'ל לתפוס אותו בזרועו הימנית, ובעזרת ידו השמאלית דקר את שושן מספר דקירות מתחת לבית השחי הימני.

„לאחר כמה דקירות — סיפר אנג'ל — „שושן נמרח אחורה לכיוון המיטה והקיר". הסכין שלו נפלה בינתיים, ואנג'ל חטף אותה מידו. לפתע ראה שהרצל אביטן עומד לידו ותופס את ידו, נתן להרצל מכה שריקה אותו בידו. שושן קם, ואז הדף אותו אנג'ל והתחיל לדקור אותו עם שני הדוקרנים בלי הבחנה „טקטק בלי סוף".

אנג'ל הסביר, שאילו רצה להרוג את שושן לא היה נזקק ל־130 דקירות: במכה אחת אני הורג בן אדם, בלב או בגרון. מה, זה סחורה? פעם חתכתי אדם עם סכין גילוח בעורק והוא מת".

„פתאום" — סיפר אנג'ל — „מצאתי את עצמי דוקר ודוקר, כמו בוכנה, והוא לא הגיב כבר כמה זמן. פתאום אני רואה שהסתכלתי, שחבר שלי מת, שהרגתי חבר שלי. כולי הייתי דם, כמו בית־מטבחיים. לא רציתי לשלם על מה שעשיתי. ראיתי שאני בסך הכל עצור — למה שאסתבך? התעוררתי, התאוששתי. מיד הכנסתי את הדוקרנים לאסלה ופתחתי את ברז המים. הוא היה מרוח על הריצפה, עיסת־בצק.

אנג'ל טען, כי תוקפנותו החלה בגיל 8, מאז מת אביו מול עיניו. „למרות זאת, כמה שמרכרים על מעללי — גם לשוטרים אין אומץ להגיד שאני אדם רע. אני־אדם טוב, אמנם עבריין פושע אם תרצו, אבל בעולם שלי אני מלך. אני אדם ישר. אתם — העולם העליון, אך לנו בעולם התחתון יש כללים משלנו. התנהגתי בהגינות, מכל הלב, בג'נטלמניות. אם צריך לתרום כליה — אתרום כליה. אבל — אל תעבוד עלי. שמישהו יבגוד? ימעל? — את זה לא יכולתי לסבול. זה היה משגע אותי". (עתים)

חשש מנסיונות חיזבאללה להשתלט על יעדים של צד"ל באיזור ג'זין

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

בצה"ל קיים חשש מהמשך הנסיונות של הארגון השיעי „חיזבאללה" לתקוף יעדים של כוח לחאד באיזור ג'זין שבלבנון.

זה זמן רב קיים חשש שהארגון מתכנן התקפה מסיבית על איזור ג'זין, הנחשב ל„בטן הרכה" של הנוצרים בלבנון. ג'זין נחשב שטח אסטרטגי השולט על צירים חשובים, וקיים חשש מפני כיבושו.

כפי שפורסם בעבר, מונים כוחות לחאד בג'זין כ־250 לוחמים המצוידים במספר קטן של טנקים.

ביקורת חצות — יוסי ונונו

רוק אל תוך הלילה

בית ליסין הפך בשנה האחרונה למקום היחידי כמעט בארץ שאפשר לשמוע בו רק רוק, והרבה, בין אם מדובר בהרכבים צעירים עם מוסיקת מוסר ובין אם מדובר בכוחות הצעירים המבצעים כיום את מוסיקת הרוק בארץ.

אמש חנכו בבית ליסין את הפעילות העונתית במרתון רוק. הצפיפות והרווח היו חלק מהעניין: קשה היה למצוא מקום אפילו במעברים. הופיעו, בין היתר: „טאטו" — הרכב צעיר עם זמר מבטיח והופעה מבולבלת; „נוער שוליים" — הרכב שהפך לפרודיה של הערב וכל שהמארגנים לא כללו אותם מהתחלה בחלק הבידורי. אלה צעירים שמנסים להיראות מרוכאים, עצובים אך הם בעצמם משעממים.

[illegible] עם התחייבות אותו צריך לאהוב את החומר שלה כדי להנות. בבית ליסין עושה רושם שנהנים. היא כנראה הולכת להיות הלהיט הגדול של החורף הנוכחי.

איראן תקפה 2 מיכליות במפרץ; אחת עולה באש ועלולה להתפוצץ

300 אלף חיילים איראניים נכונים למיתקפה חדשה לעבר באצרה

באחריין.— מיכלית-נפט המניפה את דגל סינגפור, עולה באש במפרץ הפרסי, לאחר שהותקפה אתמול במטולי-רימונים על-ידי סירה איראנית חמושה, והיא עלולה להתפוצץ — מסרו מקורות חברות הספנות כאן.

הדליקה פרצה במיכלית „נורמאן אטלנטיק", במעמס של 85,100 טונות, בעת ששטה לתוך מיצר הורמוז, בדרכה אל מחוץ למפרץ. עדי ראייה אמרו, כי הלהבות העולות מן המיכליות הגיעו לגובה 20 מטר.

המטען דליק ביותר, בהיותו גאז נוזלי, והוא עלול להתפוצץ — ציינו המקורות.

המקורות הוסיפו, כי הצוות פונה מן האוניה על-ידי ספינות משמר החופים העומאני.

בהתקפה איראנית שנייה, על מיכלית נפט דנית בקירבת חוף דיבאי, נהרג אתמול ימאי אחד ואחר נפצע קשה. מסוק ששוגר למיכלית, „אסטלה מארסק", בת 47 אלף טונות, התרסק על סיפונה בנסותו לנחות ונפגע קשה.

ערוכים למיתקפה כללית

מדובאי נמסר, כי רבע מיליון חיילים איראניים, המחופרים מזרחית לעיר הנצורה באצרה, בעיראק, ערוכים למיתקפה כללית הצפויה בכל רגע, ודיפלומטים באזור משוכנעים, כי מיתקפה זו עשויה להכריע אחת ולתמיד את המלחמה בת שבע השנים בין עיראק לאיראן. שלטונות איראן יצאו בימים האחרונים בהכרזות של „גיוס חסר תקדים".

כמה מומחים סבורים, כי המיתקפה תחל בד בבד עם ועידת הפיסגה בין רייגן לגורבאצ'וב, כתזכורת למעצמות-העל, שהן נכשלו במאמציהן לשים קץ למלחמה.

מנהיגי עיראק, המשוכנעים אף הם שצפויה מיתקפה איראנית חדשה בקרוב, נערכו לקראתה והכינו גם את העם העיראקי לאפשרות כזאת.

מקורות יודעי-דבר מסרו, כי איראן הציבה קרוב ל־300,000 חיילים בעמדות זינוק ליד באצרה. בבגדאד מסר מקור יודע דבר, כי עיראק ריכזה אף היא 250,000 חיילים מול הריכוז האיראני, והם ערוכים בעמדות-הגנה מוכנות ונתמכים בטנקים, בארטילריה ובמערך של 450 מטוסי חיל-האוויר העיראקי.

אזהרה מבריטניה

העתון „אל איתיחאד" מאבו-דאבי מוסר, כי בריה"מ הזהירה את ממשלת איראן שלפתיחת מיתקפה איראנית רחבה בחזית העיראקית יהיו השלכות שליליות מבחינתה של איראן בזירה הבינלאומית.

משקיפים צבאיים בניקוסיה מסרו, כי טהראן זקוקה נואשות למטוסי-קרב ולחלפים, כדי שמטוסיה יוכלו להמשיך ולטוס.

מומחים לענייני הגנה אומרים, כי איראן משתדלת להקים תעשיית נשק משלה, והיא כבר מסוגלת לייצר חלק רב מהתחמושת הדרושה לה וכן כלי-נשק בסיסיים לחילי הרגלים. טהראן הודיעה, כי התחילה לפתח טילים פשוטים ומערכות הנחייה לטילים. אולם כלי-נשק מתקדמים מסוימים, שהיא זקוקה להם בדחיפות, ניתנים לרכישה רק בחו"ל, מסרו המומחים.

איראן זקוקה בדחיפות גם לטילי אוויר-אוויר, אך מתקשה מאוד להשיגם. (עי"ר, עי"צ, עי"מ)

מטוסים עיראקיים תקפו בטעות אי סעודי

דובאי.– מטוסי חיל-האוויר העיראקי תקפו בטעות אי הקרוי ערבי, השייך לסעודיה, וגרמו אבידות. מקורות חברות הספנות באזור מסרו אתמול, כי העיראקים חשבו בטעות, כי באי זה קיים בסיס ספינות-תותחים של איראן.

מקור אחד מסר, כי כמה חיילים סעודיים נהרגו בהתקפה על האי, הנמצא במרחק 40 ק"מ מבסיס „המשמרות המהפכניים" האיראניים על האי פארסי.

האי ערבי משמש כבסיס צבאי סעודי ונמצא במרחק 160 ק"מ מחוף הממלכה הסעודית, בצפון המפרץ הפרסי. האי קרוב לקווי הספנות שבהן עוברות מיכליות-הנפט בדרכן ממפרץ הפרסי.

סעודיה אישרה את הידיעה על התקפה, אך טענה, כי לא היו אבידות בנפש ולא נגרם כל נזק. (ע"ה, איי.פי)

מקורות בפאריס: צרפת הבטיחה לאיראן לפנות כוחה הימי מהמפרץ

„אובזרוור": שילמה לטהראן 5 מיליון דולר כופר תמורת שחרור בני-הערובה

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — צרפת הבטיחה לאיראן, בשיחות החשאיות שנוהלו בקראצ'י, לפנות את כוחה הימי מן המפרץ הפרסי — כך מסרו מקורות בפאריס.

משרד החוץ הצרפתי הכחיש ידיעות חדשות על תשלום 5 מיליון דולר כופר לחוטפי בני-הערובה הצרפתיים, אנשי החיזבאללה.

שירותי הביון הבריטיים ממשיכים להדליף לעיתונים פרטים על העיסקה, על-מנת לנסות לסכלה. לפי הדלפות אלה, שהופיעו אתמול ב„אובזרוור", שולמו 2 מיליון דולר לחוטפים עצמם, חלקם פלשתינים, ו־3 מיליון דולר פיצויים למשפחות של „משמרות המהפכה", שנהרגו בהתקפה צרפתית בבעלבק.

שולם כופר— אך המידע מפוקפק

אין ספק, כי ראש הממשלה שיראק ושר הפנים פסקואה, שניהלו את השיחות החשאיות, שילמו כופר. הוא נאמר במיליון דולר לכל בן ערובה, בתוספת פרעון 330 מיליון דולר חוב ישן לאיראן, שגם הוא נחשב כופר, כי האיראנים חייבים לצרפת סכום לא פחות גדול.

אך המידע ב„אובזרוור" נחשב למפוקפק. בהתקפת חיל-האוויר הצרפתי על הבסיס השיעי בבעלבק, ב־1983, לא נפגע איש. הפצצות נפלו בשדה, בצד הבסיס.

פינוי הדרגתי

פינוי הכוח הימי יבוצע בהדרגה, על קצות האצבעות, על-מנת שלא יתלו אותו בעיסקה. נושאת-המטוסים „קלמאנסו" כבר בדרך הביתה. היא פונתה לפי שעה לג'יבוטי. איראן רואה בפינוי צער לכידור ארצות-הברית במפרץ. הוצאת הכוח הימי היא אחת הסיבות לזעמם של הבריטים והאמריקנים על העיסקה. האיראנים מבטיחים לא לתקוף כלי-שיט צרפתיים במפרץ, כגמול על הפינוי.

משערים בפאריס כי היחסים הדיפלומטיים עם איראן יחודשו בתג-המולד, אחרי שחרור שני דיפלומטים והעתונאי קופמן. האיראנים הבטיחו לשיראק לשים קץ לפעולות טרור בצרפת. הוא מתפתה, אך „ליברסיון" מוסר, כי ההתנגדות העזה שהביעו לונדון וושינגטון למדיניות ההתפייסות עם איראן מערימה לפני שיראק מכשולים.

גינוי למיטראן

בראיונות לעיתונים צרפתיים, מגנים המנהיגים האיראניים את הנשיא מיטראן. סגן שר החוץ האיראני לצרפת, בראיון ל„לה מונד", שיתוף-פעולה הדוק ומשתלם, בתנאי שפאריס תתרחק בהדרגה מעיראק ומושינגטון. עירק מודאגת. עיתונים עיראקיים מתחו ביקורת על החיזורים הצרפתיים אחרי טהראן.

קהיר. – חוסיין מלך ירדן הגיע אתמול לביקור קצר בקהיר ודן עם נשיא מצרים, חוסני מובארק, במאמצים להביא לפיוס בין סוריה לבין יריבותיה בעולם הערבי, עיראק ומצרים (צילום: איי.פי)

חייל סורי נורה למוות בבירות

ביירות.— גופתו של חייל סורי, שנהרג בירויות, נתגלתה אתמול בביירות המערבית — מסרו מקורות משטרתיים.

פרשנים אמרו, כי זו מהלומה חדשה, הפוגעת במעמדם של הכוחות הצבאיים הסוריים המוצבים בבירת לבנון.

החייל נורה שמונה פעמים וליד הגופה לא נמצא רובה. הגופה נתגלתה על-ידי אורחים מתחת לגשר, בשכונת מגורים צפופה. אוכלוסין בבירה, הנתונה בפיקוח סורי. (ע"ר, עשאן)

עתון בארה"ב: חקירת עברו של ולדהיים תאלצו להתפטר

מאת דליה רפאל, כתבת „על המשמר" בארה"ב

וושינגטון.—„ראיות חדשות ומרשיעות" נגד קאנצלר אוסטריה, קורט ולדהיים, יתגלו בדו"ח הוועדה הבינ-לאומית שמינה, במטרה שי-תוכיח את טענותיו להפתע מסר אתמול „שיקאגו סאן-טיימס".

הוועדה, שבראשה עומד ההיסטו-ריון הצבאי השוויצרי האנס רודולף קורץ, הרחיבה את חקירתה מעבר לייפוי-הכוח שניתן לה. נוסף לבדיקת מסמכים, ראיינה הוועדה עדים רבים, ביניהם מפקד לשעבר של ולדהיים בצבא הנאצי, הרברט ורנסטורף, ועוזר, הלמוט שוליצה.

שני הקצינים מסרו לוועדה, כי „יחידתו של ולדהיים היתה אחראית לגירוש אלפי יהודים למחנות המוות", מוסר העתון.

חבר הוועדה הבריטי, פרופ' ג'ראלד פלמינג, מתרכז בהאשמות, שיחידתו של ולדהיים מסרה שבויי-מלחמה מצבאות בעלות-הברית ליחידות הוצאה להורג של האס.אס.

כשמינה את הוועדה, הביע ולדהיים את בטחונו, כי תגיע למסקנה שאינו אשם אישית לפשעי מלחמה כלשהם. אולם באחרונה החל מתרחק מהוועדה ומקיחתה בטענה, שאין לה „כל מעמד חוקי" וכי מסקנותיה לא תחיינה מחייבות.

העתון מציין, כי מימצאי הוועדה הבינלאומית „עשויים לאלץ את ולדהיים להתפטר".

לדברי העיתון, הכריז אלויס מוק, מנהיג „מפלגת העם" האוסטרית, שתמכה במועמדות ולדהיים לנשיאות, באוזני נציגים בריטיים ואמריקניים בכירים, כי מפלגתו תחזור בה מתמיכתה בולדהיים כאשר יפורסם הדו"ח של הוועדה בחודש הבא.

„וושינגטון פוסט" מסר אתמול כי קורץ הודיע שהוא לוחץ על שלטונות ארה"ב ויוגוסלביה לאפשר לעיין במסמכים סודיים. כן אמר קורץ, כי הוועדה מתכוונת להגיש לנשיא אוסטריה, באמצע ינואר, „רשימה של שאלות לגבי פרטים טכניים רבים".

המשכים

שלמה סקל נרצח

(סוף מעמוד ראשון)

כות עד ששבו לבתיהם.

שלמה סקל, בן 45, נציג חברת „כתר" לרהיטי פלסטיק, נסע לעזה ברכב המפעל, לעסקי המפעל. בשעה 2 בצהריים ירד מרכבו בכיכר פלשתין וניגש לחנות, בפתחה הותקף על-ידי המחבל, שדקרו מאחור באבי-העורקים.

הסערה שלאחר השקט

ברצועת-עזה שרר שקט בתקופה האחרונה ושרשרת מעשי-הרצח והחבלה, שאיפיינו את סוף שנת 1986 ותחילת הקיץ השנה, נבלמה, עם חיסול חוליית המחבלים של ארגון „הג'יאהד האיסלאמי", בשבוע הראשון של אוקטובר השנה. מאז היו ברצועת-עזה הפגנות ויידוי אבנים ובקבוקי-תבערה על כלי-רכב והפרות-סדר של צעירים ותלמידי בתי-ספר. עתה, רואים כוחות הביטחון בחומרה את התחדשות מעשי הרצח.

התקיפה אתמול דומה להפליא למעשי הרצח של שניים מתושבי אשקלון ותושב אבו-גוש, לפני שנה ויותר, ונסיונות הרצח של שני ישראלים נוספים.

כתבנו מציין, כי שניים משישת הבורחים מכלא עזה במאי השנה עדיין לא נתפסו, ואילו ארבעת האחרים, ששלושה מהם חוסלו בהתקלות של ה־6 באוקטובר השנה, היו בין החשודים בהשתייכות לחולייה שביצעה את מעשי הרצח.

חולייה מאורגנת

במערכת הביטחון סבורים, כי ברצועת-עזה פועלת חוליית מחבלים מאורגנת, שהיא זו שביצעה אתמול את רצח הישראלי. גורמים בטחוניים אומרים, כי למרות החשיפות הגדולות של מחבלים ואמצעי-לחימה בחודשים האחרונים, „לא ניתן לנקות לגמרי את השטח מגורמים עויינים."

במערכת הביטחון מתכוונים לפעול באינטנסיביות לחשיפת הרוצח או הרוצחים שפעלו אתמול.

אתמול נמסר, כי המארב בגדר-הגבול עם מצרים, לפני כשבוע, בו נפצע חייל של צה"ל, בוצע על-ידי גורם חבלני, ולא מרוכב במסתננים.

„כוח 17" נוטל האחריות

אלמוני, שהציג עצמו כאיש „כוח 17", יחידה שהיתה אחראית לשמירה על מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, טען אמש, כי ארגון זה אחראי לרצח ישראלי ברצועת-עזה. „הרגנו היום בעזה סוכן של המוסד. נהרוג את אנשי המוסד בכל מקום" — אמר האיש, בשיחה טלפונית עם משרד סוכנות הידיעות הצרפתית בירושלים.

נסיונות חוזרים של

(סוף מעמוד ראשון)

צירי הליכוד שהתפרצו בצעקות וגידופים כלפי היו"ר ועוזריו בטענה, שכ־50 מצירי חרות לא קיבלו כרטיסי הצבעה, ומכאן שהבחירות — לטענתם — אינן חוקיות.

מספר צירים ישראלים אף ניסו להתפרץ לבמה, ואחר אף הצליח לעשות זאת לזמן קצר עד שסדרנים הורידו אותו בשימוש מוגבל בכוח. נתניהו דרובלס, ראש מחלקת ההתיישבות ונציג חרות בהנהלה הציונית, התנצל לאחר מכן מעל הבמה אך הסבריו היו מלאים בהאשמות ועקיצות כנגד הרוב ונגד סדרי העבודה של הקונגרס ודבריו השאירו טעם רע לקראת הבאות.

בשיחה עם כתבנו אמר ניסים זווילי, שהוא חושש מאוד לעתיד הקונגרס וביטא אף את האפשרות שהוא יפוצץ, מאחר וחרות עלולה להמשיך בדרך שהחלה אמש ולנסות ולפוצץ את הקונגרס כדי למנוע התמודדות.

לכתבנו נודע, שבמשך הלילה עשויים להתקיים מגעים בין שני הגושים הגדולים ביוזמת חרות, כדי להגיע להסכם למניעת בחירות. ההסכם שמציעה חרות כולל הצגת מועמד יחיד ליושב ראש שמחה דיניץ — ומועמד יחיד לתפקיד הגזברות, איש הליכוד. גישושים בכוון זה נערכו במשך היום, וזאת כדי להימנע מכישלון מביך עבור הליכוד בהצבעה האמורה להתקיים היום.

אישיות במפלגת העבודה אמרה לכתבנו: „אנו מעוניינים מאוד בהצבעה, אך יהיה לנו קשה ביותר להשיב בשלילה להצעה לקבל את תפקיד היושב ראש פה אחד.

האפשרות שהבחירות ליו"ר יידחו למועד מאוחר יותר במטרה להגיע להסדר, הייתה לשיחת היום במסדרונות הקונגרס, גם אם שמחה דיניץ, בתשובה לשאלת כתבנו, ביטל מכל וכל אפשרות זו.

רבבות בגדולה בהפגנות

(סוף מעמוד ראשון)

ברית-המועצות.

אנשי ממשל, חברי-קונגרס, מועמדים לנשיאות ונציגי ארגונים לא יהודיים באו להפגין את הזדהותם עם הקריאה אל המנהיג הסובייטי, מיכאיל גורבאצ'וב, להחיל את מדיניות ה„גלאסנוסט" על שני מיליון היהודים הסובייטיים.

בראש צעדו אלי ויזל ואסיר-ציון לשעבר.

הגדולה ביותר

ההתכנסות להפגנה, הגדולה ביותר שנערכה אי-פעם בוושינגטון בנושא יהודי לא איכזבה את מארגניה, הרואים בה „הצלחה עצומה". הרבבות הגיעו במכוניות, ברכבות ובמטוסים מכל רחבי ארה"ב, מקנדה, ואף מישראל.

רוח עזה ומזג-אוויר קר לא גרעו מאווירת החג והשליחות. המפגינים נשאו שלטים, שחזרו ושנו אותה קריאה: „שלח את עמי", „פתחו עיניכם ושעריכם", „איפה הגלאסנוסט ליהודי בריה"מ?"

נאומים ומופעים

ליד בריכת ההשתקפות, בקירבת בניין הקפיטול, התקיימה עצרת, שבה נשאו דברים אלי ויזל, סגן הנשיא בוש, אידה נודל, צ'רנסקי, סלפאק, השגריר משה ארד ואחרים.

אמנים מפורסמים הופיעו לפני קהל האלפים. הזמרת הכושית פרל ביילי שרה את „שלח את עמי".

מחאה על תביעת עיתונאים שביקרו את הפרקליטות

ועד אגודת העתונאים בתל-אביב הביע צער על התנהגות פרקליטות המדינה שניצלה, לד-בריו, את כוחה החוקי והגישה כתב-אישום נגד עתונאים בעק-בות מאמר שמתח ביקורת על תפקוד הפרקליטות.

לדעת האגודה, ניצלה התביעה את החוק כדי להעניש עתונאים על ביקורת שמתחו בגודה והדבר פוגע בחופש העתונות ובזכות עתונאי למתוח ביקורת על גוף ממשלתי.

מאמר הביקורת פורסם במוסף „סוף שבוע" של „מעריב" ובעקבות זאת ניצלה התביעה הכללית את סעיף חוק סוביודיצה והאשימה עתונאים בנסיבות שבהן נמנעו יועצים משפטיים בעבר מלהגיש תביעה.

התביעה הכללית הסתמכה על חוק תמור, שבבריטניה — שממנה הועתק החוק הישראלי — כבר שונה. על קיומו של חוק כזה נמתחת ביקורת במדינות דמוקרטיות בעולם.

האגודה מציינת בהודעתה, כי אנשי התביעה הכללית בעצמם פוגעים בחוק הסוביודיצה כשהמטרה שלהם לפגוע בנאשמים או חשודים. לפיכך חמור הדבר ביותר כשהתביעה מנצלת חוק זה כדי לפגוע בעיתונאים, שפירסמו כתבה ללא זיהוי המעורבים, כדי שלא לפגוע בהם ובניהול המשפט. (עשיה)

● מבצע „אור לעיוור" ייערך לקראת חג החנוכה ובמהלכו יפקדו תלמידי בתי הספר את בתי המגורים בבקשה להעלות תרומה למען העיוור.

הודעה לצרכנים של חברת החשמל למחוז ירושלים בע"מ
(החברה המזרח ירושלמית)

שר האנרגיה והתשתית הטיל על חברת החשמל לישראל לספק חשמל ושרותי חשמל לשכונות הבאות:

רמות • גילה • נוה יעקב • פסגת זאב • עטרות • תלפיות מזרח • מעלות דפנה • רמות אשכול • גבעת המבתר • הגבעה הצרפתית • גבעת זאב

חברת החשמל לישראל מקדמת בברכה את 30.000 הצרכנים המתגוררים באזורים אלה והמצטרפים אל קהל צרכניה.
צרוף צרכנים רבים כל כך בפרק זמן קצר אל רשת החלוקה של חברתנו, הוא מבצע טכנולוגי וארגוני מורכב ביותר.
לצערנו, בתהליך נתוק השכונות ממערכת האספקה המזרח ירושלמית וחבורן למערכת האספקה שלנו,
צפויות הפסקות חשמל בלתי נמנעות לפרקי זמן שונים.
עובדינו יעשו כל מאמץ אפשרי ובכל שעות היממה, כדי לבצע את ההעברה במהירות וביעילות.
לטובתכם, אנא עיינו בדברי ההסבר שלהלן ועיקבו אחר ההודעות שתפורסמנה בימים הבאים בתקשורת.

קריאת מונים

הצרכנים מתבקשים לקרא את הרשום בכל אחד מהמונים אשר ברשותם ולשמור לעצמם, לתועלתם, רישום זה. במקביל, תתבצע בימים הקרובים קריאת מונים גם ע"י עובדי החברה.

בקשה לאספקת חשמל

צרכנינו החדשים מקבלים בימים אלה דפדפת הדרכה וטופס בקשה לאספקת חשמל. הם מתבקשים לנהוג על פי ההנחיות שבדפדפת, למלא הטופס ולהקפיד לרשום במקום המתאים את נתוני קריאת המונה שבצעו. את הגלויה יש לשלח בדאר אל משרדי החברה (דמי המשלוח ישולמו ע"י חברתנו).

חיבורים חדשים והגדלת חיבורים קיימים

מזמינים אשר הגישו למשרדי החברה המזרח ירושלמית בקשה לקבלת חיבור חדש, או להגדלת חיבור קיים, או כל בקשה אחרת לבצוע עבודות, ובקשתם טרם נענתה, יתבקשו לפנות באופן אישי אל משרדי חברתנו. לחברת החשמל לישראל אין כל מידע על בקשות אשר הוגשו לחברת החשמל המזרח ירושלמית.
כדי לאפשר לחברתנו לטפל בפניות אלה יש להצטייד בכל המסמכים היכולים לסייע להמשך הטיפול בבקשתם: העתקי הזמנה, תכניות ותרשימים טכניים, קבלות וכד'.
על מועד תחילת הטיפול בבקשות מסוג זה תפורסם הודעה בעתונות. נא לא לפנות קודם לכן.

תשלום חשבונות חשמל

- חברת החשמל לישראל תגיש חשבונות בגין צריכת החשמל מיום חיבור אזור המגורים של צרכניה החדשים אל רשת החלוקה שלה. צרכנינו מתבקשים להקפיד ולפרוע את **חובותיהם הקודמים לחברה המזרח ירושלמית.**
- מוסבת תשומת לב הצרכנים אשר נהגו לשלם חשבונותיהם באמצעות הוראת קבע לבנק, כי עליהם להסדיר מתן הוראת קבע חדשה **לאחר** קבלת חשבון החשמל הראשון מטעם חברתנו. חשבון זה ישא את מספר הצרכן החדש הדרוש למתן הוראת הקבע.
אנו ממליצים בפני צרכנינו החדשים אשר לא נהגו בעבר לשלם באמצעות הוראת קבע, להצטרף להסדר נוח ויעיל זה.
- מוסבת תשומת לב הצרכנים שכל הסדרי הגביה המרוכזת או משלח חשבונות חשמל לכתובת שונה ממקום האספקה, מתבטלים מעצמם. צרכנים המעוניינים בחידוש הסדרים אלה מתבקשים לפנות אל משרדינו, לאחר קבלת חשבון החשמל הראשון.
- צרכנינו מתבקשים, לתועלתם, לשמור את כל חשבונות החשמל אשר הוגשו להם ע"י חברת החשמל המזרח ירושלמית.

טלפונים לפניות צרכנים

חברתנו תפעיל בתקופת המעבר שרותי טלפון מורחבים:
להודעות על תקלות באספקת החשמל - בכל שעות היממה -
טלפון מס' 533188 - 533189 - 225341 - 222357 - 524589

לברור נושאים מסחריים ומנהליים:
בימים א'-ה' בין השעות 07.00-18.00.
ביום ו' בין השעות 07.00-13.00
טלפון מס' 223919 - ישיר, 249542 - ישיר, 226171-9 - מרכזיה.
צרכנינו יכולים להסדיר את מרבית עניניהם באמצעות הטלפון.
אנא המנעו ככל האפשר מלפנות אישית אל משרדינו. בכך תסייעו לנו לשרת אתכם טוב יותר.

תושבים נכבדים,
אנו שואפים שהצטרפותכם אל קהל צרכנינו תיעשה במהירות וביעילות ועם הפרעות מועטות ככל האפשר.
לצערנו לא זכינו לשיתוף הפעולה ההכרחי מצד החברה המזרח ירושלמית, ובכך נערמים בפנינו קשיים מרובים, בעיקר טכניים. אין בידנו מידע מספיק על מערכת החשמל של החברה המזרח ירושלמית, על סוגי הציוד שברשותם, על תוואי קוים עיליים ותת-קרקעיים ועוד.
חברתנו נערכה מזה זמן לקליטת האזורים החדשים במסגרת מגבלות קשות אלה. המידע המועט אשר בידנו נלמד היטב ולירושלים הובאו ציוד וכח אדם מקצועי.
מאות עובדי ה.ב. יזנו מירושלים ומשאר חלקי הארץ גויסו למבצע ואנו מאמינים כי בזכות הידע המקצועי שלהם ובעזרתכם הטובה תושלם המשימה בהצלחה, על אף הקשיים והנעלמים הרבים הכרוכים בה.
בתודה עבור שיתוף הפעולה
לשרותכם,

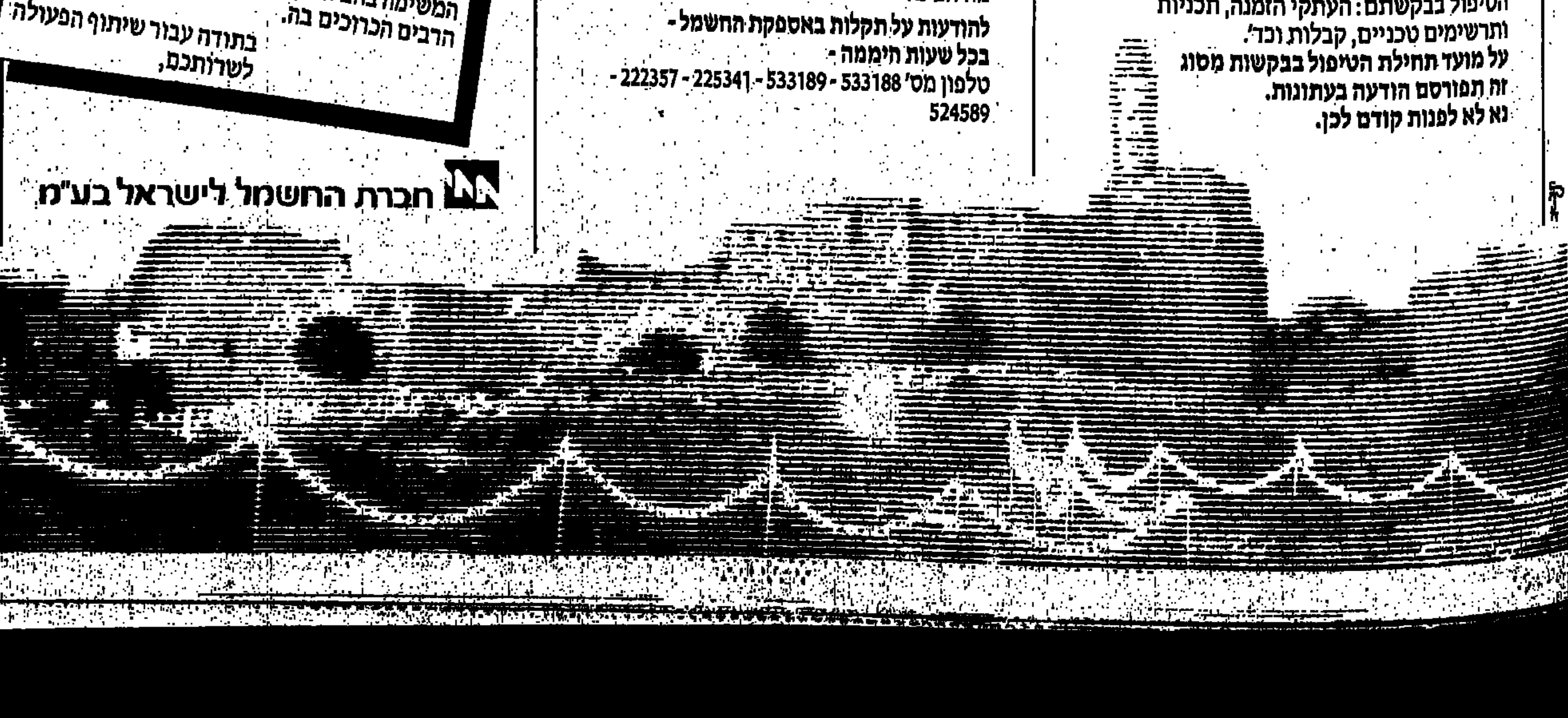

חברת החשמל לישראל בע"מ

על היום

7.12.87

מאת יוסף שמי

ב־23 בחודש, אמור היה בית־הדין הגבוה לצדק לדון בעתירתה של דינה נקש נגד רופאי בית־החולים בו אושפז בעלה, והאחראים לחיבורו לציוד ההחייאה. העותרת טוענה כי מצבו אנוש, אין סיכוי להבראתו, והטיפול בו בעזרת ציוד חדיש רק מאריך את יסוריו. היא הוסיפה שהחולה עצמו מבקש לשים קץ לסבלו.

בשבת, בשעות הבוקר, מת גדעון נקש. הרכב של חמישה שופטים כבר לא יידרש לדון בנושא. אך נמסר כי דינה נקש עומדת להגיש תביעה בשינוי נוסח הפניה לבג"ץ וזאת כדי להשיג פסק־דין הצהרתי שיהיה בגדר תקדים.

הרופאים הנדרשים לחדול מפעולה או לפעול פעולה יזומה כדי לגרום לחולה אנוש לעבור מן העולם, מתנגדים לכל הצעה בה יש משום הטלת האחריות על שכמם. לטענתם, עקרונות המקצוע הרפואי אינם מאפשרים לרופא לעסוק בהמתה. תפקידו לעזור לחולה, לרפא, להקל במצוקתו, במכאוביו, אך לא להמיתו. כשהחולה מבקש למות, פירושו של דבר שברצונו להתאבד. "אנחנו הכתובת", הם אומרים.

הנימוק השני הוא המצב המשפטי. על־פי החוק הקיים, אסור לסייע לאיש להתאבד. העובר על החוק צפוי לעונש מאסר עד 20 שנה. מבחינה זו, יהיה חידוש בדיון בבג"ץ, אם אמנם יתקיים. למערכת המשפט, כולל בג"ץ, שמורה הזכות לתת פירוש לחוק, להבהיר דברים לא ברורים, לגלות סתירות בין חוקים, בין החוק ובין תקנות המסתמכות על החוק. לבית־המשפט גם זכות להצביע על ליקויים בעצם ניסוח החוקים, על "כתמים לבנים" בחקיקה. אולם אין זה מתפקידו של בית־משפט לחוקק חוקים או לתקן חוקים עד כדי

גבולות הרחמים

גדעון נקש מת — אך הבעיה לא ירדה מסדר היום: אשתו תבקש פסק־דין הצהרתי על המתות חסד ■ מי יקבע מתי החסד עם החולה ומתי עם נוחות המשפחה

הפיכת משמעותם. זכות חקיקת חוקים שמורה לכנסת ולה בלבד. זה עיקרון של חלוקת תפקידים בין הרשויות: המבצעת, התחוקתית והשיפוטית.

ח"כ שולמית אלוני אמרה בראשית הפרשה, כי דרוש תיקון לחוק הקיים, והחוק הקיים הוא חד־משמעי, אסור לתת סיוע למתאבד: אסור לגרום למותו של אדם גם על־ידי מניעת פעולה וגם ועל־ידי פעולה יזומה. אלוני ביקשה לתקן את החוק ברוח כזו, שמניעת פעולה לא תיחשב לעבירה.

המתת החסד על־פי דרישת המשפחה, בעייתית אף יותר מגרימת מותו של אדם לבקשתו־שלו. שכן, לאחר מעשה קשה יהיה לוודא במאה אחוז שאכן המשפחה פעלה לבקשתו, ועל־פי הסכמתו ודעתו הצלולה של החולה. צריך יהיה לסלק כל חשש למניע אחר (למשל, טובת המשפחה) מלבד מניע של קיצור ייסוריו של הנוטה למות.

מניעת טיפול מחולה אנוש היא רק מקרה אחד מרבים. אפשר באותה מידה לפעול למניעת טיפול ביילוד שנולד עם מום קשה. יש מקרים לא מעטים של יילודים שימיהם ספורים אם לא ייעשו מאמצים להחזיקם בחיים. עכשיו מתעוררת השאלה של דירוג המומים והסבל המלווה חיים כאלה.

ככל שממשיכים לדוש בנושא, עולים עוד ועוד שאלות בנוגע לקבוצות חולים, בעלי מום מולדים או נרכשים שניתן לחשוב כי לטובתם מוטב לחדול מלטפל בהם. זה עוד לא אומר כלום לגבי השאלה האחרת — טובת הציבור. וכי לשם־מה יש להחזיק בחיים נפגעי מוח שהפכו לצמח והם מוחזקים בחיים אף ללא ציוד הנשמה מלאכותית?

קשה מאוד לחוקק חוק שיטיל על הרופא את העול של המתת חסד. רופאים רבים יסרבו למלא את התפקיד מטעמי מצפון או דת או משניהם גם יחד. עדיף היה לפנות למחוקק, במיוחד עכשיו כאשר גדעון נקש כבר אינו בין החיים, והבעיה אינה אקוטית לגבי איש מסויים אלא שאלה של עיקרון.

בג"ץ במקום המחוקק?

ד"ר רם ישי: "כל אזרח יכול לפנות לבג"ץ כאשר הוא סבור שהרשויות המטפלות בו אינן עושות זאת כהלכה כאשר, מונעים ממנו דבר־מה שזכותו לקבל או כשמטילים עליו משהו שלא כדין. אך אין זה מתקבל על הדעת, שבג"ץ יבוא במקום המחוקק. במדינות רבות יש נוהל של פניה לבית דין גבוה שישפוט בנוגע להתאמה בין החוק ובין עקרונות החוקה, בין חוק אחד והשני. בישראל הדבר שונה, אין לנו חוקה. אפשר, כמובן, לפנות לבג"ץ גם בנוגע לסתירות שבין החוקים. המדינה מבטיחה לא פעם בחוקים שלה דבר והיפוכו, אז בג"ץ לוקח על עצמו תפקיד של מפרש. במקרה שלנו אין זה מן ההיגיון שהמחוקק יתערב בנושא שכולו רפואי. טיפול או מניעת טיפול הם עניין של מצפון ומוסר רפואי, של אבחנה בין מה טוב לחולה וכיצד ניתן למנוע סבל, אך הדבר אינו ניתן לקביעה על־ידי חוק.

י. שמי

השוק הלא משותף

מאת עלי כהן, קופנהגן

חבורות הצלמים ,טימסו' אלה על אלה וקיללו בכל מיני שפות, אנשי הבטחון דחפו בהחלטיות. המקום: "אייגטוורד", בניין עתיק מן העבר השני של הנמל וארמון "כריסטיאנסבורג" בקופנהגן, בניין ששופץ בממון רב לפני מספר שנים כדי לשמש משכן למשרד החוץ ולוועידות בינלאומיות. האירוע: מיפגשם החצי־שנתי של ראשי מדינות ה"שוק", הקהילייה האירופית. המעמד: ,צילום המחזור' של ראשי המדינות, הממשלות, הנשיאים ושרי החוץ שלהם.

ברקע מתנופפים דגלי 12 המדינות, והצילום בלבד נראה כאידיליה. מה שקוראי העיתונים, המביטים בתוצאה, לא רואים, הוא המסוק המרחף מעל, הצוללנים המסיירים במימי הנמל כדי למנוע פיגוע טרור אפשרי באישים־החשובים־מאוד. מבט מדי יראו אולי כי אין זאת ,תמונת מחזור' מלבבת, עם שמחת פגישה. המדובר בפוליטיקאים נוקשים, שכולם משתייכים אמנם ל"קליקה" אחת ,הקהילייה האירופית", אך כל אחד מעוניין בטובת מדינתו, יעשה למענה את המקסימום ואילו את המינימום יהיה מוכן לתרום לאותה קהילייה, בה הוא חבר. זאת ועוד: עד כמה שיותר ניתן לסחוט מן ה"שוק" או להוריד מן ההוצאות, הקשורות בחברות — מה טוב.

ב־1956 חתמו ברומא על ההסכם להקמת "השוק המשותף". והחזון היה — יבשת ללא גבולות ומגבלות. 31 שנה מאוחר יותר נראה כי התוצאה לא הצדיקה את הקמת ה"שוק", וזאת למרות שמספר החברים הוכפל מ־6 ל־12: ב־1972 הצטרפו בריטניה, אירלנד ודנמרק ל"שש" המקוריות, ולפני שנים ספורות גם פורטוגל, ספרד ויוון. האחרונות — מדינות חקלאיות ועניות, יחסית ל"גדולות", לעשירות ולתעשייתיות.

כאשר נערך בשלהי 1972 משאל־עם במקביל בנורבגיה ובדנמרק, היו התוצאות — רוב בדנמרק בעד הצטרפות ל"שוק" ורוב בנורבגיה נגד ה"הצטרפות". במשאל דעת־קהל שנערך בימים אלה בדנמרק הביעו קרוב למחצית הנשאלים את דעתם כי על דנמרק לעזוב את ה"שוק", לעומת שליש לפני שנתיים במשאל דומה. יש להאמין כי המצב דומה במדינות אחרות ב"שוק". רבות הסיבות לכך. מוסדות ה"שוק" מסורבלים ויקרים. התקציב מנופח. מחסני הבשר, החמאה והתבואה גולשים על גדותיהם בגלל תיכנון גרוע. ה"שוק" חייב לפצות חקלאים העומדים בדרישות ומעניש מדינות שלא עומדות במיכסות וחולפות על פניהם, גם בדיג, נכנס לפרטי פרטים, שאין זה כלל מתפקידו לטפל (שעות העבודה של נהגי המשאיות ומהירות הנסיעה). לעומת זאת, לא הצליח להילחם בניירת הנוראה שבין המדינות. משאיות עומדות לפני תחנות הגבול (בעיקר של איטליה וצרפת) שעות רבות בציפיה לאיזו חתימה חסרת־משמעות, וגם אז קיימת אפשרות שהמוכסים ידרשו מן המשאית לחזור על עקבותיה. יש ש"טיפ" למוכס מקל על ההליכים. מספרת חברה במועצת ה"שוק", שנתלוותה אינקוגניטו לנהג משאית בדרכו לצרפת: "המוכס טען כי המסמך שבידינו מזויף, אך 5000 פראנק (קרוב ל־900 דולאר) יוכלו ,להחליק' את הבעיה. סירבנו, כמובן, מה גם שהמסמך היה, כמובן, כשר לחלוטין. המוכס, שנתקל באגוז קשה, החל לרדת במחיר עד ל־100 דולר, כאשר לפתע חשכו עיניו: נהג משאית בלגית הגיע למקום עם מסמך זהה, וטענותיו לא יכלו יותר ליפול על אוזן קשבת. נהפוך הוא: היה זה פלילי מצידו להמשיך, והוא איפשר למשאית לעבור. כאשר הגיעו עם מטען הבשר ליעד, פאריס, החל רופא וטרינרי, האחראי לבדיקה, לפשפש בבשר. הוא תבע נתח הגון לצרכי "בדיקה", אך הנתח מצא דרכו מיידית לתא המטען הפרטי של הרופא, שנתן אישורו בו במקום כי הבשר טוב לשיווק (יש לציין בהקשר לכך כי בדיקות המזון בדנמרק הן מן החמורות והבטוחות בעולם, ואפשר לסמוך על הבדיקות של הדנים בעיניים עצומות).

הבעיה העיקרית: תקציב

הפרשי המחירים בין המדינות השונות, ההיטלים, המכסים, המטבעות השונים ושעריהם, המיסים השונים, התקנות השונות — מבליטים כי 12 המדינות האירופיות, החברות ב"שוק", עדיין נבדלות זו מזו. ההישג היחיד אולי הראוי לציון — צורת הדרכון האחידה של אזרחי מדינות ה"שוק". לעומת זאת, כל מסמך, נאום, חוק ותקנה, חייבים להיות מתורגמים לכל השפות של מדינות ה"שוק", מה שמעניק תעסוקה רבה לצבא המתרגמים במרכז ה"שוק". נוסף על הצבא הכבד של הפקידים, הנהנים מתשלומים טובים בעבור תעשיית הניירת, התקנות המכבידות וכדומה. כל זה מביא בעקבותיו גם לבזבוז עצום ולתקציב מנופח.

וכאן אנו חוזרים לוועידה החצי־שנתית, שנסתיימה שלשום (מוצאי־שבת) בקופנהגן: המארחת היתה דנמרק, בתוקף היותה, לפי סדר האלף־בית, היושבת־ראש התורנית של מדינות ה"שוק". בעוד פחות מחודש, ב־1.1.88, יעבור כסא היו"ר לגרמניה המערבית.

הבעיה העיקרית של הוועידה הנוכחית היתה בעיית התקציב. בריטניה רוצה שה"שוק" יתן לה ,הנחה' בתשלומים. אין תמימות־דעים באשר לגובה ההקצבה לחקלאות. מדינות עניות ב"שוק" מבקשות הגדלת התקציב של השוק המכוון אליהן. היתה גם דרישה לצמצום התקציב וההוצאות. כל הסתירות הללו ועוד, הביאו — עוד לפני בואם של ראשי המדינות — לקונפליקטים שהפתרון להם לא נראה באופק. היום הראשון לוועידה נע בין ,עליות' ו,מורדות' — מאווירה אופטימית לפסימית ובחזרה לאופטימית. הלילה שבין יום הוועידה הראשון ליום השני, היה לראש ממשלת דנמרק, פאול שלוטר, ליל שימורים. הוא הכין נייר עבודה חדש, עם פשרה שבה קיווה לאחד את הקצוות. ראשי המדינות קיבלו את המסמך ליד מוקדם בבוקר, יום שבת. נשיא צרפת אירח ברחיפות לארוחת בוקר בבניין השגרירות הצרפתית היפה שב"כיכר התיאטרון המלכותי" ("קונגנס ניטורב") את עמיתו, הקנצלר המערב־גרמני הלמוט קוהל. מה שהם ראו במסמך היה צידוד יתר בעמדה הבריטית. ההחלטה של מיטראן הצרפתי וקוהל הגרמני היתה לדחות את המסמך. בכך גם בא הקץ לתקווה שהוועידה תסתיים בטוב. ההחלטה היחידה שהתקבלה ללא ויכוח היתה כינוס נוסף, מחוץ למניין של ראשי המדינות בסוף השבוע השני של פברואר 1988: אורכה בת 9 שבועות (חג המולד וראש השנה האזרחי — בתוך זה) לדיונים קדחתניים למציאת פתרון לבעיית התקציב של ה"שוק", אם לא יימצא פתרון עד מחצית 1988 לתקציב ה"שוק" יהווה הדבר אבן־נגף חמורה בדרכו של ה"שוק" ושל חקלאי המדינות השונות.

...והנקודה הישראלית: במקום לדון עם כל מדינה בנפרד, דנה ישראל עם גוף אחד משותף...

משוכות פנימיות

מכתבים לידיד

ללא הסכם עם ארה"ב והתקדמות בדיונים להפסקת מירוץ החימוש, תיפגע ה"פרסטרויקה" הגורבצ'ובית ואיתה גם המנהיג הסובייטי

נפתלי היקר,

מיכאיל גורבצ'וב בא למפגש הפיסגה עם רייגן בוושינגטון, לאחר שעיסקת הטילים לטווח הקצר והבינוני נחתמה כבר בראשי תיבות על־ידי שרי החוץ שווארנאדזה ושולץ. זה השוני בין פסגת הנפל ברקיאוויק לבין המפגש הנוכחי. עניינו של גורבצ'וב בהצלחת הפסגה נוגע להיבט הבטחוני, לגורל הרפורמות שלו, הכלולות בסלוגאן "פרסטרויקה", ולמעמדו האישי כמנהיג המנסה לפתוח עידן חדש בברית־המועצות, ולהוציאה מן הקיפאון הכלכלי ומהמתנק החברתי.

בסיומו של הפרק הראשון בספרו כתב גורבצ'וב, לא במקרה, כי בהצלחת ה"פרסטרויקה" תלוי "גורל הסוציאליזם והשלום". הוא לא פירש במיוחד כיצד עניין השלום מתקשר עם ה"פרסטרויקה", אך מניתוח הדברים שבספרו ובהצהרות אחרות של גורבצ'וב הדבר נראה הגיוני. המנהיג הסובייטי סבור, כי לא ניתן לבצע את הרפורמות הפנימיות בברית־המועצות בלי הורדה משמעותית של הוצאות ביטחון, והפניית המשאבים שיתפנו להשקעות במגזר האזרחי. הפסקת מירוץ החימוש, בעיקר בתחום הגרעיני, היא הדרך היחידה שתאפשר שינוי כיוון במדיניות הפנים הסובייטית.

לא מדובר בשינוי סולם העדיפויות התקציביות בלבד, אלא גם בשיתוף־פעולה כלכלי עם ארצות־הברית, באפשרות לרכוש טכנולוגיות מתקדמות מארצות־הברית, ואולי גם השקעות אמריקניות בתעשייה הסובייטית וכמו בתקופת הנ.א.פ. בשנות ה־20.

ללא הסכם עם ארצות־הברית בנושא הטילים וללא התקדמות נוספת להפסקת מירוץ החימוש, עלולה ברית־המועצות לשוב לעידן הבטחוניסטי, ואז תאבד לא רק הרפורמה הכלכלית עצמה. גורבצ'וב עצמו עלול לאבד את מנהיגותו. צריך לזכור, כי גורבצ'וב נתון במאבק עם האופוזיציה הפנימית, בין השאר בחוגי הצבא. לפני מספר חודשים עשה מחווה בלתי רגילה: הוא הזמין נספחים צבאיים וקצינים אמריקנים בכירים לבסיסים צבאיים סובייטיים, שנחשבו כסודיים ביותר.

במשך שנים מנעו אנשי הצבא כל חדירה, כמו למשל לתחנות הראדאר הענקית בקרסנויארסק. אפילו חברי הפוליטבירו לא ידעו בדיוק מה נבנה במשך שנים באותו בסיס. הגנרלים הסובייטיים קיבלו הלם, כאשר נודע להם, כי הפוליטבירו קיבל החלטה לאפשר לאמריקנים לערוך ביקור בקרסנויארסק. האמריקנים ביקרו גם במתקן המאחסן את הנשק הכימי. אחד הגנרלים האמריקנים שפגש שם את הגנרל הסובייטי קונצביץ' הפליט בהשתאות: "הרי זהו האיש, אשר בעבר נשבע, כי לסובייטים אין כלל נשק כימי".

ובכן גורבצ'וב הרחיק־לכת ברצונו לשכנע את האמריקנים, כי כוונותיו בעניין הפסקת מירוץ החימוש הן אמינות וכנות. ואומנם, הפסגה הנוכחית מתחילה עם הסכם מוכן לגבי השמדת הטילים לטווח בינוני וקצר. המנהיג הסובייטי חושב כבר על הפסגה הבאה, שתיערך כנראה בחודש מארס. בפסגה זו מבקש גורבצ'וב להשיג שתי מטרות נוספות בדרך לפירוק הנשק — השמדת מחצית הטילים הבין־יבשתיים, ועצירת תוכנית "מלחמת הכוכבים" האמריקנית. ברית־המועצות מוכנה להפחית את מספר הטילים הבין־יבשתיים עד כדי מחצית, בתנאי שרייגן יסתלק ממלחמת הכוכבים. איש אינו יודע אם ההסכם הבא ניתן להשגה. שכן רייגן, לפחות בשלב הזה, אינו מוכן לסגת.

□ □ □

רייגן חייב להתגונן בבית. הוא עצמו, שאינו כידוע "יונה צחורה", נתקל בביקורת חריפה במצד הניצים השמרנים, המבטלים לחלוטין כל התקרבות אל מוסקבה. הם אינם מאמינים לגורבצ'וב, ורואים ברפורמות שלו "הצגה" בלבד. חבר הקונגרס רוברט דורנן מקליפורניה מאיים לארגן לקראת המיפגש רייגן־גורבצ'וב 160 חברי הקונגרס, אשר ילבישו על שרווליהם פס לבן עם שמו של אחד ממתנגדי המשטר מברית־המועצות. הצגה זו נועדה לשבש את אווירת הפסגה ואף לאותת, כי הקונגרס עלול לא לאשר את ההסכם שיושג בפסגה.

אותם ניצים מנהלים מלחמה נגד ברית־המועצות, כאילו לא התרחש שם דבר. העורכת לשעבר של העיתון "די צייט" בגרמניה, הרוזנת מאריון דנהוף (היא היום המו"לית של העתון, במשותף עם הקנצלר לשעבר הלמוט שמידט) מעלה הסבר מעניין לגבי התנגדותם של הניצים בשתי המעצמות הגדולות להסכמי פירוק הנשק למיניהם: בסכסוך מערב־מזרח שתי המעצמות פיתחו לעצמן "תמונת אויב" אחת כלפי השניה, שחילקה את העולם ל"טובים ורעים". אולי האויב אינו קיים כלל — שואלת מאריון דנהוף, והיא מגיעה לידי המסקנה, שגם בארצות־הברית וגם בברית־המועצות ישנם חוגים, שקשה להם להפרד מאותה תמונת אויב.

□ □ □

מעבר לבעיות הפסיכולוגיות, שאינן חסרות חשיבות, גורבצ'וב ניצב בפני ויכוחים רבים. הוא מודע לכך, כי הסכם השמדת הטילים לטווח קצר ובינוני הוא אומנם בעל משמעות רבה, אך עדיין ייִשארו אצל המעצמות מחסני נשק גרעיני וכמו (הקונבנציונאלי) בכמויות ענק. בצד המשך הדרך לפירוק הנשק מסוגים נוספים, צריך להגיע להבנה בשורה של נושאים המפרידים בין שתי המעצמות.

המנהיג הסובייטי עשה צעדים רציניים כדי לרצות את וושינגטון בתחום הרגיש של זכויות האזרח. הוא יכול לטעון, כי הדברים הללו, הכוללים את שחרור האסירים הפוליטיים ותהליך הדמוקרטיזציה, אינם תוצאה של לחץ אמריקני, אלא מדיניות חדשה ליישום את ה"גלאסנוסט" בברית־המועצות. גורבצ'וב שם סייגים, למשל, להגירת יהודים, וטוען נגד הנסיון "לייבש את המוחות" בארצו.

קיימות גם בעיות בינלאומיות, שגם גורבצ'וב מתקשה לתת להן תשובה. לדוגמה, פרשת אפגניסטאן. בתוך ברית־המועצות עצמה נשמעת ביקורת, בעיקר בקרב חוגים עממיים, נגד משלוח חיילים סובייטיים לארץ זרה, שרבים מבני העם הסובייטי נופלים שם בלי כל הצדקה. גורבצ'וב עושה מאמצים, כדבריו, להביא ל"פיוס לאומי" באפגניסטאן, כדי להחלץ מן הבוץ האפגניסטאני. הוא בישר בזמנו על נסיגת מספר יחידות סובייטיות מאפגניסטאן, אבל אינו מוכן להוציא משם את כל צבאו. אילו עשה כן, לא היה המשטר הקומוניסטי המקומי מחזיק מעמד אלא ימים ספורים.

אחד המנהיגים הסובייטיים התבטא, אחרי חתימת ההסכם בין שווארנאדזה לבין שולץ, כי למעשה המערב אינו זקוק יותר לנאט"ו. יתכן כי הדבר נכון, אלא שמן המערב יכולים לבוא בהצעה, כי מוסקבה תפרק גם את ברית וארשה. האומנם גורבצ'וב יכול להרחיק לכת עד כדי הסכמה של פירוק המסגרת הצבאית של הארצות הקומוניסטיות? פירוק של דבר תוצאת היחידות הסובייטיות ומתן עצמאות פוליטית לארצות אלה, עצמאות שעלולה להביאן עד הינתקות ממוסקבה.

אכן, הדילמות הן רבות, ואין לדעת האם ההסכם שייחתם רשמית בוושינגטון יהווה שלב בדרך ארוכה לשינוי פני הזירה הבינלאומית באופן מרחיק־לכת, או שהתהליך ייעצר בגלל התנגדות פנימית להליכה משותפת של שתי המעצמות. בוועידת גורבצ'וב־רייגן טמון סיכוי גדול לאנושות כולה, אך אין להפריז בתוצאותיה. כל עוד שתי הגדולות לא יצליחו לעבור משוכות נוספות במירוץ המכשולים להבטחת השלום בעולם.

שלך בידידות,

מארק גפן

ראש דסק לעניני חוץ: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמות אנטר

מירוץ החימוש מואט בפסגה

על הפרק

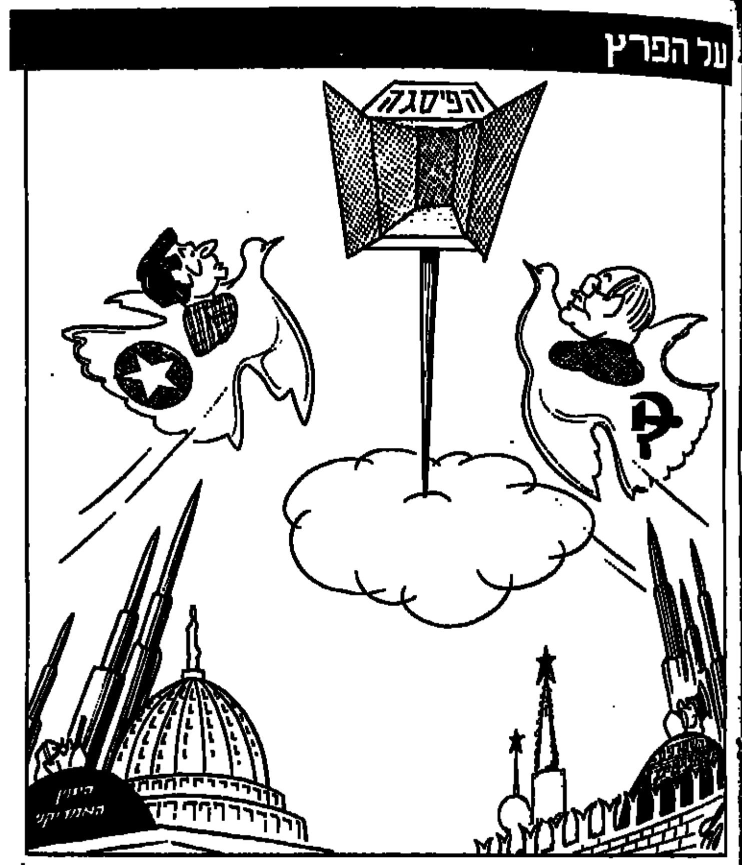

בלי הפתעות

מאת חנה איש־הורביץ

"המשמעות הצבאית של האמנה, שתיחתם השבוע בפגישת הפיסגה בוושינגטון, תהיה מינימאלית", אומר מוריס אייזנשטיין, מומחה בתחום יחסי מזרח־מערב ומי שהיה בין השנים 83' עד 85', נציגה של ארה"ב בשיחות לפירוק הנשק בז'נבה.

אכן יחוסלו כמה אלפי טילים אמריקנים ורוסיים בטווח שבין 500 ל־5000 ק"מ, אבל ייוותרו בידי הצדדים כמויות עצומות של נשק מסוגים אחרים, לא פחות משמעותיים. כל מטרה, בין אם בתחומי ברית־המועצות או באירופה, שהיה ניתן להגיע אליה עם הנשק שיושמד, תהיה חשופה לפגיעה באמצעות נשק שיוותר בארסנל של שני הצדדים. ההשלכות הצבאיות ישתנו במידה מועטת בלבד. בוטלו שני סוגי נשק, ועדיין נשק אחר, כמו טילים בליסטיים, קיים. טילים המשוגרים מצוללות או מפצצות המוטלות ממטוסים הם כלי־נשק לא פחות הרסניים מהטילים שהאמנה חלה עליהם.

ארה"ב וחברות נאט"ו דנות בטיל בליסטי חדש, בטווח נמוך מ־400 ק"מ, שיוצב במדינות ברית־נאט"ו ויוכל לשאת ראש קונוונציונאלי או גרעיני, וכן על טיל בטווח של 400 ק"מ לצוללות, שיוכל להגיע לכל מקום בברית־המועצות. גם לסובייטים טילים קצרי־טווח, כמו פרוג ו־אס אס 21, שלא ייאסרו.

המשמעות האמיתית של האמנה, לדעת אייזנשטיין, היא פוליטית, אף כי לא ניתן עדיין להעריך את מלוא משקלה. האמנה תאפשר, זו הפעם הראשונה, כניסה של שתי המעצמות זו למתקניה של זו: לאחר החתימה על האמנה, שתתקיים השבוע, ועד למועד אישרורה, יהיו חילופי מידע בין הצדדים בדבר המקומות בהם נמצא הנשק שהאמנה חלה עליו, וייערכו ביקורים הדדיים. מומחים סובייטיים יבקרו במיתקנים בארה"ב ובאירופה ומומחים אמריקנים יבקרו במיתקנים סובייטיים. גם את השמדת הטילים, שתימשך שלוש שנים, יבצע כל צד בנוכחות נציגים של הצד האחר.

לאחר השמדת הטילים, ובמשך עשר שנים בסך הכל, יפעל, זו הפעם הראשונה, מנגנון פיקוח הדדי, שיהיו לו שני מנגנונים: כל צד יציב מפקחים בתפקיד מלא באתרי שיגור ואחסנה של הצד האחר. כך יתאפשר לוודא באופן שוטף שלא נמצא בהם נשק בלתי חוקי. לפי בקשה מיוחדת, יוכל כל צד לבקר גם במפעלי המעצמה היריבה. האמנה גם מכסה את האפשרות שהצדדים ינסו להתחכם ולהעביר נשק אסור אל בעלות־בריתם. האמנה קובעת, כי האיסור חל על הנשק שייצרו הצדדים לאמנה, ולא חשוב איפה הוא נמצא. כך, לדוגמה, ייאסרו טילי ה"פרשינג", שארה"ב מכרה לגרמניה.

כמו לקראת כל פיסגה, הציבור שואל האם עשויים המנהיגים לנצל את ההזדמנות ולהעלות במהלכה יוזמות חדשות. לדעת אייזנשטיין, אין לצפות להפתעות בפסגת וושינגטון. "לפי הרגשתי האישית", הוא אומר, "האמנה חשובה מדי מכדי שיקרה בפיסגה זאת דבר חריג." המנהיגים לא ירצו להסתכן. שניהם זקוקים להישג פוליטי זה. רייגן, לאחר התקלות שארעו לו באחרונה יעמוד במצב קשה אם לא יוכל להצביע על השגת ההישג של כריתת האמנה. ולמיכאיל גורבצ'וב בעיות משלו: ה"פרסטרויקה" שהוא מבקש להפעיל בתוך ברית־המועצות איננה מקובלת על כל הציבור, והוא זקוק לניצחון בתחום הבינלאומי, כתמיכה למעמדו במדיניות הפנים.

לשם מתן תוקף לאמנה, יהיה על הנשיא רייגן להתמודד עם הליך של אישרור האמנה בסנאט. כאן עלולה להיות לו בעייה: דרוש רוב של שני שלישים בסנאט, וגם זה עדיין לא מובטח. סנאטורים אמריקניים רבים חושבים, שהחתימה על האמנה היא מישגה, וכי נאסר בה השימוש בנשק הלא נכון. עוד יש כאלה המאמינים, שאי־אפשר לסמוך על הסובייטים. אחרים חושבים, שלא טוב לעורר בארה"ב ובאירופה ציפיות לצמצום נוסף של נשק גרעיני ואפילו לפירוז גרעיני.

לגורבצ'וב תחשב האמנה להישג בינלאומי. בניגוד לחוסר התלהבות מהרפורמות הכלכליות שהוא מבקש להנהיג, אין לעם סיבה שלא להיות מרוצה מהאמנה. העם הסובייטי רוצה בדטאנט חדש. הוא יודע, שהמערב יכול לסייע לו בפתרון בעיותיו הפנימיות הלוחצות, באמצעות סיוע כלכלי והעברת טכנולוגיה חדשה. לכן, השגת דטאנט ואמנות נוספות בעתיד יהוו הישג ממשי עבור גורבצ'וב, והמחיר המשולם בעדן — ויתור על טילים — הוא שולי.

גם הרמטכ"ל הסובייטי ושר ההגנה תומכים באמנה, והם אף סייעו בהכנתה. גם מתוך שורות הצבא לא נשמעה כל התנגדות, וניתן להניח, שהצבא רוצה בה. אולי בעיני חוגים שמרניים בפוליטביורו ייראה גורבצ'וב כמפסיד, אבל עד כה לא נשמעה כל התנגדות אף מצידם.

לא ברורות השלכות של האמנה על מדינות אירופה המערבית. הן רואות באמנה, הקטנה של המחויבות האמריקנית כלפיהן, שעלולה לאלץ אותן להוציא הוצאות נוספות מתוך תקציביהן. גורבצ'וב מצידו עשוי להצביע על האמנה, כדי להוכיח לאירופים את כוונותיו להגיע לפתיחות רבה יותר עם המערב.

ומה אחרי האמנה? האם עלולים הצדדים להכניס סוגי נשק חדשים לאירופה? הסובייטים כבר הביעו דאגה מפני אפשרות כזאת. עלה רעיון ליצירת אזור נקי מנשק גרעיני באירופה.

הטווח הרחוק של ההסכם

מאת יורם נמרוד

ראשי המעצמות הנועדים היום בוושינגטון, אינם יכולים להרשות לעצמם פגישה נוספת ללא הסכם. המחיר הפוליטי הפנימי של ועידת־סרק עלול להיות כבד מנשוא למעצבי המדיניות שהוליכה לוועידה. הזיכרון העגום של כשלון הפיסגה באיסלנד אשתקד עדיין צורב, ויש הזוכרים גם כשלון מר יותר בפאריס ב־1960. על כן גדולה חשיבותו של ההסכם שהוכן וייחתם ברוב הדר מחר אחר־הצהריים בבית הלבן — אם לא תהיה תקלה — אפילו חשיבותו הצבאית אפסית. להסכם משמעות רבה דווקא במערכות הפנימיות של כל צד. בפיסגה משתקף מאזן כוחות שונה מזה המוכר מתוך ההסברים שמגבבים המעורבים עצמם.

כתב על כך היסטוריון של המלחמה הקרה, הרווי ווילר, במחקרו דמוקרטיה בעידן מהפכני: "מאז מלחמת העולם השניה, כל אדמיניסטרציה אמריקנית, ללא הבדל מפלגות, נעה בין שני קווי מדיניות כלפי רוסיה. הדבר שיקף את העובדה שהיו שתי אסכולות יציבות פחות או יותר בתוך כל אחד מן הממשלים. אחדים מהאנשים אף התמידו בכולם — הדבר נעשה ברור באופן רשמי כאשר ב־1962 הסביר מקג'ורג' בונדי (אז, יועץ הנשיא לביטחון לאומי) לסינאט את הצורך בהמשך הסיוע ליוגוסלביה ופולין כאמצעי להשפעה על מאבק הסיעות בקרמלין — במשך ימיו האחרונים של הנשיא קנדי היו מאמציו העיקריים מכוונים להנהיית בעלי־בריתו האירופיים שיחזקו את ידי כרושצ'וב בביתו. ב־1967 הסביר כרושצ'וב, אז ראש ממשלה בדימוס, לטלוויזיה האמריקנית, שהקרמלין פעל באותה צורה. כרושצ'וב לא היסס ליטול לעצמו את הקרדיט לניצחון קנדי בבחירות לנשיאות. זו היתה דרך חדשה של יחסים בינלאומיים. עדיין, עניינם הוא בשיווי משקל בין כוחות, אך זה מאזן מסוג חדש לחלוטין. המאזן איננו בין אומות כשלימות, אלא בין הסיעות שבתוכן. היות שברור כי יש לסובייטים אפשרות לתמרן, הם יכולים על־ידי האופי של פעולותיהם להשפיע על כיוון מדיניות־החוץ האמריקנית. פעולות אלה עשויות להשפיע על הרכב הקואליציה הפנימית בוושינגטון. לאמריקנים יש בדיוק אותו כוח לבחור מדיניות, כך שתושפע המדיניות בקרמלין ויוכרע איזו מהסיעות תהיה דומיננטית שם (הדגשה במקור). כל אחת מהמעצמות הגדולות מעורבת במדיניות הפנים של האחרת ו'משתתפת' בבחירת מנהיגיהן ותוכניותיהן של האחרות — ככל אחת מהמעצמות, סיעות במאבק הפנימי, הפועלות כדי להשפיע על הפרופיל של הקואליציות השליטות בעולם".

יותר ויותר חוקרים של המערכת הבינלאומית נזקקים היום לשיטות החקירה שמציג ווילר — וזו אמת־מידה שראוי לבחון באמצעותה לא רק את אירועי הפיסגה הנוכחית, אלא גם את פרשניה, בין אם תסתיים בהסכם או בתקלה.

תקלה, אכן, עלולה לקרות, מחושבת, או בלתי־רצויה, ושני המנהיגים מגיעים להתוועדות עם משא כבד של יריבים מבית. אך נטל זה אינו דומה באופיו. גורבצ'וב מגיע לפיסגה כיוזם ומניע, מלכתחילה ויתר בשורה של עניינים, שההתעקשות בהם מצד האמריקנים הכשילה את הפיסגה הקודמת. הנה שלושה החשובים שבהם:

● הסכמה לביקורת באתרי הייצור, הפריסה והשמדה של הטילים שעל חיסולם יוסכם.

● הסכמה להתעלמות מן הטילים הגרעיניים העצמאיים של צרפת ובריטניה המוצבים באירופה, ונמצאים באותה קבוצה של טילי המעצמות הגדולות שיחוסלו.

● ההסכמה שלא להעלות במישרין את נושא ההגנה האסטרטגית בחלל, אלא במסגרת הפרשנות על המותר והאסור על־פי ההסכם לפיתוח מערכות טילים נגד טילים.

לכל אחד מן הויתורים הללו משמעות מפליגה מבחינת ההיערכות הפנימית בברית־המועצות — אולם הראשון שבהם מבטא יותר משנראה לכאורה. מה שנראה כנסיגה מתביעות קודמות, למעשה, הינו קפיצה נחשונית בכיוון הרפורמות שמבקש גורבצ'וב לחולל. הוא גם מסמל את ההתנגדות שגורבצ'וב חייב היה להתגבר עליה מבית, פתיחת אתרים לביקורת הדדית נחשבת, באופן מסורתי כבר יותר משנה. היבט זה של הגלסנוסט הוא כקללה בעיני רבים מאנשי הצבא האדום. "אנחנו עומדים ערום ועריה", אמר קצין סובייטי לאמריקנים שביקרו במאגר הנשק הכימי בשיצאני. קצין אחר, הגנראל דימיטרי וולקוגונוב, התמרמר: "הרעיונות הפוליטיים החדשים הם ליבראליים מדי. כך חותרים נגד יסודות הצבא". לדעת המבקרים האמריקנים — יותר מהסיכון הבטחוני הדאיג את הקצונה הכרח החשיפה בפני המערכת האזרחית הממונה עליה. וזאת, גם לאחר שכמה מהמתנגדים הבכירים בממסד הצבאי הודחו בעקבות מעשה השובבות של צעיר גרמני שהנחית מטוס קל בכיכר האדומה.

ההסכם עליו עומדים לחתום רייגן וגורבצ'וב לא ייבחן בהשלכותיו הצבאיות שהן שוליות וספקולטיביות — אלא בדינאמיקה שייצור. אם המשכו יהיה בפתיחת ערוצים לאשראי ומסחר בין מערב למזרח, יתבדו חששות הזהירים ויובסו תקוותיהם של השמרנים המבקשים לבסס את המאזן העולמי על עוצמת הנשק ותו לא

אם יותרו דרך קבע ביקורים של אמריקנים באתרים רגישים מבחינה צבאית, וביקורים אלה יהיו מעוגנים בחוזה רשמי — תיעשה החברה הסובייטית פתוחה וחשופה יותר משהיתה אי־פעם. בדרך הקשה, על־ידי זעזוע הממסד, חותר גורבצ'וב לשילובן של ברית־המועצות ובעלות־בריתה — לא רק בהסדרי סחר ואשראי בינלאומיים. אם ניתן להגיע ליחסי אמון והדדיות בפיקוח על ייצור, הצבה וחיסול של נשק, ניתן יהיה להשתלב בבנק העולמי, בקרן המטבע ובגאט"ט (ארגון הסחר העולמי).

עד כמה שיראה הדבר מפתיע — דווקא התוכנית לליבראליזציה של הסחר והאשראי במזרח היא המקפיצה את מתנגדי גורבצ'וב במערב. עם התקרב מועד הפיסגה — מלאה העיתונות האירופית אזהרות מפני המזימה העומדת כביכול מאחורי הפתיחות: פילוג אחדותו של המערב. סקוט סוליבאן, עיתונאי העוקב אחר המגעים שהתפתחו בשנתיים האחרונות בין השוק המשותף לקומקו"ן, הארגון המקביל בגוש הסובייטי — משקף הלך־רוח זה. לדבריו, רק אשליה היא שליבראליזציה במזרח היא ברכה בלבד. "למעשה, התוצאות קצרות־הטווח עלולות להיות קטסטרופליות למערב ולמזרח גם יחד". המערב ייגרר לסבסוד הכלכלות הכושלות של המזרח, לשמחת ליבם של קומץ יצואנים וייגבר הלחץ הפנימי להתרופפות הרגישות לענייני ביטחון, במקום שינוי תגוש המזרחי במפנים מעריסים המתנגדים שסוליבאן משמש להם לפה. "התקדמות שקול למימוש חלומו של שארל דה־גול לאחדות אירופה". וזו, אפוא, זיהוי ברור של מקור ההתנגדות וסיבותיו בין חסידי הסטטוס־קוו על יסוד רציפותה של המלחמה הקרה.

לעומת גורבצ'וב, המגיע לפיסגה במלוא התנופה של מהלך הריפורמה, מגיע אליה הנשיא האמריקני מתוך חולשה מביכה. כל תבוסותיו התקבלו — ובכל זאת, ההתנגדות הקולנית; הכמעט פרועה, להסכם באה מצד האנשים שאך לפני שלוש שנים היו תומכיו הנלהבים. באביב השנה כתב מקג'ורג' בונדי "כמה מאנשי הממשל הנוכחי סבורים ש"ההצעות הטובות ביותר שאפשר להציע הן אלה שלעולם לא תתקבלנה. בקרת נשק היא תחום בו קל למדי להיראות טוב, בלי להגיע לשום מקום. אך האמת היא שעדיף — לשני הצדדים אם יגיעו להסכמים אמינים ומייצבים ולא ייגררו לתחרות בלתי־מוגבלת."

בינתיים, רוב האישים אליהם מכוון בונדי את חיציו עזבו את הממשל: תחילה אדלמן, פרלה, סגניו של וויינברגר, שהיו מופקדים על התוויות המדיניות בתחום בקרת הנשק, ואחריהם גם וויינברגר עצמו. הם לא יכלו להשלים עם המהלך שהודרך על־ידי יריביהם מסיעתו של שולץ — ובראשם מקס קמפלמן — האדריכל של ההסכם הנוכחי. ממש בימים האחרונים התפטר גם גאפני, מי שהיה עוזרו של תת שר ההגנה פרלה, ונחשב לממשיך דרכו. קרלוצ'י, יורשו של וויינברגר — קרוב יותר לדעתו של שולץ באשר לטקסטים שיש לתת לנשיא לדקלם, לפי מיטב כשרונו בתחום זה.

חימין הרפובליקני נגד הפיסגה

בימים האחרונים התבטאו וויינברגר ופרלה במתינות, ולא תקפו את מדיניות הנשיא. לא כך קומץ חברי קונגרס רפובליקנים, שמניינם מועט מכדי להכשיל את אישרור ההסכם (המחייב שני שלישים מחברי שני הבתים) אך עוד כוחם במותניהם לחולל שערוריות ועיכובים. כשנודע על כוונה להזמין את האורח לשאת דברו בפני מליאת הקונגרס, מחר, איים הסנטור סטבן סימס במהומה. "לאפשר הופעתו של דיקטטור קומוניסטי מנופח באולמות המקודשים של הקונגרס — כך טען — זו שערוריה." לדעתו, הפיסגה מיותרת, וכך גם כל ההסכמים לבקרת נשק אינם אלא בזבוז זמן. "הדרך היחידה לשמור על השלום היא להיות חזקים ולהגן על עצמנו. אי־אפשר לעשות זאת על־ידי חתימה על פיסת נייר עם חבורת שקרנים זייפנים ורוצחים."

יש גם אגף אחר, שרק ברוחק אפשר לראות בו רפובליקני, אם כי דובריו מילאו תפקידים בכירים בממשלים רפובליקניים. הבולטים שבהם — הנרי קיסינג'ר ואלכסנדר הייג — אינם יכולים להחשד בהתנגדות אידיאולוגית נוסח סימס לכל הסכם עם הרוסים, שכן הם עצמם היו אדריכלי הדטאנט. טענתם ראויה להישמע מתוך שיקול־דעת, והיא מחזירה את הדיון למישור הפסאודו צבאי. לדבריהם — הוצאת הטילים מאירופה, תערער את הברית האטלנטית ותגרום קרע בין ארה"ב ואירופה. הכיצד? אירופה תהיה חשופה לאיום רוסי, ותטען כבעבר, שהיא זקוקה להרתעה גרעינית עצמאית. בפועל, בנסיבות הנוכחיות, פירוש אזהרתם הוא רמז לסכנת נשק גרעיני עצמאי לגרמניה. התפתחות כזו תערער את המשטר של מניעת תפוצה גרעינית.

הייג וקיסינג'ר מנסחים את אזהרותיהם באופן עמום, אך אין לדחותן על הסף. הן מעוגנות לא בהתנגדות לגורבצ'וב אלא בפסימיות עמוקה לגבי יכולתו לעמוד במשימה. הסכמים צבאיים ללא המשך בתחום הליבראליזציה והפתיחות — עלולים לזעזע את האיזון העולמי העדין שנבנה עם הדטאנט. אזהרות אלה משמעותן במידה רבה לצורך התיעוד בלבד — ואינן מעידות על גיבוש מחנה מלוכד להכשלת ההסכם, כפי שקרה בימי נשיאותו של קרטר. אמנם, משבעת המתחרים על המינוי הרפובליקני למועמדות במירוץ לנשיאות, רק סגן הנשיא, ג'ורג' בוש תומך בהסכם הנוכחי. אך נראה שהוא המועמד הריאלי של ההנהגה הנוכחית.

לעומת החשש המוצדק, סבירה יותר התקווה שהסכם זה ייחשב כנקודת זכות למעצמות הגרעיניות החתומות על האמנה למניעת תפוצה גרעינית. על־פי הסכם זה, התחייבו מעצמות אלו לפני כ־20 שנה, לנקוט פעולות ממשיות לצמצום הנשק שברשותן. לעובדה שעד כה התחמקו ממחויבות זו היתה השפעה שלילית על המאמצים למנוע את הרחבתו של המועדון הגרעיני — והנושא עלה שוב ושוב כהוכחה לחוסר אמינותה של האמנה. עתה לראשונה ימומשו התחייבויות ויגבר תוקף הדרישה כלפי מדינות, שטרם הצטרפו להסכמים למניעת חימוש גרעיני.

ההסכם, אם ייחתם מחר, ייבחן לא בהשלכותיו הצבאיות, שהן שוליות וספקולטיביות — אלא בדינאמיקה שייצור, אם המשכו יהיה בחיזוק המשטר של מניעת תפוצה גרעינית, של הסכמים לצמצום נשק גרעיני אסטרטגי ואיסור כולל של ניסויים — ובעיקר: פתיחת ערוצים לאשראי ומסחר בין מערב למזרח, יתבדו חששות הזהירים ויובסו תקוותיהם של השמרנים המבקשים לבסס את המאזן העולמי על עוצמת הנשק ותו לא.

מדיניות וחברה

שבט מפואר ונכחד?

האם תיחקר מפ"ם, בעיני ההיסטוריה, כמפלגה של דור אחד, שכשלה בעמידה על קוצו של יוד?

מאת נפתלי פדר

האמנם נכונה ההנחה, כי בעוד עשור עשויים אנתרופולוגים לחקור שבט פוליטי נכחד, אשר מילא, בשעתו, תפקיד חשוב בחברה הישראלית?

כנראה שכן. המדובר במפלגת האופוזיציה הראשית — מפ"ם. זוהי מפלגת המעמד העובד בעיר ובכפר, מפלגה עשירה בסינתיזות: ציונות-סוציאליסטית, עירונית-קיבוצית, יהודית-ערבית, עולמית-טריטוריאלית (וארצית), מהפכנית-רפורמיסטית וכד'. ברור שנוכח מטען כבד כזה של סינתיזות, כל מאמציה ליהפך למפלגה המונית עלו בתוהו. בתוקף הנסיבות והמציאות היא מילאה את ייעודה כמפלגה אוואנגרדית במשך קרוב לארבעים שנה. היא עשתה זאת בכשרון ובתבונה פוליטית. שנים עשתה זאת בנפרד, ושנים בשותפויות הדוקות או רופפות, קבועות או ספורדיות, עם גופים פוליטיים מן המחנה הציוני הסוציאליסטי. תמיד שאפה לקונסנזוס פוליטי בתחום המעשה, בלי לאבד את עצמאותה האידיאית והארגונית.

הברית בין הקיבוץ לעיר היתה איתנה, ועמדה במיבחן הזמן. הקיבוץ — עם משאביו הכלכליים החברתיים ועתודתו האינטלקטואלית והארגונית — היה גורם תוסס, מתסיס ומפרה. בשותפות המשפחתית בין הקיבוץ לעיר, הבכורה היתה שייכת לראשון. היתה זו שותפות של שווים ועל בסיס של שוויון-ערך, אך איש לא יצא נגד המצב הקיים. הקיבוץ העמיד בראשות המפלגה את המנהיגים הבלתי מעורערים כיערי המנות וחזן יבל"א, והשותפות צברה תנופה ועוצמה. כל זה צמח על רקע האתוס החלוצי, שהיה מקור ההשראה בתקופת ההתהוות של המדינה, בנייתה וביצורה.

יהיה זה רק תיאור חלקי וחד-צדדי אם לא ייזכרו השגיאות האסטרטגיות שנעשו, אשר נבעו מאי-הבנת המציאות המשתנה, הקצנת-יתר ועמידה על קוצו של יוד.

ביקשנו להיות צודקים יותר — והדבר גרם לפילוגים ולפרישות. אולם מפ"ם, על כל גילגוליה ותמניותיה, נשארה נאמנה לעצמה ולשליחותה. זה הביא ליחס של הערכה וכבוד אפילו מצד מתנגדיה המושבעים.

מספר גורמים אובייקטיביים וסובייקטיביים חברו יחד והביאו להיחלשותה של מפ"ם עד כדי הצבת סימן-שאלה באשר לעתידה. השינויים המיבניים שחלו במדינה בשני העשורים האחרונים, אשר הביאו לזירוז העיור והתיעוש — גרמו להחלשת הראשוניות של ההתיישבות העובדת. התנועה הקיבוצית, שגילתה כושר הסתגלות ותושיה מרשימה בהשתלבות בתהליך התיעוש, השלימה עם מעמדה המצטמק בתחום החברתי-פוליטי. במקום לחפש יעדים חדשים, מעורבות יותר, גירויים פוליטיים וחברתיים ברמה כלל-ממלכתית — הסתגרה והלכה בדל"ת אמותיה.

בין מערך, לא מערך

מלחמת ששת-הימים שינתה את רמותה ואופיה של החברה, זיעזעה את יסודותיה ופגעה בארשיותיה. לא רק הגיאוגרפיה השתנתה: אלא סדרי האומה וסולם העדיפויות השתנו. נוצרה מציאות היסטורית חדשה, מלווה בשינויים סוציולוגים מרחיקי-לכת. שינויים אלה שימשו קרקע פוריה למהפיכת-נגד של הימין הלאומני, בראשותו של בגין — מתנה השמאל הוכה ונחלש ונדרשו לו שנים להתאוששות כלשהי. כל אותן שנים היתה מפ"ם עסוקה בוויכוח הנצחי, כן-מערך-לא-מערך.

תהליך האינטגרציה המואץ, המוכר כמיזוג הגלויות, שיגשג ופרח בתקופה זו, אבל כמעט שפסח על מפ"ם. לגורל דומה זכה תהליך שילוב הדורות. שכבת הצעירים בקבה"א העדיפה את העיסוק המשקי, אך גם את השאננות והאדישות על פני המעורבות הפוליטית. הבודדים שגילו עניין במעש הפוליטי הלכו אחרי צווי האופנה של הרדיקליזם, המתבטא בתנועות מחאה. מפ"ם קשה לעיכול ואינה מושכת.

רק צעירים מעטים בעיר הצטרפו אליה. כוח המשיכה של מפ"ם נחלש, וזה בעיקר בשל דימויה כשל מפלגה קיבוצית שגם ליחה, מפלגה לאה וזקנה. ואין זה חשוב כלל ועיקר שדימוי זה הוא מעוות ומרושע — התו נדבק. דרוש מאמץ כביר לשינוי התדמית. לפי שעה זהו חלק מן התמונה הקבוצתית של מפ"ם, כפי שהיא מצטיירת בעיני הציבור הרחב.

גורם נוסף, לא מבוטל, הוא העדר מנהיגות בעלת אוטוריטה, המכוונת ומתווה דרך, היודעת לסגור את השורות ולמצוא את המכנה המשותף, מנהיגות משכנעת, היודעת להטיל מרות ברוח טובה וחברית. מנהיגות הפוסחת על שתי הסעיפים אינה בבחינת דוגמה ומופת.

אבל החולשה החברתית-פוליטית שפקדה את הקיבוץ-הארצי היא, אולי, החשובה שבגורמים האובייקטיביים. בעבר לא היה ספק ולא קם מערער במסגרת הקיבוצית, על העובדה שהקיבוץ הוא הסניף המפלגתי של מפ"ם וכל חבריו משתייכים אליו. זהו התא הפוליטי הבלעדי, כי הרי הקבה"א הוא חלק אינטגראלי ובלתי נפרד ממפ"ם. פעם היה זה מובן מאליו, אך לא כיום. תמונה זו שייכת לעבר.

מגמות בדלניות

מאחר שהקיבוץ הוא מארג עדין ומסובך, מאחר שזאת צורת חיים טוטלית, כלכלית, חברתית, תרבותית, חינוכית ופוליטית — השמירה על שלמות התנועה כולה, היא קשה ומייגעת. קשה להשתחרר מן הרושם, שדווקא התחום הפוליטי נפרץ והוקרב למען השמירה על שלמותו של הקיבוץ. אין פלא, איפוא, שעל רקע אי-התמודדות על שמירת הפרופיל המפ"מי בקרב הקיבוץ, צצות בו מגמות של ניתוק מן העיר ושמות קץ לסולידריות המסורתית ולברית בין העיר לקיבוץ במסגרת מפ"ם.

מגמות בדלניות אלה מוצאות את ביטויין הפובליציסטי אפילו מעל דפי "על המשמר", והן היו לדעות לגיטימיות בעיתונות התנועתית, בחיפוש אחר שותפים חדשים, שיחליפו את החברים העירונים. הוגים המאוכזבים ממפ"ם תומכים בהקמת מפלגה אגרארית, המורכבת משתי התנועות הקיבוציות, כגרעין להתארגנות החלופית החדשה. התגובה מצד הנהגת הקבה"א היתה, אם בכלל היתה, קלושה, בלשון המעטה. הפחד מפגיעה בשלמותה של התנועה משחק ואינו מותיר התייצבות חד-משמעית מול מגמות אלה ואחרות.

הוויכוח הנטוש עתה בקבה"א, אף שעדיין אין זה ויכוח גלוי ופומבי, הוא על עצם קיומה של מפ"ם. הוא מזכיר במידה מסויימת את הוויכוח ההיסטורי ערב קום "מפלגת השומר הצעיר". גם אז נמצאו טוענים נמרצים שאין להקים כלל מפלגה, ויש לשמור על אופיו התנועתי של השומר-הצעיר. הזכרתי את הוויכוח ההוא, כי הרי כל ההקבלות ההיסטוריות צולעות משהו, אבל אין להשתחרר מן הרושם שפועל כאן איזה אטאוויזם של תנועת-נוער.

מפ"ם העירונית אף היא שרויה במבוכה לא קטנה. בסניפיה מרחפת איזושהי אי-ודאות לגבי הופעתה העצמית של מפ"ם בבחירות לכנסת הי"ב. מפ"ם העירונית הורגלה לראות בשותפה הקיבוצי עוגן ומצפן, היא היתה פרטנר לויאלי, בלי לערער על מעמדו המוביל של הקבה"א. זה היה ההסדר המקובל, כאשר הקיבוץ היה יחידה פוליטית לוחמת, מעורבת עד צוואר בנעשה בעיר והיתה אחדות פרסונלית בין מנהיגות מפ"ם והקבה"א.

הזמנים השתנו. ייתכן שמפ"ם משלמת היום מחיר על השענותה המופרזת של העיר על הקבה"א. יתכן שמפ"ם, עמוסת סינתיזות למכביר, סוחבת על גבה גם מספר לא מועט של דילמות כגון: עצמאות בכנסת, בזירה הפוליטית המרכזית — אך שותפה בהסתדרות עם מפלגת העבודה, בזירה המרכזית של המאבק המעמדי וכן שותפות דומה, כמעט מלאה, עם המערך, ברשויות המקומיות, כרוך שאלה מצבים הטעונים הסבר דיאלקטי, אך קשה לתבוע מן ההמונים, שאינם אמונים על שיטת מחשבה מורכבת זו, שיבינו סבך זה.

מלחמת הישרדות

אבל הפרדוקס הגדול הוא, שכל דעותיה, ניתוחיה הפוליטיים והפרוגנוזות שלה מאז מלחמת ששת-הימים מעוגנות היטב במציאות הישראלית. הריאליזם האכזר שולט בהם, והם עונים על הצרכים הבסיסיים של המדינה והחברה הישראלית. קשה למצוא שגיאות בתפיסת עולמה הכוללת, ה"אני מאמין" שלה מבוסס על משולש, שצלעותיו: המאבק על השלום, דמות החברה והדמוקרטיה. החיבור ביניהן והעמידה העקבית על הגשמת שלושת הציוויים מניעים את עולמה הרעיוני ומדרבנים את מעשיה.

ובכל זאת, החידה מבדסמת: כיצד שבט מפואר שכזה לוקה בחולשה המאיימת על עצם קיומו ומתחריה של מפ"ם הרי הם לא יותר מתנועות מחאה אופנתיות, שסממני הז"שיום השמאלי דבקו בהם. קרוב לוודאי, שכדרך כל אופנה, אפילו זוהרת, גם היא תחלוף.

מפ"ם נמצאת עכשיו על פרשת דרכים ונערכת למלחמת ההישרדות שלה. העם והמדינה זקוקים לכוח שכזה. מה שדרוש לה, שיימנע ממנה גורל של מפלגה-של-דור-אחד — היא אמונה עיקשת בדרכה, לא לטוח טיח בבקיעיה, ולחדש את הברית בין העיר לקיבוץ על יסוד השינויים המיבניים שחלו בחברה הישראלית.

פרי הדר

השמוטי במשבר

עונת יצוא ההדרים החלה אחרי החגים והמחירים עד עכשיו טובים מאוד — אומר דובר המועצה לשיווק פרי הדר. גם שמואל גלנץ, מזכיר ארגון מגדלי הדרים, מאשר קביעה זאת. השאלה היא, מה גודל התמורה שתישאר למגדלים.

גלנץ הכין מסמך על מצב ההדרים ושלח אותו לחברי ועדת הכספים, לפי הנתונים שטח ההדרים יגיע השנה ל־340 אלף דונם, הייצור לכ־1,5 מיליון טונות פרי. מגדלים בארץ כ־30 זני פרי-הדר ביניהם הזן המוביל, תפוזי השמוטי על 140 אלף דונם. כלומר, יותר מ־40 אחוז משטח ההדרים הם מזן שמוטי.

מחירי השמוטי נמצאים כל הזמן בירידה. לפני שלוש שנים היה המחיר המשוקלל לטונה שמוטי 152 דולר. לפני שנתיים ירד המחיר בכ־20 אחוז, טונה שמוטי נמכרה ב־129 דולר לטונה. אשתקד נמכר השמוטי במחיר של 104 לטונה. בפרדסים, בהם היבול הממוצע של שמוטי הוא של כ־4 טונות לדונם, היתה ההכנסה 395 דולר לדונם. ההוצאה לדונם הכוללת: עיבוד, השקיה, דישון, הדברת מזיקים, קטיף והובלה 446 דולר. משמע שההוצאה לדונם גדולה מההכנסה ב־51 דולר.

גלנץ כאמור, מציין, כי יש ירידה קבועה ביבולי השמוטי. לדבריו, הירידה נגרמה בגלל הזנחה. ההזנחה היא תוצאת הצטברות של כעס מצד מגדלי השמוטי כלפי המוסדות, קרי: משרד החקלאות וחברות הפרי (תנובה, פרדס, מהדרין, יכין). גלנץ גם טוען כי, לא נעשה מחקר שווקים רציני ביחס לשמוטי. "לו היה נעשה מחקר שווקים" הוא אומר, יכול להיות שהיו מגיעים למסקנה, שכדי לשמור על רווחיות ה"שמוטי" יש צורך להקטין את היצוא. אולי, והוא אינו בטוח בכך, ה"שמוטי" יצא מן האופנה והצרכנים מעדיפים "קליפים".

אך מעבר לכל החשבונות הללו קיימת העובדה, שלדעת גלנץ היא בעלת חשיבות עליונה, והיא ערך התפוקה השנתית של ענף ההדרים שהוא 520 מיליון דולר, מזה יצוא פרי טרי 200 מיליון דולר, 250 מיליון דולר פרי מעובד ו־70 מיליון דולר לשוק המקומי. גלנץ מדגיש, כי הערך המוסף ליצוא פרי טרי הוא בשיעור 84 אחוז ו־72 אחוז לפרי מעובד. הוא מזכיר, כי הערך המוסף הממוצע בתעשיה הוא בסביבות 50 אחוז.

להבטיח מחיר מינימום

אי לזאת אחת מהדרישות של ארגון מגדלי הדרים מוועדת הכספים הוא הגדלת ביטוח שער מ־10 אחוז ל־20 אחוז בגלל ערך המוסף הגבוה, במיוחד בגידול הדרים. הצעה אחרת של הארגון היא הקמת קרן משותפת לממשלה ולמגדלי ההדרים. המטרה להבטיח מחיר מינימום בסך 150 דולר לדונם שישולמו על בסיס יבול. מדי שנה ייערך תחשיב אומדן של כל ההוצאות וכך יווצר מצב, שבשנה בה ההכנסה גבוהה מההוצאה יגבה מכל מגדל סכום כסף, שיופנה לקרן המשותפת בשנה שבה ההוצאות גדולות מההכנסות יקבל מגדל ההדרים מחיר מינימום. בדרך זו, מקווה גלנץ, יתגברו על ההזנחה בגידול ההדרים.

תביעה נוספת היא הגדלת תקציב הממשלה למחקר ופיתוח זנים חדשים שיביאו להגדלת ההכנסה של מגדלי ההדרים. המחירים של העונה הנוכחית מסבירים את הצורך בתקציבי מחקר ופיתוח.

בממוצע כבר בן 40

אשכוליות מזן "ג'ורדן ריוור" ארומות נמכרות עכשיו ב־8,20 דולר לתיבה לעומת 6,20 דולר אשתקד. אשכוליות ארומות מזן "סן רייז" 11 דולר לתיבה לעומת 9 דולר אשתקד. פומלה, המחיר עתה 8 דולר לתיבה — אשתקד 6,60. פומלית, המחיר 7,40 לתיבה לעומת 6,40 דולר אשתקד. קומקווט 14 דולר לתיבה בת־4 ק"ג לעומת 10 דולר אשתקד. המדובר בזנים, שנכנסו ליצוא בשנתיים האחרונות. ובעניין זה גלנץ מוסיף, כי כשבוע שעבר יצאה אוניה לסקנדינביה עמוסה 400 תיבות פרי הדר מזן "תבורי".

אך הבעיה נשארת לטענתו, עם השמוטי והאשכוליות הרגילות. לאלה יש להוסיף את ההפסדים למגדלי "השמוטי" בגלל מחלת ה"טריסטזה", שאי-אפשר כמעט להתגבר עליה ואת העובדה ש"השמוטי" הוא כבר בממוצע בן כ־40, ויש צורך לחדש את הנטיעות. בכל אלה צריכה הממשלה להשתתף. בינתיים היא עומדת מהצד, כל זאת כאשר היצוא הכולל של ההדרים טרי ומעובד מהווה 9 אחוזים מהיצוא הכולל.

גלנץ משוכנע, שהקמת הקרן המשותפת בסך 15 מיליון דולר היא צעד ראשון להבראת הענף.

חיים מרגלית

לתשומת לב ועדת ששינסקי

שומת מס בגלויית דואר

יעילות שלטונות מס ההכנסה הדניים גוברת והולכת. בשנים האחרונות הגיעה גביית המס מההכנסה ל־90 אחוזים ועוד היד נטויה. כך למשל, אין כלל אפשרות לפתוח חשבון בנק בדנמרק בלי המיספר האישי של בעל החשבון, פרטים המועברים מיידית למס הכנסה. כל הכנסה מגיעה למחשב של מס ההכנסה, והטיפול שם — יעיל ביותר.

במהלך חודש ינואר בשנה החדשה, מקבל כל אזרח לביתו את הטפסים למילוי הצהרת המס השנתית, בד בבד עם קבלת כל הפרטים על הכנסותיו מכל המקורות האפשריים. פרטים אלה ידועים, כמובן, מראש למס ההכנסה, ולעיתים מספיקה חתימת הנישום, כדי ליישם את הצהרת המס השנתית שלו. כל ההצהרות חייבות להיות חתומות בידי שלטונות המס לא יאוחר מן ה־15 בפברואר ובתוך חודשיים מקבל ציבור הנישומים (כלומר, כלל הציבור) את אישור המס והכרתו בהצהרת המס. (או לחילופין — בירור לגבי נקודות לא ברורות).

את החזר המס, אם מגיע, יכול האזרח לקבל בתוך זמן קצר ביותר, ובזאת תמה פרשת המס מאשתקד עבורו. פישוט ההליכים, תתקבל בברכה. לא כך גובה המס, שהוא היום עד 50 אחוזים, ושר המיסים החדש כבר הודיע על העלאת האחוז ל־58 אך (עם ניכוי ראשוני גבוה יותר). עתה, הודיעו שלטונות המס, כי ב־3 מחוזות שבהם 150 אלף נישומים, עומד להיערך ניסוי ראשוני בעולם — הצהרת מס על... גלויה של דואר. בגלויה יהיו בין 6 ל־12 סעיפים שהנישום יתבקש לאשר אותם ולשלשל את הגלויה בתיבת הדואר הקרובה. אם הניסוי יעלה יפה בתום שנת המס הנוכחית, בעוד קצת למעלה מחודשיים, הוא עשוי להיות מנת חלקם של כל הנישומים בדנמרק, לקראת שנת המס 1989.

עלי כהן, קופנהגן

גלגלי הבורסה

230 מניות ירדו

אתמול היו עודפי-היצע גדולים, ירידות שערים ושפל במחזור בשוק המניות, שהוסברו ביוקר האשראי. הידיעות על הורדת שיעורי הריבית ב"ג'אמבו" ב־2% לא הביאו לשיפור המצב. בשוק המניות הגיעו ההיצעים ל־6.8 מיליון ש"ח, בעוד שהביקושים הסתכמו ב־784 אלף ש"ח בלבד. התוצאות היו: 230 שערים ירדו, 47 עלו ו־150 נשארו בלי שינוי. המחזור בשוק המניות הסתכם ב־7.6 מיליון ש"ח. מזה 1.8 מיליון ש"ח במניות ההסדר ופחות מ־5.8 מיליון ש"ח במניות החופשיות. זה זמן רב לא היה שפל כזה במחזורי מניות חופשיות. ערך השוק ירד בכ־2%.

מקרנות הנאמנות הוציא אתמול הציבור כ־6 מיליוני ש"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור סדרה נוספת של איגרות החוב הצמודות למדד מסוג "גליל" ל־10 שנים בערך נקוב של 20 מיליוני ש"ח במחיר מינימום של 90% מע"נ.

במסחר במניות ב"מ.ר.צ" לפני הצהריים נשארו 2 שערים ללא שינוי (של הכשרת הישוב ושל קופסאות פח 1). כל השערים האחרים ירדו. הירידה הגדולה ביותר — ב־2.3% — היתה בהסנה. המחזור הגדול ביותר — כ־33 אלף ש"ח — היה בכלל תעשיות.

במסחר במניות בשערים משתנים אחרי הצהריים נשאר רק שער אחד ללא שינוי (של קופסאות פח 1). כל השערים האחרים ירדו. הירידה הגדולה ביותר היתה ב־4.5% באלרון. המחזור הגדול ביותר — כ־216 אלף ש"ח — היה בכלל נדל"ן. מדד המניות ירד מ־139.42 ל־136.71.

במניות החופשיות בלטה העלייה ב־10.3% ביצהר אופ'. ב־10% עלתה בריטון 5. לעומתן בלטה הירידה ב־15.1% בכבלים. ב־10% ירדה שנ"הר. לאינקובה נרשם שער "מוכרים בלבד" בפעם השנייה ברציפות.

במניות ההסדר שפדיונן ב־1988 נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 0.2% ל־1.9%. תשואותיהן השנתיות נעו בין 14.09% (הפועלים למוכ"ז) ל־15.09% (אי די בי ב'). הפועלים ע"ש — 14.12%.

במניות ההסדר שפדיונן ב־1989 נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 0.1% (המזרחי ע"ש) ל־2.2% (דיסקונט א'). תשואותיהן השנתיות נעו בין 7.6% (דיסקונט א') ל־9.78% (הפועלים למוכ"ז). הפועלים ש' — 9.57%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק ירידות שערים, שנעו בין 1% (הספנות 05) ל־6.2% (הספנות 01).

בשוק איגרות החוב היתה נטייה לירידות עד 1% בצמודות למדד ב־100%. בצמודות ב־80% היו ירידות עד 2%. בסוג "בריה כפולה" נעו הירידות עד 3%, בצמודות לדולר מסוג "רמון" היו ירידות עד 4%. בסוג "גלנט" נרשמו ירידות עד 2%. בנסחרות במט"ח היו תנודות קלות. התערבות בנק ישראל במיסחר מנעה ירידות שערים גדולות יותר בצמודות למדד.

במילווה קצר מועד נעו התשואות השנתיות בין 15.4% ל־18.4%, תוך מחזור של 41.5 מיליון ש"ח.

"מויואקה א. ולסמן" דיווח על רווח מותאם בסך 340 אלף ש"ח ב־9 החודשים הראשונים של 1987, לעומת 147 אלף ש"ח ב־9 החודשים האחרונים של 1986.

אלחנן הורוביץ

משלחת להולנד

■ משלחת של תעשיינים ואנשי עסקים מישראל תצא בתחילת השנה הבאה להולנד, כדי לדון בהגברת שיתוף הפעולה התעשייתי בין שתי המדינות.

ביקורה של המשלחת מישראל יהיה ביקור גומלין למשלחת תעשיינים הולנדיים שביקרו בקיץ האחרון בישראל. משלחת התעשיינים, המאורגנת על-ידי מינהל סחר החוץ במשרד התעשיה והמיסחר תדון עם תעשיינים הולנדיים בהגברת שיתוף הפעולה בתחומי האלקטרוניקה, הביוטכנולוגיה, בקרה תעשייתית ובתחומי התעשיה הרפואית.

מנהל מחלקת אירופה במשרד התעשיה והמיסחר, יוסי פרי, מסר כי אשתקד היה היצוא מישראל להולנד בהיקף של 309 מיליוני דולר בעוד שהיבוא ממדינה זו עמד באותה תקופה על 302 מיליון דולר. בתשעת החודשים הראשונים השנה (1987) גדל היצוא מישראל ב־20 אחוזים לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב־288 מיליון דולר.

היצוא מישראל להולנד כולל מוצרי מזון, כימיקלים, טקסטיל, מכונות ומכשירים יהלומים ועוד. היבוא מהולנד לישראל כולל מכונות ומכשירים מכניים, כימיקלים, גומי ופלסטיק ועוד.

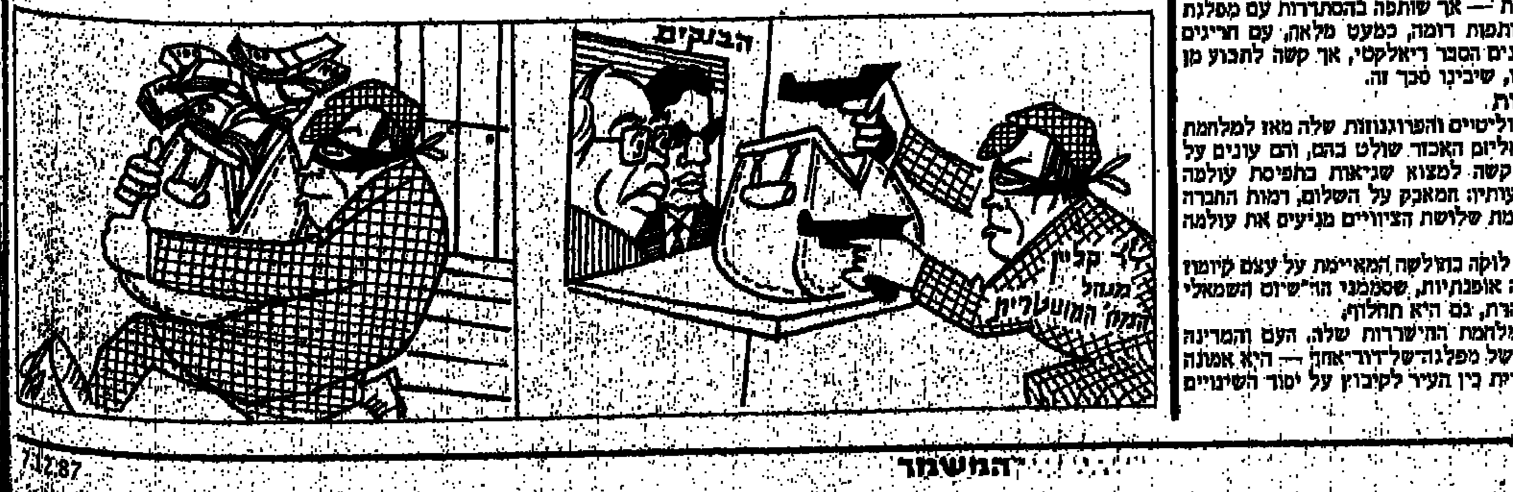

מדיניות הריבית

ניסויים בעכברים לבנים

בנק ישראל רואה כנראה במדינת ישראל מעבדת ניסוי לבחינת תאוריות כלכליות. מצערת רק העובדה, כי בניסויים האלה משחק הציבור את התפקיד של העכברים הלבנים.

בנק ישראל הוזהר, כי השיטה המוניטארית החדשה תביא להאמרת שיעורי הריבית במשק. אחדות מאזהרות אלו, שנמסרו לבנק ישראל ממערכת הבנקאות, פורסמו עוד בתהליך גיבוש המדיניות. שום דבר לא עזר. עד שבבנק ישראל ניסו את שיטת המכרז שנכשלה. רק כשזו נכשלה והריבית קפצה לשיעורים בלתי סבירים של מעל ל־40 אחוזי ריבית ריאליים, הודיע בנק ישראל, כי הוא יזרים כסף במהלך כל חודש דצמבר ומנע מהבנקים כניסה לגרעונות גוזלות.

אולם בינתיים השגיאה כבר נתנה את פירותיה. הבנקים לקחו כסף בריבית גבוהה לתקופות של 30 ו־60 יום, לכן הודיעו על העלאת ריבית החובה. כנראה הירידה מכך תהיה הדרגתית: בינתיים עוד מיספר אנשים ממפקידי הג'מבו התעשרו קצת יותר. בינתיים גם החל לזרום מט"ח מחו"ל, כדי לנצל את הפרשי הריבית הגבוהים. בשער מטבע קבוע ושערי שוק שחור יציבים למדי אין בכך סיכון רב.

דובר בנק ישראל מייחס את השגיאות לחבלי למידה קשים של הבנקים וקשיי הסתגלותם למדיניות החדשה או לכלי החדש. אולם לא בכך מדובר, אלא בזה שהשיטה מכניסה את מערכת הבנקאות לחוסר ודאות גם לגבי כמות הכסף שתסופק להם וגם לגבי מחיר הכסף העומד להיקבע רק במכרז. לאי-הוודאות יש מחיר, וכעת המשק משלם את מחיר אי-הוודאות שיצר בנק ישראל.

הבנק המרכזי מתנהג כמונופסון, שמטרתו להגביר את רווחיות הבנק המרכזי. אולם בנק מרכזי לא צריך להרוויח מפעילותו בארץ על-ידי העלאת שיעורי הריבית (שירווח על-ידי השקעות מרוזבות המט"ח), אלא לפעול למען שיעורי ריבית המשרתים את טובת המשק. לכן אין להסתפק בהודעה, שנמסרה לבנקים רק נוכח הסערה הציבורית, בה מפרט בנק ישראל את המכרזים והסכומים שיעמיד לרשות המערכת בחודש דצמבר, שכנראה יספיקו, ולכן כבר גרמו להורדה מסויימת בשיעורי הריבית. אלא שיש לשנות את השיטה כולה.

בנק ישראל גם חייב הסבר: מה מנע אותו להודיע מראש על הסכומים שיוקצו ולמה אינו מוכן לאפשר למערכת הבנקאות לפעול בעודף קטן במקום גרעון. הרי בסופו של דבר על-פי חוק הכלים המשולבים, העודפים בין כה וכה יחזרו לבנק ישראל באמצעות התפ"ס.

תקציב 88'

בעיות ייִשארו ללא פתרון

הצעת התקציב לשנת 1988 אינה עונה על אף אחת מהבעיות שנותרו בלתי פתורות בשנת 1987. נזכיר כאן רק אחדות מהן:

● משבר ההשכלה הגבוהה.
● משבר המחקר והפיתוח האזרחי.
● משבר החקלאות וחובות המושבים.
● היעדר פתרון לתאונות הדרכים והקטל בכבישים וסתימת עורקי התחבורה עירוניים.
● המשבר המתמשך בשירות בתי-הסוהר.
● המשבר המתמשך בשירותי הבריאות.
● רמת הריבית הגבוהה ללא תקדים בשוק הכספים.

הצעת התקציב מעלה עוד בעיה, למרות שהיא מציגה כיעד את המשך הרפורמה בשוק ההון, הרי ברור גם לבכירי האוצר, שהעליה הנדרשת של 750 מיליון ש"ח בגיוס הון מקומי נטו שיגיע ל־2 מיליארד ש"ח, לא יותיר דבר לצרכי המגזר העיסקי. כל מה שיוותר מהרפורמה בשוק ההון הוא שלאחר שהובטחו תנאי התחרות שווים למגזר העיסקי בשוק ההון, יעלה המחיר של גיוס ההון הממשלתי לשחקים. תוצאותיו של גיוס הון זה תורגשנה בתקציבי השנים הבאות. לכן, התקציב שגוי בנקודה זו.

על הממשלה היה לממן את גרעונה בתקציב המקומי על-ידי גיוס הון בחו"ל והמרתו לשקלים. צעד שאמנם היה מגביר את ההזרמה הממשלתית מאפס הזרמה לסכומים שימירו לשקלים אך היה מצמצם את הלחצים האינפלציוניים מצד העלויות, מצד עלות ההון והאשראי. אולם הממשלה ובנק ישראל מעדיפים את הדרך הקלה מבחינה פוליטית. הם נוקטים מדיניות שלפיה, אי-אפשר יהיה להאשים אותם בתוצאות ולכן הם משאירים את הנטל על הסקטור היצרני באמצעות כוחות השוק האנונימיים, שיפעלו בשוק ההון. למעשה הממשלה היא שתהווה בשוק זה את חלקוח היחידי.

טומנים ראשם בחול

הצעת המסגרת, שהגיש שר האוצר לממשלה, מגלה, כי מדיניות הממשלה תהיה "למחזר את מלוא הקרן". מתוך כך היעד של גיוס ההון הגדול בהשוואה לגיוס הון שלילי של 1.8 מיליארד ש"ח ב־1987 ליעד של גיוס הון חיובי של 0.4 מיליארד ש"ח. כלומר, 2.2 מיליארד ש"ח יחסרו בשוק ההון שלאחר הרפורמה. סכום זה גדול יותר ממלוא הגיוס על-ידי הסקטור העיסקי במהלך 1987.

האוצר מודה בעצמו — "מיחזור הסכומים עלול לגרום ללחץ ניכר על שוק ההון ולהביא לעליית מחיר ההון לטווח ארוך". התמונה ברורה, אך למרות שהתמונה ברורה לראשי האוצר, הם אינם עושים דבר למנוע את התוצאה השלילית לכל הדעות. הם לא מחפשים פתרונות אלטרנטיביים. כמו במשברים החריפים המאפיינים את מגזרי התשתית, גם בנקודה זו טומנים ראשי האוצר את ראשם בחול.

לאור צרכים אלה לא ברור, מדוע האוצר מתקצב לפדיון מוקדם של קרן, סכום כפול מאשר בשנה השוטפת. הסכום הוגדל בהצעת התקציב מ־800 מיליון ש"ח ל־1.6 מיליארד ש"ח במחירים שווים.

גם הנחות אחרות בתקציב בנויות על בלימה. האוצר בונה על הימנעות מהעלאת שכר ומשינוי הסכם תוספת היוקר. קשה להבין הנחות אלו לאור גידול צפוי של התוצר העיסקי בשיעור של כ־4־5 אחוזים. מאחר והתוצר העיסקי מורכב משכר והכנסות אחרות, הקפאת מרכיב אחד ממנו עשויה להשפיע רק על שינוי בחלוקת ההכנסות במשק, אך לא על התוצאה הסופית. שינוי הסכם תוספת היוקר הוא מיותר לגמרי, כפי שניתן ללמוד מהעבר. תוספת יוקר לבדה אף פעם לא כיסתה יותר מ־60־70 אחוזים מתוספות השכר. ואם הוקטן החלק של תוספת היוקר, גדלו המרכיבים האחרים.

איחור לא רצוי

בהצעת האוצר לשינויים מבניים, שורה של הצעות חיוביות, כגון ביטול כפילויות. אולם גם הצעות שאינן ברות-ביצוע ואינן נחוצות. למשל, החזרה האיז־טופית של ההצעה לאיחוד הגביה של ביטוח לאומי ומס הכנסה. אין איחוד כזה מקובל באף מדינה ואין זה גם רצוי, כי גביה מרוכזת מדי עשויה לפגוע בהכנסה הכוללת. אולם באוצר מתכוונים לבטל את המוסד לביטוח לאומי כגוף עצמאי וקיים ניסיון להפוך אותו לשלוחה תקציבית. לכן חוזרים על הצעה שחוקה שאין לה כל סיכוי ביצוע ללא סכסוכי עבודה חריפים וללא התנגשות פוליטית.

על-פי הניסוח שהוגש על-ידי האוצר לממשלה, הצריכה הבטחונית המקומית תעלה השנה ב־127 מיליון ש"ח. מלוא הקיצוץ בצריכה הבטחונית השנה הוא ביבוא הבטחוני נוכח קיצוץ פרוייקט "הלביא", מערכת הביטחון תגדיל את חלקה בצריכה הציבורית המקומית במידה ניכרת. חלופות ל"לביא", אינן קיימות וקרוב לוודאי שלא בשלב הניתן להפעלה מיידית, בשנת התקציב הקרובה. לפיכך נראה, כי מערכת הביטחון תוכל להגדיל בכמות נכבדה את הוצאותיה השוטפות על חשבון הצרכים האזרחיים.

ההצעה דורשת שינויים

העיוות בשימת דגש על הוצאות השכר והתעלמות מהבעיות האחרות, בא לידי ביטוי בנתוני התקציב. תשלומי הריבית של הממשלה בארץ יסתכמו בשנה הבאה ב־4.29 מיליארד ש"ח. לעומת זה, כל תשלומי השכר האזרחי של הממשלה מסתכמים ב־2.273 מיליארד ש"ח ושל מערכת הביטחון בעוד 1.65 מיליארד ש"ח. בסה"כ 4.37 מיליארד ש"ח. כלומר, תשלומי הריבית מהווים את עיקר תשלומי ההעברה של הממשלה, אך המדיניות גורמת שסעיף אחרון זה יגדל כל שנה. כזכור על השכר מוטל מס תקבולי הריבית פטורים גם מכך.

לפיכך הצעת התקציב דורשת שינויים. ראשית, אין למחזר את מלוא הסכום בשוק ההון ולהשאיר סכומים בשוק ההון עבור המגזר העיסקי. יש להעביר סכומים ממערכת הביטחון למו"פ אזרחי ולתשתית כבישים. שניהם יסייעו לביטחון גם באופן ישיר. את השירותים האזרחיים אותם מתכוון האוצר לממן על-ידי גביה צמודה, כגון מיסי בריאות ואישפוז, חינוך תיכון וגני ילדים, יש לממן על-ידי מיסוי כללי. למעשה, מספיק לשם כך תוספת של רבע אחוז במע"מ.

כפי שהוכח, אין טעם רק בעיסוק של ביטול קצבת ילד ראשון ומיסוי קצבאות הילדים הנוספים, במיוחד כאשר חלק ממנו מתכוונים להחזיר לציבור באמצעות ניכוי מס. עדיף גם סכום זה לממן על-ידי המיסוי הכללי, הקיים. פעם טענו במפלגה הליברלית, ששר האוצר שייך אליה, כי הם רוצים לבטל את המיסים השונים ולהשאיר רק מס הכנסה ומע"מ. בשנים האחרונות הם רק מוסיפים מיסים שונים ומשונים, שהוצאות הגביה שלהם עולות על ההכנסות הצפויות מהם.

צבי טימור

מבזקים כלכליים

רגיעה בקרנות

■ אחרי "אוקטובר השחור", חלה בחודש שעבר רגיעה בשוק קרנות הנאמנות — עולה מסיכומי חברת הייעוץ "מיטב". הקרנות המעורבות השיגו כקבוצה את התשואה המשוקללת הגבוהה ביותר — 1.2 אחוזים, מעט יותר מהקרנות המתמחות במניות.

מבין הקרנות המולידיות בלטו לחיוב אלה המתמחות בצמודי מדד ואלה המתמחות במט"ח של המדינה, עם 0.8 אחוז. הקרנות המתמחות בבנקים בהסדר השיגו את התשואות הנמוכות ביותר, בממוצע שלילית של 0.5 אחוז, בעיקר עקב היחלשות הדולר, המהווה מרכיב מרכזי בקרנות אלה.

מסיכומי "מיטב" על הישגי הקרנות מאז תחילת השנה עולה, כי רובן השיגו תשואה ריאלית חיובית, והמדד הכללי של הקרנות עלה ב־19.5 אחוז. (א.נ.)

תערוכת כימיה

■ לראשונה בישראל, תיערך בין ה־7 ל־10 בדצמבר תערוכה בנושאי כימיה, שבה יוצגו חידושים בציוד וטכנולוגיה לתעשיה הכימית. התערוכה תתקיים במלון "פאלאס" בתל-אביב ועד כה נרשמו אליה כ־50 חברות. בצמוד לתערוכה יתקיימו ימי עיון עם אגודת מהנדסי-כימיה והאגודה להנדסה כימית.

תקציב ויצו

■ תקציב ההוצאות של ויצו יסתכם בשנת 1988 ב־86.5 מיליון שקל לעומת 70,6 מיליון ב־1987; כך עולה מהצעת התקציב שהובאה בימים אלה לאישור של מליאת ויצו שהתכנסה בתל-אביב על-ידי יהודית מושקין, גזברית ויצו העולמית.

העליה בת 22.4% בתקציב החדש נובעת מציפיות לאינפלציה מתמשכת של בין 15% ל־20% והמשך המדיניות של שמירת שער חליפין קבוע. התקציב כולל התחלת בניה של שלושה מעונות יום חדשים של ויצו.

התקציב החדש מבוסס על הגדלת השתתפות הפדרציות של ויצו בחו"ל ב־15% המגיעים ל־13.3 מיליון דולר.

מפזרי חום

■ השבוע החלה "אלישרא", חברת-בת של קונצרן תדיראן, לספק דגם חדש של מפזרי חום לחברת IBM העולמית. מפזרי החום, המשמשים לכיסוי ואטימה של רכיבים אלקטרוניים, מיוצרים ב"אלישרא" בקו הרכבות מיוחד המשלב בין קרמיקה לאלומיניום.

לפני כשנתיים זכתה "אלישרא" במכרז ראשונה לאספקת מפזרי חום בהיקף שנתי של מיליוני דולרים.

העורך הכלכלי: צבי טימור

חדשות המשק

קצבאות ילדים

תשלום על-ידי המעסיקים יגרום סרבול ביורוקרטי וקשיי מימון

לאחרונה התרבו הידיעות בכלי התקשורת בדבר כוונתה של ועדת ששינסקי לרפורמה במיסוי הישיר להמליץ על ביטול תשלומי קצבות הילדים באמצעות המוסד לביטוח לאומי והרמתם במערכת זיכויים במסגרת מס הכנסה. ככל הנראה, אין בכוונתה של הוועדה להמליץ על פגיעה בערכה של נקודת הקצבה (הזיכוי) או במספרן לפי גודל המשפחה. כמו כן מסתמנת נטייה לשלם זיכוי גם לילדים הראשונים ולבטל את המיסוי הקיים על המשפחות הקטנות. עיקרה של ההצעה המתגבשת בוועדה היא שינוי במנגנון המבצע את התשלומים — החלפת גוף מרכזי כמו המוסד לביטוח לאומי במעבידים, נאמר בתזכיר פנימי של המוסד לביטוח לאומי.

באופן מעשי, המלצת הוועדה מדברת על מתן נקודות זיכוי בגין ילדים למפרנס הראשי במשפחה, בד"כ הגבר. סכום נקודות הזיכוי בגין הילדים יופחת מסכום המס בו חייב ראש המשפחה. ראשי משפחה, שסכום המס בו הם חייבים נמוך מסכום הקצבאות המגיעות להם, יקבלו החזר מן המעביד. לעומת זאת משפחות בהן אין הורה עובד ומשפחות של עובדים עצמאיים יגישו תביעה אישית לביטוח הלאומי לשם קבלת קצבת הילדים באמצעותו.

המוסד לביטוח לאומי מתריע על הסכנות הטמונות בביטולה של מערכת קצבת ילדים האוניברסאלית והעברת ביצוע תשלום הקצבאות למעבידים — מערכת שתגרום לסרבול מינהלי ולחוסר מיצוי הקצבה בקרב שכבות מעוטות הכנסה ובקרב המשפחות הגדולות.

האגף למחקר ולתכנון של המוסד לביטוח לאומי ערך בדיקה על היקף האוכלוסיה העובדת השכירה שתצטרך לקבל החזר קצבה מן המעבידים ועל גודל סכומי הקצבה שישולמו על-ידי המעבידים, אם אומנם תיושמנה המלצות וועדת ששינסקי.

הממצאים העיקריים העולים מן הבדיקה הם:

● כ־230,000 משפחות שכירות תצטרכנה לקבל החזר קצבות ילדים מן המעבידים. משפחות אלה מהוות 50% מכלל המשפחות השכירות עם ילדים. סכום המס המשולם על-ידי שאר המשפחות השכירות עם ילדים גבוה מקצבות הילדים המגיעות להן, ולכן אצלן יופחת סכום הקצבאות במלואו מתשלום המס בו הם חייבים. ראוי לציין, שאם במסגרת המלצות הוועדה יופחתו שיעורי המס השוליים יגדל מיספר המשפחות שתקבלנה החזר קצבה מן המעבידים. בהנחה ששיעורי המס יורדו ב־5% (מן ההכנסה החייבת במס) בכל מדרגת מס, יעלה מספר המשפחות הזכאיות לתשלום קצבה מן המעבידים, במלואה בחלקה, לכ־260,000.

● כ־80% מכלל המשפחות שתקבלנה את הקצבה מן המעבידים מצויים בחמשת העשירונים הראשונים. רק אחוז אחד בלבד של משפחות אלו מצוי בשני העשירונים העליונים, זאת ועוד, כאשר בוחנים את אחוז המשפחות בכל עשירון ועשירון שיקבל החזר מן המעבידים, עולה שכמעט כל המשפחות השכירות עם ילדים (למעלה מ־95%) בחמשת העשירונים התחתונים תהיינה זכאיות להחזר קצבה, לעומת כ־3% וכ־1% בלבד מן המשפחות בעשירון התשיעי והעשירי בהתאמה.

● אחוז המשפחות שתהיינה זכאיות להחזר מן המעביד גבוה במיוחד בקרב המשפחות הגדולות — כ־70% מן המשפחות השכירות עם 4 ילדים וכ־90% מן המשפחות עם 5 ילדים ויותר. כמו כן, כ־80% מן המשפחות החד-הוריות (שבראשן עומדת בד"כ אשה) תהיינה זכאיות להחזר קצבה מן המעביד. למשפחות אלו יש "ייצוג יתר" באוכלוסיה הזכאית להחזר קצבה. כך למשל, כ־23% מכלל המשפחות הזכאיות להחזר קצבה מן המעביד הן משפחות עם 4 ילדים ויותר, בעוד שחלקן בכלל האוכלוסיה עומד על כ־14% בלבד.

● הנטל שיוטל על המעבידים כבד לא רק ביחס להיקפי האוכלוסיה בה יצטרכו לטפל אלא גם ביחס לסכומי הקצבאות שיצטרך המעביד לשלם. ההחזר הממוצע למשפחה יהיה ברמה של 85% מן הקצבה הממוצעת למשפחה הזכאית להחזר. לכ־137,000 משפחות, שהן 75% מכלל המשפחות תהיינה זכאיות להחזר קצבה מן המעביד, ישלם המעביד סכומים שנעים בין 80% ל־100% מן הקצבה המגיעה למשפחה. לפחות מ־6% מכלל המשפחות הזכאיות להחזר ישלם המעביד סכום של עד 20% מן הקצבה המגיעה למשפחה.

● ההחזר כאחוז מהקצבה גבוה במיוחד במשפחות עם ילד אחד (92% מן הקצבה) ובמשפחות גדולות עם 6 ילדים ויותר, (95% מן הקצבה). ראוי לציין, שבמשפחות עם 6 ילדים ויותר, ההחזר הממוצע יגיע לכ־510 ש"ח (במחירי ינואר 1987) השווים כמעט לשכר המינימום ששולם במשק בתקופה זו.

נתונים אלה מורים, שהמעבידים יצטרכו לשלם סכומים אסטרונומיים כקצבות ילדים ולדרוש אותם חזרה ממס הכנסה, או לנכות אותם מסכומי המיסים שעליהם לשלם. חוסר המיצוי של קצבות ילדים, במערכת שעליה מופקדים המעבידים, יפגע בעיקר במשפחות שכירים המצויים בעשירונים הנמוכים, במשפחות גדולות ובמשפחות חד-הוריות.

אי אספקת חומר גלם פוגע בייצוא

33 מפעלי תעשיה קיבוציים האטו בשבוע שעבר את ייצורם ב־30% כתוצאה מהיעדר אספקה של חומר גלם (פוליאתילן) לייצור מוצריהם. למרבית המפעלים הזמנות לייצוא, והיעדר חומר גלם משבש את לוח הזמנים הן של הייצור והן של הייצוא.

רוב מפעלי התעשיה הקיבוצית מעוניינים להגביר בחודש דצמבר את הייצוא שלהם, כדי לרשום לזכותם גידול בייצוא בשנת 1987. אולם השנה יש חשש, כי לא יוכלו לעשות כך. עמוס אפשטיין — מרכז איגוד התעשיה הקיבוצית, שמסר על כך, ציין, כי תעשיית הפלסטיק הקיבוצית צורכת כ־2000 טון פוליאתילן בחודש. היקף הקניות שלה הוא 2 מיליון דולר מדי חודש בחודשו. חומר גלם זה מביא, בתוספת חומרי גלם אחרים, לאחר העיבוד, למוצרים שערכם 10 מיליון דולר ורובם מיועדים לייצוא. מרכז איגוד התעשיה הקיבוצית מסר, כי מהבחינה של התעשיה הקיבוצית, גורמים העיכובים באספקת חומר הגלם לתקלות קשות ולנזקים כספיים משמעותיים המקשים על הקיבוצים, דווקא בשעת משבר כלכלי זה.

תערוכת יצוא 87' — נפתחת מחר

שרותי יצוא לסוגיהם השונים כמו: ניהול, תובלה, בקרה ושיווק יוצגו בתערוכת "יצוא 87", שתיפתח מחר בגני-התערוכה בתל-אביב, על-כך מסר טלבר, ממארגני התערוכה בפגישה עם כתבים כלכליים שנערכה אתמול בתל-אביב.

טלבר, הדגיש, כי זו תערוכה שניה שמתקיימת בארץ. בתערוכה משתתפים 130 חברות מקומיות ו־10 חברות מחו"ל, והיא תימשך שלושה ימים ובמסגרתה יתקיימו כנסים ענפיים וסימפוזיונים ליצואנים, שאורגנו בידי בנק הפועלים. באלו ישתתפו, לדברי טלבר, 250 יצואנים, וידונו בבעיות האשראי ליצוא. בסימפוזיונים של כלל שנושאם עזרה ליצואנים ישתתפו 150 יצואנים. כן עורכות לשכות המיסחר של ישראל-בריטניה, ישראל-צרפת וישראל שוויץ כנסים, מוזהרים, בהם ידונו באפשרות לשיווק מוצרים חדשים בארצות אלה.

טלבר הדגיש, כי ההוצאות, הנאמדות בכ־240 אלף דולר, כוסו על-ידי המשתתפים. לא הממשלה ואף לא מוסד הקשר. בממשלה תרמו ולו אגורה לביצוע התערוכה, אף כי לדבריו, משרד התעשיה והמסחר רואה בעין יפה את קיום התערוכה.

עוד נמסר על הניסוי הבינלאומי, שעיקרו ביטול דוקומנטים הקשורים ביצוא והעברת קשרי המיסחר דרך מחשבים. פעולת היצוא בבריטניה דורשת 26 מסמכים שונים, "גם בישראל" משתמשים במסמכים רבים מדי. ממחקר שנערך בבריטניה מתברר, כי העברת מסמכים גורמת לשגיאות ונזקים כבדים.

חברת "סיטפרו" מתברר, הצליחה להוריד את כמות המסמכים הדרושים ליצוא לתשעה. ההצלחה זכתה להכרה על-ידי נציבות "השוק המשותף", והחברה הוזמנה לאחרונה גם לפולין, לפי הזמנת הממשלה ונתבקשה להכין תוכנית עבודה.

בתערוכה "יצוא 87" תוצג השיטה החדשה.

חיים מרגלית

קולנוע

חמש דרכים לבישול מרק

„טמפופו" — הסרט בקולנוע „לב" בתל־אביב

מאת יעל ישראל

נוביקי מיאמוט (מימין) וטסטומו יאמאזאקי ב„טמפופו"

כמה סרטים הם גם מתכון גורמה מתמשך? התשובה: אפס. חוץ מאחד, יפאני, „טמפופו" שמו, והוא בעצם גרוטסקה סאטירית שחורה משותר, מעוררת קבס וצחוקים חליפות, הדנה בפרטנות מעוותת, משעשעת, בתאוות האכילה האנושית, בסינדרום המעצבן הזה המעשיר כל מיני מבוני הרזויות רמאיים.

פולחן האוכל האנושי לא זכה עד כה לעיסוק כה פרטני בקולנוע, למעט הולילה עד אובדן חושים, ועד צאת הנשמה מסרטו של מרקו פראירי: „הולילה הגדולה". ואין כמו בימאי יפאני, למוד האסתטיקה היפאנית המדהימה בגילוייה האכזריים — לעסוק בו. „טמפופו" עושה לאוכל מה שסרטים פורנוגרפיים עושים למין. מפשיט אותו, דורס אותו, חושף את האברים האינטימיים, לפעמים מבחיל, לרגעים מגרה. מפעיל את בלוטות הטעם וגם את הרצון להקיא. הבסיס העלילתי צר ביותר: כל הסרט עוסק בדרוך המושלמת והמוחלטת להכנת איטריות פריכות למרק. לכאורה נושא יפש ומשעמם לפתות כמו מרק לוקשן פולני. אבל הבימאי יוזו איטאמי מצליח להפיק ממנו חיים, ממש כמו שהמומחה לאיטריות בסרטו מדבר על הפיוט, החיוות והרגש שבהכנת איטריות מושלמות.

עכברי פסטיבלי קולנוע כבר נחשפו לעבודתו הייחודית של איטאמי בפסטיבלים של חיפה וירושלים שם הוקרנו שני סרטים האחרים: „מנהגי לוויה" ו„אשת מס". גם הם היו סאטירות מקאבריות חריפות שנכנבו סביב מנהג כפייתי המאפיין את החברה היפאנית בת זמננו. „מנהגי לוויה" עושה שמות בפולחן המוות היפאני, „אשת מס" מחטט במטריאליזם הקיצוני של האיש היפאני הממוצע.

„טמפופו" הוא סרטו האמצעי של איטאמי בן ה־54, בנו של חלוץ הקולנוע היפאני מאנסקו איטאמי, ובעצמו שחקן מפורסם. הוא הופיע בסרטיהם של כמה מבכירי הבימאים של הקולנוע היפאני: קון איצ'יקאווה, יושימיטסו מוריטה ונאגיסה אושימה. איטאמי זכור זכור גם מסרטים מערביים בהם השתתף בשם ברוזי: „55 יום בפקינג" של ניקולס ריי ו„לורד ג'ים" של ריצ'ארד ברוקס. את סרטיו החל לביים בגיל מבוגר, ומשתתפת כהם תמיד בתפקיד הראשי בת זוגו ואם ילדיו השחקנית נובוקו מיאמוטו, שאף הופיעה בסרטיו של ארוו הגדול.

„טמפופו" בנוי בצורה מערכונים מקאבריים מצטלבים, מאזכר ז'אנרים ואינו מתאפק להפגין ידענות בסרטים. בנארטיב השבור, המקוטע והפרוע שלו הוא מזכיר את הסרטים: „סהרורים" של אוטר יוסליאני ו„סיפור בזיג־זג" של פטריק שולמן. את הגגים מאחר סיפור אודות אלמנה צעירה, בעלת בית אוכל עממי, בשם טמפופו, שבתרגום הוא: שן הארי. גורו, נהג משאית קשוח בנראה כאילו יצא בזה הרגע ממערבוני הספגטי של סרג'יו ליאונה, מורמן באקראי לקובה המצחינה שלה וטועם מהמרק חסר הטעם שהיא מוכרת. הוא מציע לה את עזרתו בשיפור המרק ובשירות הלקוחות. בחברה היפאנית הגברים הם האשפים הקולינאריים הבלעדיים, והכנת איטריות היא אמנות בפני עצמה, הסגורה, כמובן, בפני נשים. אבל זורו המאוהב מארגן לטמפופו מורים מידידיו וגם היא כמהה לשפר את ידיעותיה באיטרנות, ממש כאילו היה עליה לעבור את הבחינות לתואר ברפואה. וזרו מגייס ארבעה חברים: אחד מומחה לבישול מרק צח, השני ידען גדול ברידוד האיטריות עד ליצירת הדקיקות והמרקם המתאימים, שלישי יסביר לה כיצד עליה לשרת לקוחות רעבים, והרביעי יעניק חזות תרשה לבית האוכל המרופט שלה.

האוכל מאחר את האנשים שבאים לעורתה. האוכל בשבילם הוא צורה של רת. הם יעשו הכל כדי להגיע ליצירת איטריה מושלמת ואפילו לא מתביישים לרגל אחר מומחים או להשתמש בטריקים להכנת אותה יצירת מופת קולינארית, שגם הצופה ילמד אותה על בוריה עד תום הסרט.

אוכל הוא דת. פולחן האכילה הוא מטורף, בהמי, חושני, מיני. איטאמי לא חוסך בורכים להפגנת הטירוף הממכר הזה. יש בסרט זוג יפאני יפה, שטוף בתאוות אכילה ומין אותם הוא ממזג בגועל מופלא. הגבר ממציא אלפי דרכים חדשות לענג את האשה. הקטע בו הוא מורח את פטמתה בלימון או קצפת ויונק ממנה, או הקטע בו הם מגלגלים חלבון ביצה טרי מפה לפה בלי לשברו — הוא מקבילה צינית למה שנראה בסרט „9 וחצי שבועות" שעסק בפולחן אובססיבי של מין. בסוף הסרט אותו גבר נרצח, כמו בסרט „עד כלות הנשמה" של גודאר, אבל לפני מותו אינו לוחש לאהובתו מלות אהבה אלא מחליף איתה מתכון קטוע לאניני טעם על חויר־בר מטוגן. ברמעות מכבה אותו אהובתו: „כן, זה ילך מצויין עם רוטב סוייה וחזרת".

ועוד כמה דוגמאות למערכונים השחורים של איטאמי: יפאני אחד מלקק גלידה ומבחין בילד קטן שמביט בו בשקיקה, הוא קורא לו ומבחין בתווית קטנה המורבקת על חולצת הילד בצירוף גור מכורסם: „אני אוכל רק אוכל טיבעי, אל תתנו לי ממתקים" — אומרת הכתובת. קטע אחר עוסק במסערת יוקרה בו יפאניות לומדות את גינוני אכילת הספגטי, „כדרך האיטלקים", אומרת להם המדריכה בחשיבות. בצד יושב לו גבר אירופאי ויונק את האיטריות בקול ברעש מביש. כעבור שנייה וונחות היפאניות המעורנות את הוראות מורתן ומסתערות על הספגטי בקולות שקיקה. רעש מחריש ממלא את המסעדה.

וקטע אחרון, רק כדי לגרות אתכם לקראת צפייה בסרט: גבר רץ ברחוב כל עוד נפשו בו ומגיע הביתה שם, מסתבר, שאשתו עומדת למות. על ערש דווי הוא מאיץ בה לקום ולהכין לו ארוחת ערב. האשה קמה כמו זומבי ובשרידי כוחה מכינה אוכל, ואז צונחת ומתה. הבעל גוער בילדיו בדמעות שליש שיגמרו לאכול את הארוחה האחרונה שאמא בישלה. בקיצור, ללכת ולראות, אחרי הסרט מומלץ ביקור דחוף במסעדה הסינית כדי למלא את מה שמיצי העיכול עוללו בינתיים בקיבה. כמה טוב שיש תאוות אכילה. הריאטה תחכה למחר.

מבט ראשון

ציטוט עם חותם אישי

מאת דורית קדר

במוזיאון לאמנות ישראלית ברמת־גן תערוכה שלישית (ראה על „עקידת יצחק" במדור יום שישי) ציור־ציטטה — ציור או שמוש בציטטה בציור הישראלי.

רעיון התערוכה כשלעצמו מצויין. התרבות מהווה מעין אוצר קולקטיבי שניתן תמיד לבוא אליו, ללמוד, לדעת, להבינו ורק אחרי כך לדלות ממנו את הרצוי, כאשר בשלב האחרון מה שנלקח נעכל על־ידי המשאיל נטמע והופך לדבר מה חדש, כאשר המשאיל אינו מתכחש למקורותיו. היפוכם של דברים.

לפחות זה המקרה האופטימלי והנכון. בוודאי שישנם מקרים הפוכים שבהם המשאיל מטשטש את מקור ההשאלה ומחקה סגנון או אמירה מסויימת, אבל מקרים אלו — אינם מצויים בתערוכה. ההיפך הוא הנכון — סבלו של הצלוב נראה, אבל אליו מתחבר סבל אדם סובל (האמן אביזו), אשר אבר מינו המדלדל הופך אולי למוקד התמונה (ולא בדיוק נקודת־מגוז, אך אולי יש על דרך המקרה או שלא — אסוציאציות...) הדרמה בעיצומה וההקשרים מרחיבים את הדעת.

דניאל פרליטה אף הוא — כאופן הציור — מתבסס בצורה ממשית על בוש וברויגל, אבל הוא בוחר לו קטע בלבד, מעצים אותו ומבטל את רקע התמונה המקורית. יתר על כן הוא תורם בעננות קפל נייר שרק יבליט את אשליית העומק... מעין עבודה נקיה, מינימליסטית, הבוחנת את בעיות הדו־מימד והתלת־מימד ובו בזמן מעוררת וכרונות המובילים חזרה לבוש וברויגל — מעין סינטזה של הפיגורטיביות המסורתית וההפשטה המודרנית.

„כלים שלובים" של רוני ראובן היא אינטרפטציה אולי של אושר אולי של ציור

יהודה פורבוכראי — במוזיאון רמת־גן

מכלול העבודות מעניין ומפגין איכות גבוהה. חבל רק שהאוצר — סורין הלר — לא חשב על צילום של המקורות ליד כל עבודה ועבודה. דבר זה היה גם מקל על הצופה ההדיוט ועל הדרכת ילדים ונוער. (והדבר עדיין ניתן לתיקון עם מעט רצון טוב).

ה„ציטוט" נעשה תמיד ברוח וחותמת האמן המצטט ועל־כן הנימה משתנה על־פי אופיו של הצייר המסויים. כך ה„ארוחה על הדשא" של מנה שבזמנו היתה נקודת מפנה גדולה באמנות ופתחה את שערי החופש היצירתי, חופש ללא סייג, ללא הצטדקויות. ציור שאינו חייב להישען על איקונוגרפיה קולקטיבית ולא חייב להביא עמו מסרים כלשהם — הופך אצל שמעון אבני לסצנת קיץ נעימה מאוד, בצבעים בהירים, עשויים בצורה בוטה — בכוונה תחילה — בהשטחה מסויימת וכתיאור שתי רמויות בלבד. גבר ואשה שנותרו־נעלמו מהאופק, כי אולי לא היה להם נעים לצפות במשגל הקייצי של הזוג הצעיר שנותר... וכי מה יש לצפות מגבר לבוש בהידור שיעשה עם אשה עירומה ויפה היושבת במחיצתו...? וככן אבני קלט את מסרו הרעיוני של מנה וממשש אותו עד תום...

איתמר גוימן — לעומת אבני — בוחר בהבעה קיומית וקשה יותר. שתי דמויות של מנה עדיין יושבות אצלו בתמונה, אבל אווירת המסטוריליה והעימות נמוגה — במקום הירק והמים, דמויות שלדיות פורצות מן הארמה הכהה או שמא הן בתהליך של שקיעה אל תוך פיה המאיים. בגלל הרקע המנוכר מאוד — נראות הדמויות כחלק מעולם אחר לחלוטין — ואכן כך הדבר...

אורי ליפשיץ מציג „הצעה לצליבה" חדורה ברוח הרנסנס היודע את ממלכת הרישום מושפע גם מהאקספרסיביות של גרינוולד, את האשליה של תלת־מימד, את המזמנות בצביעה את הדיויטואוזיות לשמה, אבל כמו כן הרור באקספרסיביות חוקה לשותה מגרינוולד כנראה — מבחינת, ותכנים יש ערוב תחומים מאוד לא רנסנסי — אמנם מעוות ויש בהם הדמיון המיסתורין והיופי.

יש לציין אף את עבודתה המרשימה של מירי נשרי ההולכת בעקבות לאונרדו דה וינצ'י, אך חוררת הלאה אל תוך הקרביים ואברי הפנים של האדם תוך שימוש בחומרים מוכנים הנטולים דווקא ממערכת הביוב... יש כאן אינטרפרטציה מודרנית העושה שימוש בתחביר עכשווי תוך כדי התייחסות לפן המדעי שבניתוח האנטומי של לאונרדו. כך המראה ממקרת עבור עין הצופה חלקים מהתמונה עצמה.

דיוקן עצמי של יהודה פורבוכראי מתבסס על דיוקן עצמי של ואן גוך ותאור אוזנו החבושה. הצבעים העזים של ואן גוך כמו גם משיכות המכחול המעובות והעצבניות — נעלמים אצל פורבוכראי. במקומם באה צביעה בעלת שקיפויות, ניואנסים הנוטים לצבעוניות ילדים ואפילו איזו נאיביות בעיצוב הרקע. עם זאת דווקא הלבנים, התכולים והוורודים מאזכרים אולי צבעי בתי־חולים, תולי קשה, גופני ואולי מנטלי. עבודה יוצאת מן הכלל שאינה זוכה למקום מרכזי בתערוכה זו.

לבסוף כדאי בהחלט לציין את „פולאיולו שלי" של יאן ריכוורד המפגין את המיומנות הרנסנסית והידוע מהר־גיסא ומאידך־גיסא מתרגם את המסורות לתפיסה של השטחה חולקת, יציאה מההקשר הישן ותוספת אישית והמוריסטית של מרווונים. ועל אף כל אלו — הזיקה אל העבר מתקיימת.

אוסבלדו רומברג. עורך מעין תרגום להומר הצבעוני של יצירות מופת והתרגום מופיע אף על הפרודוקציה של היצירות והמשחקות בטונים כהים או בהירים יותר) או כציור אוטונומי כשלעצמו.

ישנן יצירות נוספות יפות כשלעצמן, אבל אין הן מעבירות בעיון נוסף מהיבט תכני או פלסטי, אלא הם תרגומים בשפה העכשווית ליצירות מוקדמות (ראה „הרועה" לואן גוך אצל קריישמן או התפש מוביל את העם למריים שרון.) אך התערוכה בכלל — יפה ומעניינת וראויה לצפייה.

קונצרט ראשון

יד מיומנת וגסה

מאת אביבה שלח

קונצרט למינויים מספר 3 של התזמורת הפילהרמונית הישראלית (סדרה ו') בניצוחו של דוד פורטליין עם יוסף מלובני (בינור), ליוה פיסר (באס), מקהלת הגברים ההולנדית ומקהלת הילדים „אנקור".

התוכנית: בטהובן — הפתיחה לאנורה מספר 3 אופ. 72 א' וסימפוניה מספר 8 במה מז'ור, אופ. 93; שריף — „מחיה המתים".

היכל התרבות, 5.12.87.

עד ההפסקה הכל היה בסדר. סימפוניה של בטהובן, גם אם היא נמנית עם ה„קלות" שבהם, היא תמיד מירשם ברוק להנאה. פורטליין, איש חמור־סבר, התייחס במלוא הרצינות לרוח ההומוריסטית האופפת את השמינית ובהדרכתו היא נשמעה רעננה ואוורירית.

„מחיה המתים" הוא סיפור שונה לחלוטין. הנושא כאוב ומעורר בנו התרגשות מראש, כשהוא סורט על מיתרינו הרגישים ביותר. יש משהו קשה בחשיפת כאבנו באמצעים רגילים התפורים ביד גסה, אם כי מיומנת מאוד. ציטוט ישיר של שירי דור שאיננו, שינון נוסח בית המדרש ותפילות בהברה אשכנזית, ללא כל תרידה אמיתית לליכה של ההוויה, ללא התעלות רוחנית, אלא כהצגה פשוטה, בבחינת זה בדיוק מה שהיה וזה מה שנכרת ביד אלימה — הוא אולי ארוע מרגש, אך אינו חוויה אומנותית. ואת, למרות הביצוע הטוב של התזמורת, שתי המקהלות והסולנים.

ספר

הבימה — אלבום משפחתי

מאת גיורא מנור

„שבע השנים הראשונות" הוא שמו של ספר חדש, המתאר — בעיקר בתצלומים ותעודות — את תולדות התיאטרון הלאומי שלנו, „הבימה", מאז „נשף בראשית" במוסקבה ועד היום.

המערכת, שמללה את שלמה שבא, כעורך הראשי, ואת שלמה בר־שביט, עמרי ניצן, ורשמואל עומר, כחברים, ליצור לא מחקר היסטורי או הערכה אמנותית, אלא מעין ערבה בכריכת ספר.

רשימת בת 16 עמודים מאת שלמה שבא מתארת בצורה תמציתית ותוך היקפות אוהבת מנושאים השנויים במחלוקת ובכלות הכל, זה ספר „יום־הולדת" את ההיסטוריה העשירה של התיאטרון.

אם יש טעם לחגיגות ויובלות, הרי אחת מאלה היא עבודת האיסוף הארכיוני של ונצור לקראת המאורע, שהיה נותר בתיקים מאובקים — במקרה הטוב — או הולך לאיבוד. לקראת החגיגה נעשתה, לאו דווקא למען הספר, עבודה חיונית רצינית על־ידי שלמה בר־שביט ואיש הטלוויזיה חיים חבלת, ראיונות ויוראר מצולמים עם אלה, שעדיין עימנו. גם לקראת מופע התיאטרון המוצלח מאוד לחגיגות 750 השנה לעיר ברלין, עוצבה תערוכה, המשקפת את התפתחותו של הנוסר התיאטרוני המרכזי בישראל.

רשימת הרפרטואר, הכולל יותר מ־400 מחזות, מתורגמים ומקוריים, הושלמה את הספר החדש, והסברים לתצלומים מופיעים בעברית ובאנגלית, חבל רק שלקוראים קשה במקצת למצוא את הכיתוב של כל תמונה ותמונה, כי מספר התצלום מופיע בסוף הכיתוב, ולא בראשיתו.

העיצוב הגראפי הוא מעשה ידי עמרם פרת. ברור, ששפע החומר גרם לכך שהעמודים „מאוכלסים" ועמוסים. מרי מטעמים חגיגיים אולי אי אפשר היה להימנע מקריבה „תצלומי מחזור", אבל תמונות קבוצתיות כאלה אינן מוסיפות הרבה אינפורמציה, מלבד לאלה המופיעים בהן. אבל הרי זה בסופו של דבר גם אלבום משפחתו של משפחת „הבימה", שממש כמו משפחות רבות לא היו חיים אידיליים תמיד, אם כי הדבר כמובן, אינו בא לידי ביטוי בספר.

הספר כולל גם כתריסר רפרודוקציות צבעוניות של תרשימי תפאורה, שכתוצאתם נראית לי מקרית במידה רבה.

„שבעים השנים הראשונות" אינו מציין סיומה של תקופה, אלא סיכום ביניים, עם הפנים לעתיד.

מסביב לעולם
מאת דוד ארן

רסיסי־חיים

מסמכים אישיים של פריץ פפפר, שותפה למחבוא של אנה פראנק, נתגלו בשוק הפישפשים באמסטרדאם. מערכת יחסיו עם אנה פראנק מוארת באור חדש

מיסמכים ישנים שנמצאו בשוק־הפישפשים של אמסטרדם שופכים אור חדש על שותפה של אנה־פראנק לשולחן הכתיבה־והעבודה ואפא־השיניים היהודי, פריץ פפפר.

„אנו תמיד ראינו את פפפר דרך עיניה של אנה, והיא מציירת תמונה שלילית למדיי עליו", אמרה ההיסטוריונית ג'וק קניסמייר, אשר גילתה את המיסמכים בסוף אוקטובר השנה. „הצילומים והמיכתב מעניקים לנו תמונה הרבה יותר מאוזנת על הרופא שאנוס היה לנטוש את ארצו ואת אשתו ולהסתתר מפני הנאצים", אמרה קניסמייר לכתב „רויטר".

פפפר, שנמלט מגרמניה לפני פרוץ המלחמה, מת במחנה־הריכוז נויינגאם, לאחר שבוגד גילה לגרמנים את מקום המיסתור של משפחת פראנק ב־1944. ממשפחת פראנק שרד רק האב, אוטו. אנה עצמה נפטרה במחנה־הריכוז ברגן־בלזן מטיפוס.

קניסמייר, העובדת למען קרן אנה־פראנק באמסטרדם, הגיע למיסמכים לאחר אחר משיטוטיה בשוק־הפישפשים של אמסטרדם. „אני תמיד מחפשת שם ספרים", היא אומרת „והנה מצאתי לפני כמה שבועות ספרון ובו שמו של פפפר". בעל דוכן הספרים סיפר לה, שהספר היה בין החפצים אשר פונו מאחד הבתים. קניסמייר עלתה על עקבות החפצים, וגילתה שנשארו בבית אלמנתו של פפפר, שארלוטה, שנפטרה לפני שנתיים. המיסמכים כללו בין היתר מכתב־פרידה של פפפר אשתו בטרם נכנס אל מקום המיסתור, וכן תירגום להולנדית של ספר מסעות ספרדי, שעשה פפפר במקלטו המשותף עם משפחת פראנק.

פפפר היה בן 53 כאשר הוכנס למיקלט על־ידי מטופלת לשעבר שלו, מיפ גיס, אשר פירסמה אשתקד ספר בו היא מתארת כיצד עזרה להחביא את משפחת פראנק. את הספר מעבדים עתה עבור הטלוויזיה.

בתוך המקלט רב פפפר תכופות עם אנה, בת ה־14, שרצתה לעסוק בכתיבת יומנה, בעוד שהוא דרש זמן ומקום, בחדר הצפוף, למען העבודה שלו. לדבריה של אנה ביומן, אמר לה פפפר כי היומן שלה אינו יכול להיות עבודה רצינית: „מתכרב שאותו האיש שאומרים עליו, כי הוא יודע כיצד לנהוג בילדים, איננו אלא שתלטן מיושן ומטיף מוסר מן הסוג הגרוע ביותר", היא כתבה.

מוזיאון אנה־פראנק, המצוי בתוך הבית בו הסתתרה המשפחה, מתכוון להציג את המיסמכים החדשים.

דו"ח השינאה?

„קשר עם גבר — הנאה או רולטה רוסית?", היא רק אחת מהשאלות שדו"ח היאט, „על נשים וגברים בארה"ב „חושף באמצעותן את הצד האפל שבינו לבינה

הדין־וחשבון האחרון על „נשים ואהבה בארה"ב", של הפמיניסטית שיר היאט, עורר ביקורת לא מעטה, ויש אף שכינו אותו, „דו"ח היאט" (שינאה).

כותרתו המרוייקת של הספר, בן 923 העמודים, הוא „נשים ואהבה: מהפיכת תרבות בהתקדמותה", והוא בבחינת סיכום תשובותיהן של 4,500 נשים על 127 שאלות. „רכילות". — כותבת בעלת־הטור אלן גודמן מ„בוסטון גלוב". „היא פותחת במשפט קדום ומסיימת בסטאטיסטיקה".

„זהו שוביניזם מיני מסוג חדש", אומר וורן פארוול, הגבר הראשון במועצת „אירגון הנשים הלאומי", מן הקבוצות הפמיניסטיות השולטות בארה"ב, „היא מסתכלת בזכוכית מגדלת על הרוגז המצוי במידה ועוומה אצל כל אשה".

„אין זה מדע", אומרת ד"ר ג'ון ריייניש, מנהלת מכון קינזי באוניברסיטת אינדיאנה: מבטא רק את הרגשות של קבוצה קטנה של נשים, ואינו מייצג את נשי אמריקה בכללן". היאט טוענת, שההבדלים בין נשים וגברים אינם רק ביולוגיים ופסיכולוגיים, אלא אף אידיאולוגיים. לדבריה, על הנשים לנסח אחרי עשרים שנות שיחרור מיני, אידיאולוגיה וערכים של התנהגות אמוציונאלית משלהן, כמו בשני ספריה הקודמים — „דו"ח היאט על מיניות האשה" ו„דו"ח היאט על מיניות הגבר", משתמשת המחברת בסטאטיסטיקה כדי להוכיח את טענתה, כי נשי ארה"ב רוגזות בצדק על הגברים בארצן ואינן מרוצות מהם.

„רוב האנשים סבורים כי המתודולוגיה שלי מהווה התקדמות לעומת מתודולוגיות קודמות", אמרה היאט בראיון עימה לכתב „רויטר". קשה לנסח במספרים מוחקר על גישות", אומרת היא, ואף על פי כן מעלה הדו"ח את המימצאים הבאים:

ל־70 אחוזים מבין הנשים הנשואות חמש שנים או יותר, יש „פרשיות" מחוץ לנישואין.

87 אחוזים מן הנשים אומרות, כי יחסי הידידות שלהן עם נשים אחרות אינטימיים יותר מבחינה רגשית מיחסי האהבה שלהן עם גברים.

רק 13 אחוזים מבין הנשים הנשואות למעלה משנתיים „מאוהבות" בבעליהן.

ל־84 אחוזים מן הנשים אין סיפוק רגשי מיחסיהן עם בעליהן.

מימצאי סקר טלפוני, שנערך על־ידי ה„וושינגטון פוסט" בקרב 1,505 נשים וגברים עומדים בסתירה למימצאים של היאט. סקר זה העלה, בין השאר, כי מהנשים 93 אחוזים מהנשים האמריקניות מסופקות מבחינה רגשית מיחסיהן עם בעליהן.

היאט הפיצה את שאלונה, בן 12 העמודים, ב־100,000 עותקים, באמצעות אירגוני נשים, אירגוני אחרים וכנסיות. רק 4,500 נשים מילאו את השאלון, דבר שלדברי מרעננים הופך אותו לנטול ערך מבחינה מדעית. „רק ממורמרות ואלו שיש להן שהות וסבלנות להשיב בכתב על 127 שאלות ענו", אמרה החוקרת רייניש, ממכון קינזי.

לדין־וחשבון אופייניות כותרות מסויימות, כגון, „קש עם גבר — הנאה או רולטה רוסית?" —

בספר מצוטטות תשובותיהן של נשים המאושרות מחיי הנישואין שלהן, כגון: „היסודות של נישואינו הם עונג, הביטחון הטמון בחברות יומיומית, בעבודה למען מטרות משותפות, בתחושה שהשני נמצא על ידך כשהוא דרוש, ובדאגה אמיתית לרווחת הזולת".

אופיינית יותר היא התשובה הבאה: „אני מרגישה שאני קוראת את מאהבי היטב, כמו רומן משעמם. הוא לעולם לא יבין צדדים מסויימים שבי, משום שלעולם אינו מאפשר לרגשותיו להבשיל".

למותחים ביקורת על השיטה הסטאטיסטית הנקוטה על ידה משיבה שיר היאט: „אם 20 אחוזים הנשים אכן מאושרות — כלום יש בכך הוכחה שאני טועה?"

ילדים חורגים לאלוהים

ילד אוטיסט, התגלה בבריטניה כבעל כשרון טבעי יוצא דופן לציור

סטיפן וילטשייר, נער לונדוני בן 13, הינו אוטיסט, אשר אינו מסוגל להוציא מפיו אלא משפט אחר המורכב ממילים ספורות. עם זאת הוא מצייר מן הזיכרון, תמונות של בניינים לונדוניים לכל פרטיהם, ומגלה כישרון טכני שכמוהו מוצאים אך לעתים נדירות אצל אמנים מבוגרים.

„מעולי לא ראיתי כשרון טבעי כה יוצא דופן, כמו של הילד הזה... הוא אולי האמן־הילד הטוב ביותר בבריטניה", אמר הצייר והאדריכל יו קאסון, לעבר נשיא האקדמיה המלכותית הבריטית.

ספר של עבודות מאת סטיפן, בשם „ציורים", התפרסם באחרונה בהוצאת דנט, והוא כולל ציורים רבים המתארים את „רויאל אלברט הול", את הקאתדראלה סינט־פול, ומיבנים ידועים אחרים בלונדון.

שעלה שצייר באינטנסיוויות את וסטמינסטר־אבי, אמר סטיפן, כי לאחר שיצא ספר על שמו, והוא הופיע מספר פעמים בטלוויזיה, הוא חושב עתה את עצמו ל„מפורסם מאוד". „הייתי רוצה לנסוע לניו־יורק, תושכני — אחרי חג־המולד", הוסיף בנימה החגיגית המציינת את דיבורו.

לדברי לוריין קול, מנהלת בית־הספר היסודי המיוחד בו ביקר סטיפן עד לחודש יולי האחרון, הוא כבר צייר על־פי צילומים, רבים מגורדי־השחקים של מנהאטן.

סטיפן, שעה באחרונה לבית־ספר תיכון למוגבלים, חי עם אמו האלמנה ועם אחותו הבוגרת בפאדינגטון שבמערב־לונדון. עד גיל 4 גילה את הסימפטומים הרגילים של ילד אוטיסטי. הוא לא דיבר והביע את עצמו באמצעות תנועות גופו. בגיל 4 פיתח הילד חיבה לשירבוט, ומוריו עודדוהו לטפח אמצעי הבעה זה.

הציור אצל הילד היה בבחינת אובססיה (התנהגות כפייתית). אובססיות הן מהסימפטומים הקלאסיים של האוטיסטים. תכופות אלו הן אובססיות מזיקות (כמו הטחת הראש בכתלים), אך, כבמקרה זה, לפרקים מרובר בפעילויות יוצרות.

למרות האובססיה שלו לא גילה סטיפן כשרון מיוחד עד לגיל 9, כאשר התחיל לצייר בניינים שראה דרכו אל בית־הספר וממנו, ובטיוליו. באותו הזמן הוא גם התחיל לדבר. הוא אמר את המלה „נייר", ועד מהרה גילה איזה כלי מועיל עשויה להיות הלשון. „אנו גם שיכנענו אותו לדבר קצת על תמונותיו ומאז השתפר דיבורו במידה נפלאה".

מלבד בניינים התחיל סטיפן לצייר גם קאריקאטורות מרושעות על מוריו.

כשיגדל, רוצה סטיפן „להיות אדריכל ולתכנן בניינים". לדברי מורתו לשעבר אין כל מניעה שיבקר בבית־ספר לאמנות, אך קשיים יהיו לו תמיד.

„רויטר"

עיבת תקשורת בדרכים לא מקובלות

ספורט

סיני ומנחם זומנו לסגל לקראת שווייץ

מברקים נשלחו לזימון אוחנה, אבי כהן ורוני רוזנטל למשחק בשבוע הבא

משה סיני, מהפועל ת"א ויגאל מנחם ממכבי נתניה זומנו לאימון הנבחרת הלאומית בכדורגל למחר ברמת־גן, לקראת המשחק עם שווייץ שיערך בשבוע הבא.

שני כדורגלני סגל, אלי דריקס ויהודה עמר, הפצועים שוחררו.

שאר הכדורגלנים שזומנו למחר הם: גינצבורג, פביאן, אבי כהן (הירושלמי), קלינגר, פרסלגי, דרידי, מנשה שמעונוב, בראיילובסקי, מלמיליאן, עובדיה, יאני, איזנברג, ברעל וליאור רוזנטל.

ההתאחדות לכדורגל שיגרה אתמול טלקסים להתאחדויות בבלגיה ובסקוטלנד לדאוג לשחרור הכדורגלנים אלי אוחנה, רוני רוזנטל ואבי כהן למשחק בשבוע הבא נגד שוויץ ברמת־גן.

תורכיה — אוסטריה 1:1

נבחרות הכדורגל של תורכיה ואוסטריה סיימו בתיקו 1:1 בעיר בורסה.

אונאשניג הבקיע בדקה ה־48 לאוסטריה וטאצ'טין השווה בדקה ה־82.

העתודה היום נגד קרית־אונו

נבחרת העתודה של ישראל המתכוננת לקראת משחקה נגד נבחרת שוויץ עד גיל 21 שיערך ב־15 בינואר, תקיים היום ב־2.30 משחק אימון נגד הפועל קרית אונו מליגה א'.

מאמן העתודה מיליאנקו מיחיץ זימן למשחק היום, שיערך במגרש האימונים של איצטדיון ר"ג, 18 שחקנים: יעקב בלדב, בנימין קוזושווילי, אלעד קרן, שלומי עמר, דו רבינוביץ, יעקב הלל, ירון כהן, מאיר צרפתי, דוד גורדנה, אלון נתן, רוני לוי, שלמה ממן, רונן שפירא, שמעון ביטון, יצחק גואטה, מרדכי דהאן, אופיר שמואלי ויצחק לוי.

שני שחקנים, השוער יעקב בלדב וקשר בית"ר ירושלים אופיר שמואלי, עברו את גיל 21 אך לפי התקנון מותר לכל נבחרת לשתף שני שחקנים שעברו גיל זה.

דוד שוייצר: הכל פתוח

מאת יצחק ויטחוף

„הסיבוב הראשון בליגה הלאומית בכדורגל הוכיח כי רמת הקבוצות שווה, פחות או יותר. יש חוסר יציבות אצל רוב קבוצות הליגה. בשבת אחת משיגות נצחון משכנע ושבת לאחר מכן סופגות הפסד. זה מראה על מצב נזיל. כשקבוצה תשיג שני נצחונות רצופים תזנק קדימה" — כך אומר דוד שוויצר, מאמן קבוצת בני יהודה ת"א שבמשחק הנעילה של הסיבוב הראשון הביסה את הפועל כפ"ס 0:3. אותה כפ"ס ששבוע קודם לכן מיגרה בביתה את מכבי נתניה 1:5.

בתחילת העונה טען דוד שוייצר כי קבוצתו בני יהודה תציג את יכולתה האמיתית רק כאשר תשוב לשחק בשכונת התקווה במגרשה הביתי. „הבית חשוב לכל קבוצה. בני יהודה הוא חשוב פי כמה. הקבוצה בנויה לשחק במקום שרוב השחקנים נולדו בו. קהל האוהדים החם מעניק לקבוצה הרגשה ובטחון שגם אם הם לא משחקים טוב הנקודות ישארו בבית".

שוייצר תולה תקוות רבות בשני משחקי הבית של קבוצתו נגד מכבי נתניה ושבוע לאחר מכן נגד מכבי חיפה: „אם נעבור בשלום את שני המשחקים האלו, בני יהודה תצעד לכיוון 8 הקבוצות הראשונות בטבלה, כאשר משמעות הדבר היא לחימה על תואר האליפות. המשימה לא קלה כיוון שהליגה צפופה ומסובכת. גם בתחתית לא הייתי קובע מסמרות לגבי קבוצה זו או אחרת. עובדה שמכבי פתח תקוה גברה על בית"ר ירושלים ובעידן 3 הנקודות הכל פתוח".

עכשיו כשבני יהודה חזרו הביתה לשכונת התקווה וברוך ממן, קשר הקבוצה, החלים משבר ברגלו פותחים דף חדש עם פתיחת הסיבוב השני. כך בכל אופן מקווים דוד שוייצר ואיתו שכונה שלימה.

דוד שוייצר
חבית חשוב לכל קבוצה

וילאנדר ולנדל היום בגמר המאסטרס

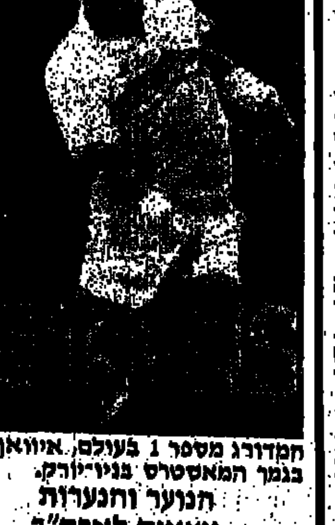

המדורג מספר 1 בעולם, איוואן לנדל (מימין) יתמודד היום עם מאטס וילאנדר בגמר המאסטרס בניו־יורק. (תצלומים: אי.פי.)

הנוער והנערות יוצאים לארה"ב

מאת יצחק אשל

נבחרת הנוער של ישראל בטניס ונבחרת הנערות יוצאים היום לארה"ב שם ישתתפו בסדרת תחרויות ויקרתיות בגילאים עד 18 הן לבחורות והן תחרויות אישיות.

במוקד התחרויות, גביע סאדשיין לבנים וגביע קונטינטל לבנות.

נבחרת הנוער כוללת את בועז מרגשטיין, רביב וויינפלד, אמיר ויגברג והמאמן שלמה צוקר.

עוד לא נס ליחם

באילת הוכתרו אתמול אלופי הטניס לוותיקים בסיומה של האליפות הראשונה של העיר אילת בטניס לסניורים שנמשכה 4 ימים ואורגנה על ידי ארגון הטניס ועיריית אילת.

עד גיל 35 זכה עודד שי, עד גיל 45 יצחק בן שחר, עד גיל 55 דוד סולמן. בזוגות: יצחק בן שחר ודוד סולמן.

נשים: דליה אלזאב, זוגות נשים: טובה אפשטיין ובת שבע מנדל. זוגות מעורבים: אשר טבקמן וטובה אפשטיין.

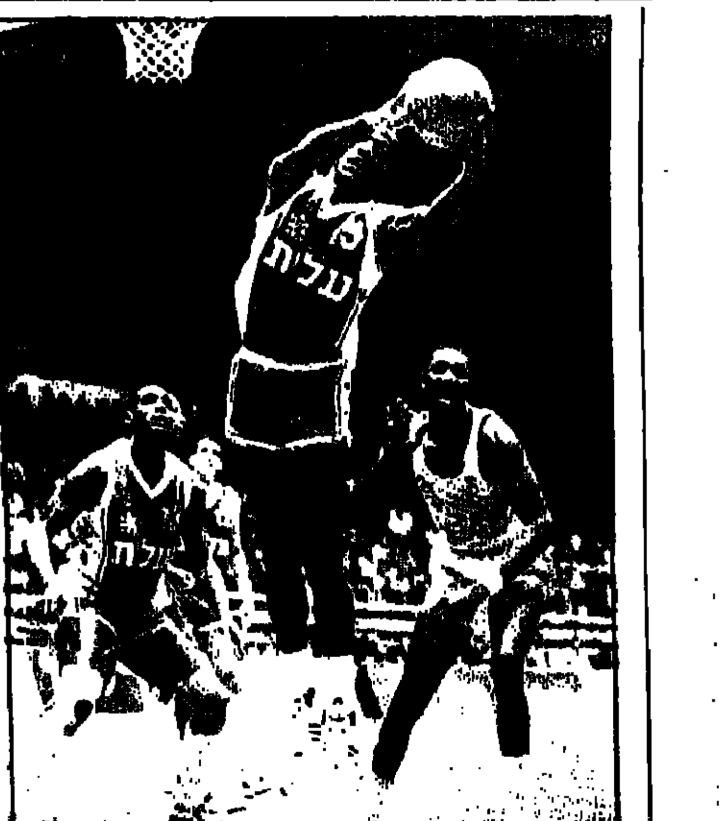

קן בארלו ומכבי תל־אביב היו אמש על הגובה בדרבי התל־אביבי בו ניצחה מכבי 84:105. בתמונה נראה בארלו קוטף ריבאונד לפני לאבאן מרסר (מימין) וקווין מאגי (משמאל). (צילם: אריה קנפר)

היוקרה החזיקה מעמד רק שבועיים

מיקי ברקוביץ וקווין מאגי הצעידו אמש את כדורסלני מכבי ת"א לנצחון משכנע 84:105 על הפועל תל־אביב בדרבי הליגה

מכבי תל־אביב — הפועל תל־אביב 84:105 (43:54)

מאת יצחק ויסהוף

מיקי ברקוביץ וקווין מאגי החזירו אמש את הצבע למקורבי מכבי תל־אביב. השניים קלעו יחדיו 61 מ־105 הנקודות של קבוצתם בנצחון הגבוה על הפועל בדרבי הראשון העונה במסגרת הליגה בכדורסל. מכבי ניצחה 84:105 לאחר יתרון במחצית 43:54.

מיקי ברקוביץ זרק אמש לסל 14 פעמים ודייק ב־12 (4 סלי 3). מהעונשין דייק ב־3 מ־4 זריקות. בנוסף לכך פיטם את חבריו ובעיקר את מאגי וסימס בכדורים נהדרים שהפכו לסלים קלים. מיקי ברקוביץ לחם כארי גם בהגנה, הצטיין בשמירה, הלהיב את חבריו וקלע 31 נקודות.

קווין מאגי הוכיח כי החלים לגמרי מהפציעה בכף רגלו. מאגי היה המלך הבלתי מעורער מתחת לסלים. הוא קלט 15 כדורים חוזרים (9 בהגנה) וקלע 30 נקודות.

וילי סימס היה המצטיין השלישי בשורות מכבי ת"א. סימס שיחק בכוח רב והיווה נדבך חשוב בנצחון. דורון ג'מצ'י קן בארלו ומוטי דניאל השלימו חבורה לוחמת שרצתה לנצח ולמחוק את חרפת ההפסד כשמינית גמר גביע המדינה (88:82).

הפועל ת"א כלל לא הזכירה את אותה קבוצה שניצחה לפני שבועיים. אמנם אותם שחקנים אך איזה הבדל. לבד מג'ונתן דלול ולאוואן מרסר היו יתר חבריהם חלשים. לינסון טאונס איכזב. נראה כי שחקן זה לא בא לידי ביטוי בעת מצבי לחץ. גם קארל איימוס לא הזכיר את משחקו הנפלא לפני שבועיים כששיתק את קווין מאגי. איימוס הרבה להחטיא ואיפשר למאגי חיים קלים.

מכבי שלטה מתחת לסלים. שחקניה קלטו 31 כדורים חוזרים לעומת 23 של הפועל ת"א. בשורות הפועל בלט בשטח זה מרסר עם 7 כדורים חוזרים.

מכבי איבדה 14 כדורים לעומת 10 של הפועל ת"א.

מכבי הוליכה לכל אורך המשחק. 8:15 (5), 16:24 (8), 37:48 (17) ו־43:54 במחצית.

במחצית השניה נשברו שחקני הפועל ת"א כליל. מכבי, בזכות צליפות של מיקי ברקוביץ וסיומת של קווין מאגי שליקט כדורים מתחת לסל הפועל וקלע ללא הפרעה, עלתה ליתרון 60:74, 13 דקות לסיום, 63:84 בדקה ה־30 ו־72:96, 5 דקות לסיום.

יציאתם של קווין מאגי ומיקי ברקוביץ כדי לזכות במחיאות כפיים איפשרה לשחקני הפועל לצמק במעט 105:84.

שפטו ראובן וירובנק וטוד וורניק, לעיני 9000 צופים, בהיכל הספורט ביד־אליהו.

● קלעו למכבי ת"א: ברקוביץ 31 (12־14, 4 סלי 3, 4־3); מאגי 30 (10־17, 10־11); ג'מצ' 14 (6־11, 1 סל 3, 1־2); דניאל 11 (4־7, 3 סלי 3); סימס 11 (4־7, 3־5); בארלו 6 (3־12); קורנליוס 2 (1־1).

● קלעו להפועל ת"א: 16־10, 1 סל 3; טאונס 19 (7־19, 1 סל 3, 4־4); מרסר 17 (8־12, 1־2); איימוס 9 (2־7, 5־7); פרישמן 9 (3־10 הכל 3 נקודות); זלוטיקמן 7 (1־2, 3־3); לאסוף 2 (1־5).

הטבלה הלאומית

1.	מכבי ת"א	9	749־660	18
2.	הפועל ת"א	9	736־647	16
3.	הפועל חולון	9	731־607	16
4.	אליצור נתניה	9	707־770	14
5.	גליל־עליון	9	755־793	14
6.	מכבי ר"ג	8	726־691	13
7.	הפועל חיפה	8	639־614	11
8.	אליצור רמלה	8	713־677	11
9.	מכבי חיפה	8	750־729	11
10.	בית"ר ת"א	9	838־782	11
11.	הפועל ים	8	734־697	10
12.	מכבי נתניה	8	723־588	8

אליצור בנסיגה — דאוסון בהמראה

הפועל חולון — אליצור נתניה 95:102 (45:49)

מאת דוד בכר

יכולת מרשימה של דאוסון, אורנג' ובורמור מול חולשה כללית של אליצור נתניה, בעיקר מחצית השנייה, היוו את סיפור המשחק בו ניצחה הפועל חולון, במשחק חריג, את אליצור נתניה 95:102 לאחר שהוליכו בכר במחצית 45:49.

לאליצור נתניה של אמש לא היה מענה ליכולתם הטובה של החולונים. פיל לוקהט וחווה ויטמן היו חלשים והיקנו בכך שליטה בלעדית תחת הסלים לאורנג' ודאוסון.

המחצית הראשונה היתה שקולה. בדקה העשירית הוליכה אליצור 18:27 אך חולון לא ויתרה ובדקה ה־13 הושג השיוויון 29:29.

עד לדקה ה־18 התנהל במשחק משחק שקול. בדקה זו היתה התוצאה 42:43 לאליצור, אך כאן החלה הנפילה של אליצור. דאוסון, בשלושה סלים רצופים, היקנה יתרון לחולון במחצית 45:49.

פתיחת המחצית השניה היתה המשך ישיר לסוף המחצית הראשונה. החולונים, עם אחוז קליעה ממש מדהים, פשוט לא החטיאו.

בדקה ה־25 נרשם ההפרש החולוני הגדול ביותר במשחק 51:64. פיל לוקהט חש ברע ולא שיחק ברוב דקות המחצית השניה וחווה ויטמן ספג את העבירה הרביעית בדקה ה־26 ויצא לנוח, דבר שנוצל היטב על־ידי החולונים.

היחידים באליצור שמשחקם הניח את הדעת היו אור גורן עם 33 נקודות (7 סלי 3 נקודות) וסטיב מלוביק עם 18 נקודות.

בדקה ה־32 צימצמה אליצור את התוצאה ל־82:80 וכשנדמה היה שאליצור עולה על דרך המלך לא היה מישהו בשורותיה שילחץ על הדוושה ודאוסון ובורמור שוב קלעו ללא החטאות ולא הותירו כל סיכוי לאליצור.

עד לסיום רדפה אליצור אחרי החולונים אך לא הצליחה לצמצם את הפער. בסיום 95:102 לחולון.

שפטו דוד דגן ואסא קמינר, לעיני 900 צופים, בחולון.

● קלעו להפועל חולון: דאוסון 29, אורנג' 18, בורמור 17, אלימלך 16, זיסמן 13, בוגין 5 וטרי 4.

● קלעו לאליצור נתניה: גורן 33, מאלוביק 18, גברסון 18, פייר 10 ויטמן 10 ולוקהט 6.

ריאל הגיעה בלי רומאי

מאת דוד בכר

קבוצת הכדורסל של ריאל מדריד נחתה אמש בארץ ללא שחקנה המצטיין פרננדו רומאי שנשאר בספרד.

מאמניה של הקבוצה סניאז וליוק חזו אמש בנתניה במשחקה של אליצור מול הפועל חולון וכוודאי היו שבעי־רצון לנוכח יכולתה של יריבתם מחר בגביע קוראץ', אליצור נתניה.

פרשנות

ישראל פז

מיקי ניגן על עצבי הפועל

מאת ישראל פז

אני, כך נדמה לי, אחד היחידים שאינני מוכן "להספיד" את מיקי ברקוביץ'. אמש בהיכל־הספורט ביד־אליהו נכחו הכל מה מסוגל עדיין הסופר־סטאר הגדול ביותר בתולדות הכדורסל הישראלי לעשות. הוא לא רק שקלע 31 נקודות והיה כוכב דרבי־הליגה. מיקי הוציא את היריב מהפועל ת"א משווי־משקלו. ניגן ממש על עצבי היריב.

היה זה דרבי שונה לגמרי מאשר דרבי־הגביע באוסישקין. מצד אחד, מכבי ת"א, שופעת בטחון ורצון לגמול. לחימה על כל כדור. מאמץ עליון של כל שחקן, כולל קווין מאגי, שחזר לאיתנו. מהצד השני, הפועל ת"א, קבוצה עצבנית שחוממה יותר מדי את המשחק ודבר זה עלה לה ביוקר. לבד מג'ונתן דלול היו כל שחקני הפועל ת"א בשפל.

קשה לי להבין את המנטליות של שחקני הפועל ת"א. הגיוני היה ששחקני מכבי ת"א יהיו במתח־עצבים, אבל המצב היה הפוך.

מכבי ת"א הוכנה טוב יותר לדרבי. רלף קליין, הכין מערך טקטי לסל מכבי ת"א, עמוס פרישמן היה חסר ריכוז, וחיים זלוטיקמן "חם" מדי. גם הגבוהים כשלו, במיוחד במשחק ההגנה.

לעומתם ידע וילי סימס לנווט היטב את התקפת מכבי ת"א, והעיקר שמיקי לא ניתן היה לעצירה. למעשה הוא ומאגי הם שהכריעו את גורל המשחק.

הפסד־ליגה, שלא כמו בגביע, אינו סוף־העולם. הפועל ת"א איכזב משום שלא ידע להיות הפעם יריב מכובד.

שניים מבכירי השופטים, טוד ורניק וראובן וירובניק, היו רחוקים מיכולתם הטובה. הציון שלי לשיפוט הוא 2 בסולם 5 ציונים.

לוינקרנץ בקורת על השופטים ולקליין מחמאות להפועל ת"א

מאת יצחק ויסהוף

"הניצחון של הפועל תל־אביב הוא עניין של יום. אמש אנחנו היינו טובים והפועל לא. ההפרש בן 21 הנקודות אינו משמעותי. הפועל ת"א קבוצה מצויינת ובכל פעם שנרצה לנצח נאלץ להשקיע את כל הכוח" כך אמר רלף קליין, מאמנה המאושר של מכבי ת"א, לאחר הנצחון אמש על הפועל בדרבי — 84:105.

קליין הוסיף: "היה שיתוף פעולה בין משחק ההתקפה להגנה מה שלא היה לנו במשחק הראשון במסגרת הגביע. מיקי היה מצויין וקווין חזר לעצמו".

משה וינקרנץ, מאמן המנוצחים, אמר: "לכל קבוצה יכולת לתפוס ערב מוצלח ולנצח. מכבי התעלתה על עצמה. ההגנה שלנו היתה פושרת לעומת המשחק הראשון בגביע. על השופטים יש לי בקורת, אך אני משאיר אותה לעצמי".

נעמן חזרה לגביע — ניצחה את עין־החורש 0:3

● כדורעף

מאת אבנר מילמן

קבוצת הנשים הפועל נעמן, שרשה בעונה שעברה מהליגה הזרת במצאי־שבת בשם הפועל מטה־אשר ב' מהליגה הארצית, ניצחה באולמה בשמינית־גמר הגביע־לנשים בכדורעף את הפיינליסטית, הפועל עין־החורש/עמקי־חפר — 0:3 (8:15, 4:15, 2:15).

במשחק, שנמשך 50 דקות, הצטיינו בנעמן: נטע ריבנקוב, הילה שפיר וגלי מסר. בעין־החורש בלטה לילך בלוך. שפט נתי תרום.

שאר משחקי שמינית־הגמר: הפועל בתיים (עם הרכב מילואים) — אס"א באר־שבע ב' 0:3 (15:0, 15:7, 15:2); אליצור יבנה — קריית־חיים ב' 0:3; קריית־חיים א' — הפועל נען 0:3; הפועל איחוד עירון — הפועל רמת־אביב 0:3; הפועל כפר־סבא — הפועל בני־שמעון 0:3; אס"א באר־שבע — הפועל לוד 0:3; הפועל בקעת בית־שאן — הפועל שער־הנגב 0:3 (איזו־זמנה).

לנדל ווילאנדר לגמר המאסטרס

איוון לנדל ומאטס וילאנדר עלו אמש לגמר טורניר המאסטרס בטניס בניו־יורק. תהיה זו הפעם השמינית שלנדל משחק בגמר.

לנדל ניצח בחצי־הגמר את כריס גילברט בשתי מערכות — 2:6, 4:6, תוך 87 דקות בלבד ואילו בחצי־הגמר כל־שברי גמל מאטס וילאנדר לבן־ארצו סטפן אדברג בשלוש מערכות — 2:6, 4:6, 3:6.

משחק־הגמר ייערך הלילה, במדיסון סקוור־גארדן.

קרית־אתא נוצחה ביוגוסלביה

קבוצת הכדורעף הפועל קרית־אתא נוצחה בנוביסאד 0:3 (6:15, 6:15, 15:15) על ידי ווייבודינה היוגוסלבית, במשחק הראשון בסיבוב השני בגביע ההתאחדות.

דרום הפתיעה — עצרה את מכבי ראשל"צ — 113:114

● ארצית

ההפתעה במחזור המסיים של הסיבוב הראשון בליגה הארצית בכדורסל, דרום: מכבי דרום ת"א גברה על המובילה ואלופת הסיבוב הראשון, מכבי ראשל"צ — 113:114. בוכבי הדרום: אמיר בין 35 ודוד בבורי 25.

שאר התוצאות בדרום: הפועל גבעתיים — מ.מ. גבעת־שמואל 83:105; מכבי פ"ת — הפועל רמת־גן 73:87; א.ס. רמת־השרון — הפועל נען 64:73; אליצור קרית־אונו — הפועל קרית־גת 71:99; אליצור פ"ת — הפועל באר־שבע 73:96.

אלופת הסיבוב הראשון בצפון, הפועל נהריה, ניצחה בקרית־צמרת את מכבי בת־גלים — 56:85.

שאר התוצאות בצפון: הפועל איתן גבת — מכבי חדרה 89:120; מכבי קרית־מוצקין — אליצור קרית־אתא 62:105; מכבי כרמיאל — הפועל עין־דור/תבור 67:88; הפועל בקעת בית־שאן — הפועל כנרת ועמה"י 62:76; הפועל קרית־שמונה — הפועל גדשמואל 63:70.

קאזרטה נוצחה בבית בליגה

מוליכת הליגה האיטלקית בכדורסל קבוצת קאזרטה נחלה אמש הפסד ביתי לבאנקו רומא — 89:91. היה זה ההפסד הראשון של קאזרטה העונה, עוברה שלא מונעת ממנה להמשיך ולצעוד בראש הטבלה.

אלופת אירופה טרסר מילאנו, יריבת מכבי ת"א בעוד שבועיים בבית הגמר של גביע אירופה לאלופות, גברה בנטון טרוויזו 85:96.

גם קאנטו, יריבת הפועל ת"א בגביע קוראץ', זכתה בנצחון על אליברט ליבורנו — 87:97.

פאורו, יריבת הגליל, נוצחה בידי וארזה 96:84.

תוצאות נוספות: רוידאניקם ליבורנו 82:95 (לי ג'ונסון קלע 20 נקודות ללליבורנו); ונציה־נפולי 84:106; סירנצה־ברשייה 97:104; טורינו־בולוניה 78:90.

צמרת הטבלה: 1. קאזרטה 18 נ' 2. וארזה 16. 3. קאנטו 16 4. בולוניה 14. 5. פאורו 14.

שלושה משחקים במחזור ה־9 — הערב

משחקי המחזור ה־9 בליגה הלאומית בכדורסל יושלמו הערב בשלושה מיפגשים נוספים.

מכבי חיפה תארח ב־8 ברוממה — עם סיכויים טובים — את מכבי נתניה, סוגרת הטבלה, ללא נצחון. הנתנייתים ילחמו אמנם אולם ה־ביתיות מעניקה יתרון לחיפנים.

משחק מעניין יהיה ב־8 בכפרי המכביה בין מכבי רמת־גן והפועל חיפה. הרמת־גנים ישתדלו לקצור נצחון שישי רצוף וסיכוייהם לכך סבירים. החיפנים ישתדלו לתת ליריבתם "פייט" ואולי להפתיעם.

מאבק מסקרן יהיה ב־8 באותה שעה ברמלה בין אליצור גוה־דור רמלה והפועל ירושלים. שחקני הבירה, ה־שוכנים בתחתית, יתקשו להפתיע את רמלה באולמה.

דרבי גם בליגה לנשים — הערב

קבוצות הצמרת של מכבי ו־הפועל תל־אביב יקיימו הערב ב־6.45 דרבי במקור משחקי המחזור ה־8 בליגה הלאומית לנשים ב־כדורסל.

שאר משחקי המחזור הערב (8): הפועל גלבוע — מכבי קרית־מוצקין; אליצור קרית־אונו — הפועל גבעת־חיים; אליצור ראשל"צ — אליצור ת"א בני־יהודה ת"א — הפועל ירושלים; אליצור פ"ת — הפועל חיפה.

הגליל וקצורין אופטימיים בבלגיה

שרות "על המשמר"

מאמן קבוצת הפועל הגליל העליון מולי קצורין ומנהל הקבוצה עמית גל נסעו שלשום מאשריום למאיירנדן, בלגיה, שם יחזו ביריבת קבוצתם מחר במסגרת בית רבע גמר גביע אירופה למחזיקות גביע מנצחת את קבוצת גנט 78:97.

מולי קצרין הביע אופטימיות זהירה לאחר שחזה ביריבת הגליל, אוטגל מאיירנדן. "היכולת של שתי הקבוצות שקולה פחות או יותר והמשחק יהיה פתוח", אמר קצורין.

בשורות מאיירנדן משחקים שני אמריקנים. אלן מרטין ולבן המתנשא לגובה (2.06) שקלע בשבוע שעבר נגד באודלונה 30 נקודות והשני הוא דיצ'אורדס שחקן מצויין שקלע נגד גנט 20 נקודות, ביצע 14 חסימות וקלט 12 כדורים חוזרים. כמו כן משחק אצל הבלגים מתאורח בשם סאגרים ושני שחקני נבחרת קורניה (1.92) ורנף (2.00).

הנבחרת סיימה אחרונה בנורבגיה

נבחרת הנוער של ישראל סיימה אתמול את טורניר הקטע בנורבגיה במקום החמישי והפסד לנבחרת הולנד 21:16 (7:8).

את השערים לישראל כבשו בלדר 4, דרוקר 4, דיין 3, ורד 2, עמר 1, רפאלי 1 וסומר 1.

קט־רגל ישראלי באליפות אירופה

נבחרת ישראלית לקט־רגל תשתתף בינואר 1988 באליפות אירופה הראשונה לקט־רגל שתערך במדריד.

האיגוד הישראלי לכדורגל באולמות ולקט־רגל נרשם והתקבל להתאחדות הבינלאומית לקט־רגל ("פיפוסא") ולהתאחדות האירופאית לקט־רגל.

ההתאחדות האירופאית לקט־רגל עורכת את אליפות אירופה הראשונה בחודש ינואר 1988 וישראל הוזמנה להשתתף בה.

הזמן הקצר שעומד להתארגנות ולאימון החליט האיגוד הישראלי לכדורגל באולמות לשלוח נבחרת ולא לוותר על ההזמנות להמנות בין הקבוצות המתחרות.

כמאמן הנבחרת נקבע דב מאליס אשר יבחר את השחקנים הנוספים מבין השחקנים שאינם פעילים בליגה הלאומית לכדורגל.

האיגוד רואה חשיבות רבה בהשתתפות באליפות זו, דווקא בשעה שטרם נפתחו שערי אירופה בפני ענפים רבים של הספורט הישראלי בכלל והכדורגל במגרשים גדולים בפרט. עם שובה של הנבחרת יוחל בפעילות ליגה סדירה בקט־רגל.

בהנהלת האיגוד הישראלי לכדורגל באולמות וקט־רגל חברים: שמואל בן־דרור, עזי ליסקין, חיים וייס, ערי טוקר, אמציה לבקוביץ, דין מכנס ועלי שעיניה.

לחיה ואליעזר לחנה

איחולי מזל־טוב

עם הולדת בנכם

גיל

ישראל פז

שרהל'ה ומוטי תביב

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

(ב) בתוכניות מיוחדות ללקויי שמיעה.

08.00 עד כאן – רצף רפי הטלטקסט. 08.05 ... 08.15 אזרחות – אין יציאה – ... יהדות ברית המועצות. 08.50 ראשית הקריאה – בלי סורות – ס"ר. 08.05 אנגלית ה'. 09.25 חשבון משוט ד' – גיאוגרפיה – המרחק וכו. 10.10 אנגלית ו'. 10.30 הגיל הרך – רגע עם דורלי – מי שמע מי ראה וכו. 11.00 ערכית מרוכרת – ר"ה וין וילדי. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 גיאוגרפיה של א"י – פני הארץ – תכנית נוף וכו. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 תלמוד – שניים אוחזין – היכי דמי 2 וכו. 13.00 גיאוגרפיה כללית – ר"ס סתימה. 13.30 אנגלית יא"ב – Hello israel — Women in israel. 13.45 צרפתית – העשרה. 14.00 עד כאן – רצף רפי הטלטקסט. 14.05 מגע מהיר – איטי. 14.35 קסים קסם – תושך ואור. 15.00 קשר משפחתי – מלי ושמואל נחמיאס וילדיהם איתי וליטל משוחחים עם אחי יותם על פינוק והוצאותיו. 15.40 לרקוד בדייל 15.55 שעת כושר. 16.10 מאחיים שניות למשרד הבריאות. 16.15 אין יציאה 17.00 ערב חדש – מנחה: רסי רשף. 17.30 רובכמת לי – סדרה בהגשה. 17.55 :יפה היי, להקת הוסה היי מבקרת העפם בבית־שמש. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 סקירת תכניות (ערבית). 18.35 ספורט (ערבית). 18.30 חדשות (ערבית). 20.02 הצפון והדרום – הפרק השביעי: המתח בין הצפון לדרום גובר. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 סדרה מטעשעת חדשה – מלך הביתה (ראה הפניה). 22.00 זה הזמן – תכנית אירוח שבועית מנחה: רם עברון. 22.50 סדרה אנגלית של סרטי מתח – מקי מורס. 23.45 פסוק של יום. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.30 הרסתקאות הדבורה מאיה. 19.00 לקט שירים ישראליים -- שעה טובה. 20.00 הצעירה 2 – הבנרים של מפריץ ג'ימס. 20.30 סידרת מוסיק התיעודית – ברנבוים על בטהובן – פרק א'. 21.00 סוף 2 – תכנית מיוחדת עם להקת סוליס.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 צלילי בוקר. 07.03 בהאונה ניגוחה. 09.00 קונצרט בוקר – שונרט: כתנסה מס' 11, בלה מלור, לפסנתו: ברהמס: קונצ'רטו כלה בינור לכנור, צ'לו ותזמורת: הידן: רביעית כדו מזור לכלייקשת אופוס 20 מספר 2; ויולדי: קונצ'רטו בסול מינור לאבוב ולכלייקשת; סטרוינסקי: מחולות קונצרטיים; ברטוק: קונצ'רטו מס' 2 לכנור ולתזמורת; רוזל: בולרו. 11.57 פינת השיר – משירי משה בן־שאול. 12.00 מן הרפרטואר 13.05 בהאונה נינוחה – באך: סונטה מס' 3 לויולה דה גמבה; קמרה: אריון: הידן: קונצ'רטו לכנור, צ'לו וכלייקשת; רוסיני: סונטה מס' 4 לכלי קשת: ליסט: מנכסיה הונגרית, לפסנתר ולתזמורת: שופן: הסילפידים. 15.00 הסכרה מוסיקלית – הנחות הרגש. 16.00 מאולמי הקונצרטים שלנו – התיזמורת הפילהרמונית הישראלית. 18.00 רגש על הבצע – על אחת כמה וכמה. 19.00 בין חברים – צ'ייקובסקי רוסאו ריוליה; סקריאבין: שאמת האכסטזה מוסורגסקי: מתוך בוריס גודונב. 20.05 אינטרלוד. 20.27 פינת השיר. 20.30 מאולמי הקונצרטים בעולם – התזמורת הסמפונית של דרום־מערב גרמניה, בארן־באדן מנצח: ... סגל: מורטסו: נגינות בינוים מתוך התנות הרמסן: צ'ייקובסקי: ורואציות רוקוקו, שוסטקוביץ: סמפוניה מס' 14. 22.30 ועור -- יאן רודינסקי: הערצוף השלישי. 23.00 מחזורי יצירות – שירים של מהלר ומוסיקה קאמרית של שנברג.

רשת א'

07.30 רדיוריקל. 08.05 ודגה – עם כני הגדל. 09.05 טלרדיו – שירות מידע למאזינים. 10.05 שידיקור – מטולות ושירים משלנו. 11.05 פניני בוקר. 12.05 מעורב ים־תיכוני – עם העמרנים. 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.05 כראש צעיר – מגזין: יומי לילדים ולבני נוער. 15.30 האוניברסיטה הפתוחה. 16.05 גיל הביניים. 17.10 צבעי הקשת: שירי עמים. 18.05 מינחת ערב – משדר יומי להורי ותי ומסורת. 19.05 סיכום המשנה היומית. 19.30 שיחורים לעולים. 22.05 לכל ארם כוכב – עם האסטרולוג אילן פקרו שידור חי מטעדון הקומקום בתל־אביב.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין – עם גבי גזית ושלום קיטל. 09.05 ביקור בית – עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הקשת – מגזין יומי. 12.10 אלידאלף: ב־בית – עם אהוד מנר. 13.05 בתצי היום – חדשות ומוספים. 14.00 לראות או לא לראות – יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 בת צחוק – הוני הסטור. 15.05 שירים ושעורים. 15.55 קראוי סטר – קוראים מטליצים. 16.05 זמן כללכלה. 16.30 על מסטרים ואנשים – מגזין המשק והחברה. 17.05 רגעי קסם. 18.05 שעה ומסוה – מגזין שבועי לעניני תנוף. 18.45 הזה בספורט – הוס חזה. 19.05 דרידים – מגזין לעניני חוק ומשפט. 20.05 טולם המזרחות – מצער הקומו המסורתיים. 22.05 קשר ראשון – הורונים מנותים בהשתתפות המאזינים עם שמוליק רוזן. 00.15 נשמ ונקר – עם לאה ליאור.

רשת ג'

06.04 מוחרב לאושה – להיטים ותיקים. 07.07 שיר מוקר בבוקר – שירים עבריים. 08.05 נט, כבר השעה – עם אבי אתגר.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה מסוררת – תורתו של הרב קוק – המוסר התועלתני החילוני והקדוש מרצה: פרופ' יוסף בן־שלמה. 06.30 פוקחים עין. 07.07 שבע אפס שבע – עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 08.05 אילה בוקר – עם אלי ישראלי. 10.05 עשר – שירים עבריים. 11.05 נכון לעכשיו – עם רפי רשף. 13.05 רו רה יומי. 13.55 40 לאחר – סיפור היום בתש"ח. עורך ומגיש: רודי דיין. 14.05 פגישה יומית – עם אורלי יניב. 15.05 שירים לתג – עם ארז טל. 16.05 מפגש – שאלות ותשובות עם שר הבטחון יצחק רבין ותלמידי ביה"ס כליך ברמת־גן. 16.55 באמפן מילולי – פינתו של אבשלום יער. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 ספרא וסיפא – יחתון לעניני ספרות צבאית. עורך ומגיש: איתן גלבוע. 19.05 כול בירושלים – משדר מיוחד של יומי ישראל הגולה. האם ישראל היא מרכז יהדות העולם או שבם תגולה מרכזה? משתתפים: הנשיא חיים הרצוג, אריה דולצ'ין, עוזי נרקיס, ד"ר דוד גורדיש מניו־יורק, הרב אברהם יעקובוביץ מלונדון, סלי פרנקסאן מקייפטאון, פרופ' חיים בינרלר מבואנוס־איירס, הרב סירט ספריו וד"ר יצחק גרינברג מבוסטון. מבחוי ישעיהו ברפורת (ש"ח). 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת – תורתו של הרב קוק – המוסר התועלתני החילוני והקדוש מרצה: פרופ' יוסף בן־שלמה. 22.05 על הרבש ועל הכיסאק – שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 עשרים וארבע – היום שהיה – עם ירון וילנסקי. 23.55 שיחת חצות – עם אליזה מסיריק – עכרות סוציאלית. 00.05 ציפורי לילה – עם יותם ראובני. תכנית מוסיקלית בנימה אישית. 03.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שירורי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו – עם יואב קוטנר. 20.05 צעד וחצי – תכנית הספורט של גלי צה"ל הכוללת דיווחים ישירים ממשחקי הליגה בכדורסל ופרשנים באולפן. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר – עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז הזה – עורך ומגיש: דני קרפל.

קולנוע

תל־אביב

אסתר: בורר מול הקוברה	9.40, 7.15, 5
אורליו ריקוד מושחת	9.10, 7.15, 5
בדיזנגוף: ללא מוצא	9.30, 7.00, 4.30
בית טוקר טוב בכולוניה	9.15, 6.15, 3.15
גורדון: לאבר הבתולים בטיחואנה	9.30, 7.00
דקל: סילבאררו	9.30, 7.15, 5
דרייב אין: המקצוען 2	7.45
הוד: ריקוד מושחת	9.30, 7.15, 5
לימור חדש: ללא מוצא	9.30, 7.15, 4.30
סינמה 1: סגור לרגל שיפוצים	
סינמה 2: משפחת סלודר	9.30, 7.15, 5
פאר: יופי של חטא	9.30, 7.30, 5
פאריס: לא יכולה בלי זה	9.30, 7.15, 2.12, 5
רביחן:	
חן 1: מחלון חדר המיטות	9.50, 7.30, 5
חן 2: מטאל ג'אקט	9.45, 7.25, 5
חן 3: המכשפות מאיסטוויק	9.45, 7.40, 4, 2, 11
חן 4: המורצת מסן־פרנציסקו	9.45, 7.40, 5, 2, 11
חן 5: חנות מעבר לסינה	9.40, 7.30, 5, 2, 11
שחף: הבלתי משוחדים	9.30, 7.00, 4.30
תל־אביב: הקשר הקובני (2)	9.30, 7.15, 5
תכלת: נבר	9.35, 7.00, 4.30
לב 1: מגדל הדבורים	10.00, 7, 5, 2
לב 2: המשפחה	9.50, 7.15, 4.30, 2
לב 3: נרדפי החוק	10.00, 8, 5, 2
לב 4: טמטוסי	10.00, 7.50, 5, 2

רמת־גן

אראוס: מי הנערה הזו	9.30, 6.40, 4
לילי: יופיו של החטא	9.30, 7.15
ארמון: בורר מול הקוברה	9.45, 7.30, 5
רב־גן:	
גן 1: מחלון חדר המיטות	9.40, 7.20, 5
גן 2: מטאל ג'אקט	9.40, 7.20, 5
גן 3: את, אני, והמהפכה	9.15, 6.15
גן 4: האלמנה השחורה	9.40, 7.30, 5

ירושלים

אורנה: ריקוד מושחת	9.30, 7.15, 4.30
אורגע: הפורצת מסן־פרנסיסקו	9.15, 4.30
בית אגרון:	
אלדין ומנורת הקסמים	16.00
מיים מיים	10016
משהו פראי	19.45
התפוז המכני	21.30
פנוריז ללא מוצא	9.30, 7.00, 4.00
אורגיל:	
העגת מעבר לסינה	9.15, 7, 4.30
מיטשל: הבלתי משוחדים	9.00, 7.00
סמדר: רמו	9.30, 7.00
חבירות: סגור לרגל שיפוצים	
אורין:	
אור 1: גברים גברים	9.15, 7.15, 4.30
אור 2: יופיו של החטא	9.30, 7.15, 4.30
אור 3: הקשר הקובני	9.00, 7.00, 4.30
אור 4: המקצוען	
אור 5: בולשיט כעל הכיצים העצקיות	9.00, 7.00, 4.30
ערון: השוטר מכבורלי הילס	9.00, 7, 4.30
תיאטרון ירושלים: מאנון	21.45, 18.45

חיפה

אורות: ריקוד מושחת	9.15, 7.00, 4.30
חן: דאן דה פלורט	9.00, 7.00, 4.30

עצמון 1: ללא מוצא	9.15, 7.00, 4.10
עצמון 2: הבלתי משוחדים	9.15, 7.00, 4.10
עצמון 3: השוטר מבברלי הילס 2	9.15, 7.00, 4.30
רון: המקצוען 2	9.00, 6.30, 4
אמפיר: שלום לך ארוכתי	9.15, 7.00, 4.30
אורלי: מגדל הדבורים	9.15, 6.45
קרן אור המחודש: נשיקה ארומה	9.15, 7.00
פאר: הקשר המקצועי	9.30, 7.30, 5.00

נתניה

שרון: המשפחה	9.15, 7, 5
סטודיו: שיחות מלוכלכות	9.15, 7, 5

חולון

סבוי: גבר מאוהב	9.30, 7.15, 5
מגדל: אני, תכוס ואשת המגב"ל	9.00, 6.00
ארמון: מותו של סוכן	9.30, 7.30, 5

בת־ים

עצמאות: כלא נשים 2	9.30, 7.15, 5

הרצליה

היכל הצייר	9.30, 7.15, 5.00
מלון דניאל – האודיטוריום א', ב', ג' – גברים גברים	9.10, 7.15

באר־שבע

חן: משפחת סלודר	9.10, 7.30, 4.30

פתח־תקווה

היכל 1: ללא מוצא	9.30, 7.15, 5
היכל 2: מטאל ג'אקט	9.30, 7.15, 5.00
היכל 3: ריקוד מושחת	9.30, 7.15

עפולה

מטפחרון: אני והחברה	9.00

גבעתיים

הדר: הבלתי משוחדים	9.30, 7.15

ראשון־לציון

רון 1: ריקוד מושחת	9.30, 7.30
רון 2: הבלתי משוחדים	9.30, 7.30

תיאטרון

הבימה התיאטרון הלאומי

הערב יום ב', 7.12

בית ספר לנשים: 20.30

אנשים קשים: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ב' 7.12 בשעה 21.00

הזמן תצהוב

עירית הרצליה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק הנ"ל, כי לועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה, הוגשה ע"י רפי וסבריסה קלינה רח' תנה מנס 19 בקשה להתירי להקצע בהרצליה, רח' תנה מס' 15 גוש 6546 חלקה 808 ונהזה הקלה לגבי קו צדדי באזור גם ממוקפת הקלה האבורה, הנ"ל הקלה של 1.58 משטח הבניה, דהיינו 11.18% במקום 10% המותרים.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה הנ"ל במשרד הועדה המקומית ברחוב סוקולוב 10 הרצליה בימים ובשעות שמסדר הצבור פתוח לקהל, וכל הרואה עצמו נפגע ע"י אישור הבקשה הנ"ל יוכל להגיש התנגדות מנומקת למסדרי הועדה המקומית האמורה בכתובת הנ"ל תוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

אלי לנדאו, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב הרצליה

עיריית אשדוד

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה להתרת שימוש חורג, מתכנית מפורטת מס' 102/03/3 ותיק בניה שח—4102.

שם המבקש: רמרי חיים מרחוב רוגוזין 22, אשדוד.

מהות הבקשה: התרת שימוש חורג ממגורים למשרד ביטוח והשכרת רכב בחלקה 1 בגוש 2077 ברחוב רוגוזין 22, אשדוד.

כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, בשעות קבלת קהל.

כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור שימוש חורג, רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

א. אזולאי, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, אשדוד

עיריית חיפה

משרד מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה העיר חיפה

רחוב ביאליק 3, חיפה, טל. מס' 04־640771 ס־489

הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי: מרכז קופת־חולים — לאשר תוספת בניה לבית־חולים — כרמל, רח' תל־מאנה חלקה 48: גוש 10777 כרמל.

הבקשה כרוכה בכליטות לבירווח קדמי של 60 ס"מ.

אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבנין העיריה, רח' ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות 11.30—08.00.

המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.

איתמר יניביין, מהנדס העיר

הועדה המקומית לתכנון ולבניה "שרונים / צפון השרון"

רח' שטמפפר 5 נתניה, טל' 053־336573

הודעה

נמסרות בזה הודעה לציבור בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הוגשה לוועדתנו בקשה להרשות: תוספת מגורים בהקלה של 3% משטח החלקה גוש 7815 חלקה 276 — קרימה — רח' יוספטל.

כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יגיש התנגדותו המנומקת בכתב, לוועדה המקומית, לפי הכתובת הנקובה לעיל תוך 14 ימים מפרסום הודעה זו.

צבי חרות, יו"ר הועדה

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לקוי בנין צדדיים ואחורי ברחוב ענתות מס' 21 גוש 6615 חלקה 204.

תיק בנין 2/2001־021

בקשה מס' 871096

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין בכתבו המרוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסטי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור לשימוש חורג ממגורים למשרד עמילות מכס בקומת קרקע לתקופה של 5 שנים ברחוב שלום עליכם מס' 26 גוש 6908 חלקה 86/2.

תיק בנין 7/93־026

בקשה מס' 871058

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין בכתבו המרוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסטי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה העברת קולטי שמש על גג חדרים ברחוב נהלל מס' 10 גוש 7110 חלקה 209.

תיק בנין 12454

בקשה מס' 871180

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין בכתבו המרוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסטי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הועדה המקומית לתכנון ולבניה

תל־אביב—יפו

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת קומה, לדוספת מרפסות ומרפסת סוכה, בניה על הגג כמינוי מהבינוי שנקבע בתכנית 1680 הקלה בקוי בנין אחורי וצדדיים במסגרת 10% וקדמי לפי הבנוי ברחוב. ברחוב סירקין מס' 14 גוש 6906 חלקה 119.

תיק בנין 014־3/0004

בקשה מס' 870214

בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין בכתבו המרוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.

י. בסטי, סגן ראש העיריה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — תל־אביב־יפו

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי

פתח תקוה

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח תקוה הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/509/אי" ביחד עם תשריט המצורף אליו. עיקרי הוראות השינוי: קביעת שטח לבנין צבורי עבור בית חולים. הוראות בינוי, קביעת שלביות ביצוע וההוראות הבניה.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6714 חלקה 6386 חלקה לפי רשימת החלקות. התכנית נמצאת בקטע... רח' שרה קרימת, רח' בר, רח' הנשיאים, לרוס הפרחונים, רח' חיים כהן, רח' בבלאל ים, רח' בר־יהודה.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל הנוגע בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה. העתק ההתנגדות יומצא לועדה המקומית, ובה להגיש ע"י מו"ר הכאמה את העובדות שעליהן היא מסתמכת.

רב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

2.11.1987

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים

גני בת־ים — הנביאים 3

חולון

אהרון — הוסיין 52, מכבי — שנקר 35

ירושלים

אליסון — ישעיהו 10

נתניה

הדסה — הרצל 24

פתח־תקוה

קופ"ח כללית — חיים עוזר

רמת־גן

קופ"ח כללית — המותר 25

תל־אביב

שור — המלך ג'ורג' 54

השל"ה — קופ"ח מכבי — השל"ה 7

חיפה

יבנה — אבן סינא 7

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע. כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק – עיניים, פנימית בקור חולים – ילדים

הדסה ע"כ – כירורגית, אורטופדית, א.א.ג. משגב לדך – נשים

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'־ה' ב': 08.00־15.00; בימי ו': 08.00־20.00

טלפונים: 03־433300, 05־433300

יד ביד — ארגון קשבת בטלפון

לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה

ירושלים – 02־243358

ת"א – 226027 (24 שעות)

חיפה – 04־229488 (11.00־20.00)

גליל מערבי – 04־922222

קו פתוח להורים במצוקה

בימי ב' ו־ד', טל. 222732

"קו פתוח" — ארגון קשבת לילדים ובני־נוער 03־221880 (24 שעות)

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסת' לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—24.00, בלילות שבת ובערבי חג בין השעות 18.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות 15.00—21.00.

הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.

בחיפה: רחוב הנמל 26, קומה ג', טל: 523566.

פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.

דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל': 03־285822, 294869.

מרכז ג'י"ע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — 02־227171

ער"ן תל־אביב — טל' 03־5461111

ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03־261111

ער"ן חיפה — טל' 04־672222

ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111

ער"ן נתניה — טל' 053־35316

סילוק מוקשים

מוקד ענ"א למקרים דחופים — טל' 106.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקווה — טל' 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 22444, חדרה — 22444.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד/רמלה — 101, טל' 231022, עפולה — 101, טלפון 065־93334, טבעון — 101, נתניה — 04־831401, טלפון 04־933353, בת־ים — טל' 5511111, באר־שבע — טל' 057־74767, טל' 03־330848.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:

בימים א'־ה': 16.00

בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים

א'־ו' 7.00

מתל־אביב לחיפה:

בימים א'־ה': 6.00, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00

מתל־אביב לנהריה:

בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 17.00

מחיפה, בת גלים, לתל־אביב:

בימים א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30

מנהריה לחיפה ותל־אביב:

בימים א'־ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38

בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35

הרכבת תפעל בימי א' כשבוע וחוהמ"פ של חג בלבד.

זוג שאיבד כספו במפולת המניות תובע 10 מיליון ש"ח מהבנקים

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

בני זוג חיפנים תובעים 10 מיליון ש"ח מבנק דיסקונט, בנק לאומי לישראל ובנק הפועלים בפיצוי על נזקים שנגרמו להם במפולת המניות. תביעתם מתבררת בימים אלה בפני השופטת טובה שטרסברג־כהן בבית־המשפט המחוזי בחיפה.

עו"ד דן אור ואשתו חנה טוענים בכתב־תביעתם, כי במשך 15 שנה הם השקיעו את כל חסכונותיהם בהשקעות סולידיות תוך שהם נמנעים מנטילת סיכונים כספיים. לדבריהם הם נהגו להשקיע באיגרות חוב צמודות, במטבע חוץ, בתוכניות חסכון לטווח ארוך ובניירות ערך תוך שהם נמנעו מהשקעה במניות מתוך עיקרון שאין זה מן הראוי להשקיע כספי חסכונות במניות ספקולטיביות.

התובעים טוענים, כי במהלך השנים 83־82 המליצו בפניהם פקידי ניירות הערך של שלושת הבנקים הגדולים לרכוש מניות בנקים שונות. במקביל פרסמו הבנקים כי מניותיהם רווחיות ביותר ואין בהם סיכון. מתוך אמונה בהמלצות וברצינות הפירסומים רכשו בני הזוג את המניות.

התובעים אומרים עוד, כי בסוף ספטמבר 83 החלה מכירה גדולה של מניות בנקים ובליבם להתעורר חשש לגורל מניותיהם. לפיכך פנה התובע דן אור למנהלי הסניפים של הבנקים, אולם אלה שיכנעו אותו שלא למכור את המניות. לטענתו אמרו לו מנהלי הבנקים שההנהלות הבנקים החליטו לתמוך במניות שלהם.

לדבריו, דברים אלה והמלצות הפקידים שלא למכור את המניות השפיעו עליו ובהעדר מידע אמיתי על מצב המניות הוא ביטל את החלטתו למוכרן. יומיים לאחר מכן התמוטטו מניות הבנקים והבורסה נסגרה.

בני הזוג אור מאשימים את שלושת הבנקים כי העלימו מהם את עובדת ויסות המניות ואת הסיכון שבהחזקתן תוך מתן עצות אחיתופל. הם גייסו לעזרתם את דו"ח מבקר המדינה שם לטענתם נחשפו חלק מפעולות הבנקים.

בני הזוג מפיצוי גם על הנזקים העקיפים שנגרמו להם. לטענתם הם התכוונו להשתמש בכסף שהשקיעו במניות הבנקים לבנית בית על אדמתם בשכונת דניה בחיפה.

שלושת הבנקים הגישו כתבי הגנה. בנק לאומי מכחיש כי ויסת את המניות בצורה מניפולטיבית, אך הוא מודה כי חברות הנמצאות בשליטת הבנק ויסתו מניות. כמו כן טוען הבנק כי לא ידע שבני הזוג מתכוונים לבנות בית. בנק דיסקונט טוען כי בני הזוג אור לא החזיקו מניות של בנק דיסקונט אלא של בנקים אחרים וכי הם רכשו אותם בניגוד לעצת פקידי הבנק. בנק הפועלים טוען כי בני הזוג עדיין לא מכרו את המניות הבנקאיות שבהחזקתם וכי אדם המשקיע בבורסה אינו זכאי לפיצוי עקב ירידת ערך מניותיו.

הרב סרבן הגט מבקש סיוע מהעדה החרדית

מאת יהודה צור
כתב "על המשמר"

הרב אלקנה כפיר, הכלוא זה חמישה שבועות בגלל סירובו לשלם מזונות לרעייתו, פנה לבית־הדין של העדה החרדית לגייס כספים לשחררו.

הרב אלקנה כפיר מסרב זה עשר שנים לתת גט לאשתו ולפני כ־חמישה שבועות נשלח לבית־כלא על־פי צו בית־המשפט בגלל פיגור בתשלום מזונות לאשתו ובנותיו. לפני כשבוע הוא ערך שביתת רעב שנמשכה יומיים בגלל תנאי מעצרו ובגלל שלא מאפשרים לו, לטענתו, לקיים מסיבת עתונאים בתאו.

הרב ושלר, דובר העדה החרדית בצפת, יבקש היום מבית־הדין של העדה החרדית בירושלים לגייס את הסכום הדרוש לתשלום המזונות כדי לאפשר את שיחרורו של הרב.

עונשי מאסר ממושכים לסוחרי סמים מחיפה

מאת יואב אביב,
כתב "על המשמר"

שני אחים מחיפה, גרי (25) ויגאל בורגי (38), נידונו אתמול בבית־המשפט המחוזי בחיפה ל־12 ו־27 חודשי מאסר בפועל לאחר שהורשעו במסחר בסמים מסוכנים.

התובעת, עו"ד תמי שפיר, טענה בכתב־האישום, כי יגאל בורג' מכר לצעירה בשם רותי כהן 4 גרם הירואין ב־450 ש"ח ואחר־כך הציע לה להמשיך לרכוש ממנו סמים והיא קיבלה אותם מידי אחיו גרי בשבע הזדמנויות שונות.

האחים הודו בפני השופט מיכה לינדנשטראוס בעבירות שיוחסו להם והנאשם יגאל בורג' אף הגיע לעיסקת טיעון עם נציג התביעה, עו"ד ניסים סויסה.

השופט גזר על גרי בורג' 51 חודשי מאסר, מהם 27 חודש בפועל והיתרה על תנאי לשנתיים בציינו, כי התחשב בנסיונותיו הכנים של הנאשם להיגמל מסמים.

יגאל בורג' נדון ל־30 חודשי מאסר מהם 12 חודש בפועל, בעקבות עסקת טיעון עם התביעה.

חייל התאבד בקפיצה מבית הורין

מאת עזרא אבירן,
כתב "על המשמר"

חייל בן 19 וחצי שם קץ לחייו אתמול בבוקר בקפיצה מבית הוריו באשדוד.

מקורביו מסרו, כי החייל סבל מדיכאון נפשי בעקבות משפט בו ירון על אובדן נשקו ומאז לא חזר לאיתנו.

פקודת החברות
(נוסח חדש)

הודעה על קבלת החלטה מיוחדת. (לפי סעיפים 25 ו־26 לפקודת החברות (נוסח חדש) התשמ"ג — 1983).

של: החברה בלתן השקעות בע"מ

חברה בלתן השקעות בע"מ מתכבדת בזה למסור הודעה כי ביום ה־23.11.87 באסיפה כללית שלא מן המנין, נתקבלה החלטה הבאה על שינוי תזכיר החברה כהחלטה מיוחדת:
לתזכיר החברה תיווספנה ההוראות הבאות: החברה רשאית לעסוק בייצור ו/או שיווק ו/או תיקון ו/או הרכבת גנרטורים ו/או מוצרי חשמל אחרים.

לנדאו ברוך
יו"ר האסיפה

עיריית עפולה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להיתר הקלה על ידי: הקלה 10% בקווי בנין צדדי ואחורי והקלה 5.4% באחוזי בניה מקום הבניה: גוש 16659 חלקה 40־29 ברחוב הקונגרס הציוני עפולה.
את התנגדות להתרת הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית, למשרד מהנדס העירייה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל.
אם לא תתקבל להתנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה מקומית לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט כנדון.

י. אבימור, מ"מ, ראש העיר
יו"ר ועדת משנה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה

ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון
הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ת.ב. 4332/209

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 100 בגוש 7344, רח' קרן היסוד מס' 28 חולון.
הכוללת מתן הקלה כ:
א. מעלית 9% עבור מעלית.
ב. תוספת קומות 25% עבור כל קומה נוספת סה"כ 5% עבור 2 קומות.
החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן 59 בשעות ובימים של קבלת קהל.
התנגדות לבקשה להקלה לעיל ניתן להגיש תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו, התנגדות שתוגש חייבת להיות בכתב ומנומקת.

עו"ד ח. שרון, מ"מ ראש העיר
יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה חולון

עיריית עפולה
הועדה המקומית לתכנון ולבניה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה בקשה להיתר הקלה על ידי: דוד קניאל גוש 16738 חלקה 30־29
את התנגדות להתרת הקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לועדה המקומית, משרד מהנדס העירייה, רחוב יהושע עפולה בשעות קבלת קהל.
אם לא תתקבל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לדיון בועדה מקומית לתכנון ולבניה עפולה והיא תחליט כנדון.

י. אבימור, מ"מ, ראש העיר
יו"ר ועדת משנה של הועדה המקומית לתכנון ולבניה עפולה

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה

ניתנת בזה הודעה כי לועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בניית מגורים לבית על חלקה 50 בגוש 8273 רח' זומרשטיין מס' 16 נתניה, המבוקשת כוללת: עד 10% בניה, 0.4 מ' בקו בניין צדדי, 1.30 מ' בקו בניין צדדי בקיר אטום ת.ב. 1092.
את התכנית מס' 459/87 ניתן לראות במשרדי הועדה.
התנגדויות אפשר להגיש בתוך שבועיים מיום פרסום הודעה זו.

י. אלרואי,
יו"ר הועדה המקומית

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 4.12.87

	היחידה	בנקנוטים: קנית	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קנית	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.6975	1.7187	1.7076
דולר אמריקני	1	1.52	1.59	1.5538	1.5732	1.5633
מרק גרמני	1	0.92	0.97	0.9400	0.9517	0.9446
לירה סטרלינג	1	2.76	2.89	2.8093	2.8443	2.8304
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2759	0.2794	0.2777
ין יפאני	100	1.16	1.21	1.1780	1.1927	1.1836
גילדן הולנדי	1	0.82	0.86	0.8338	0.8442	0.8397
פרנק שווייצרי	1	1.13	1.18	1.1484	1.1637	1.1546
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2590	0.2623	0.2606
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2423	0.2453	0.2439
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2432	0.2463	0.2447
מרק פיני	1	0.37	0.39	0.3808	0.3856	0.3838
דולר קנדי	1	1.17	1.22	1.1870	1.2018	1.1940
דולר אוסטרלי	1	1.05	1.13	1.0876	1.1012	1.0935
ראנד דרום אפריקני	1	0.47	0.80	0.7860	0.7958	0.7911
פרנק בלגי	10	0.44	0.46	0.4480	0.4536	0.4513
שילינג אוסטרי	10	1.31	1.37	1.3340	1.3507	1.3415
לירה איטלקית	1,000	1.25	1.33	1.2735	1.2893	1.2800

מועצה אזורית עמק־חפר — כפר ויתקין
הודעה לפי סעיף 5 ו־7
לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943
ולפי חוק התכנון והבניה, התשכ"ה—1965

בתוקף סמכותה לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה—1965, ובהתאם לתכנית המיתאר שינוי תכנית מיתאר מקומית עח/200 (להלן, התכנית), שהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים 2553 התשמ"ו ע"מ 1905 מוסרת בזה הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר (להלן, הועדה) הודעה כי המקרקעין המתוארים בתוספת דרושים לועדה לצרכי ציבור וכי הועדה מוכנה לישא וליתן לרכישת המקרקעין האמורים.
כל התובע לעצמו זכות או טובת הנאה כלשהן במקרקעין האמורים ורוצה לקבל פיצוי על כך, נדרש לשלוח לועדה, תוך תשעים יום מיום פרסום הודעה זו ברשומות, הרצאה על זכותו או על טובת הנאה אשר לו במקרקעין האמורים, בצירוף ראיות לחיזוק תביעתו שיכללו את פרטי הרישום — אם ישנו — בפנקסי רישום המקרקעין, והערכה המפרטת לסעיפיהם את הפיצויים שהוא תובע והישוב הסכום הנתבע בכל סעיף וסעיף.
כן נמסרת בזה הודעה, כי הועדה מתכוונת לקנות מיד חזקה במקרקעין האמורים, מפני שהם דרושים באופן דחוף לצרכי הציבור שלמענם עומדים לרכשם, והועדה מורה בזה שכל אדם המחזיק במקרקעין האמורים ימסור מיד את החזקה בהם.

תוספת
חלקה 18 בגוש 8328 בשטח כולל של 11389.0 מ"ר בערך, כמסומן בצבע חום מותחם בירוק בתשריט התכנית.
העתק התכנית מופקד במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר בכפר ויתקין וכל המעוניין זכאי לעיין בה בשעות העבודה הרגילות.

עמוס דגני, יושב ראש הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק־חפר

הודעה לפי סעיף 19
לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור) 1943
ולפי חוק התכנון והבניה התשכ"ה—1965

בתוקף סמכותה לפי סעיפים 189 ו־190 לחוק התכנון והבניה התשכ"ה—1965 ובהתאם לתכנית מיתאר מס' עח/2/6 ושהודעה בדבר אישורה פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3400 תשמ"ז עמוד 213; מצהירה בזה הועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן, הועדה) בהתאם לסעיף 19 לפקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור), 1943 (להלן, הפקודה), כי הקרקע המתוארת בתוספת אשר ביחס אליה פורסמה הודעה לפי סעיפים 5 ו־7 לפקודה בילקוט הפרסומים מס' 3448 תשמ"ז עמ' 807 תהיה לקנינה הגמור והמוחלט של מועצה איזורית עמק־חפר מיום פרסום הודעה זו ברשומות.

תוספת
שטח הקרקע הכולל חלק מחלקה 1 גוש 8404 חלק מחלקה 4 גוש 8405 בשטח של 18100.00 מ"ר כמסומן בצבע חום מותחם ירוק בתשריט התכנית.
העתק התכנית מופקד במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק־חפר, וכל המעוניין בדבר רשאי לעיין בו בשעות העבודה הרגילות.

עמוס דגני, יושב ראש הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק־חפר
תאריך 24.11.87

בפלילים

חשוד בגניבת תיקים ופריצה לבתי בעליהם

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

ראובן אורי בן 30 מבת־ים נעצר אתמול לשמונה ימים בבית־משפט השלום בתל־אביב כחשוד בגניבת תיקי, פריצה לבתי בעליהם ופציעת אחר מבעלי הדירה אליה פרץ. נגד החשוד תלויים ועומדים שני מאסרים על תנאי למשך שישה חדשים ושנה בגין גניבות והתפרצויות.

נציג המשטרה אמר, כי ב־22 בנובמבר גנב הנאשם תיקים משני אנשים במרכז קופת־חולים שברחוב ארלוזורוב בתל־אביב, אך ל"רוע מזלו" לא נמצאו בתיקים אלה מפתחות בעלי הדירה. משם הוא עבר ל"בית המהנדס" בתל־אביב וגנב את תיקה של בינה גרף המתגוררת ברחוב לויתן 2 תל־אביב. בתיק זה נמצאו מפתחות הדירה והוא מיהר אליה כדי לרוקן את תוכנה.

בינתיים הבחינה האשה בגניבה והודיעה על כך לבעלה. הבעל מיהר לדירה ושם הפתיע את ראובן אורי. הגנב נטל סכין קומנדו שמצא בחדר השינה ונעץ אותה בבטנו של בעל הדירה בנימין גרף. בין השניים התפתח מאבק קל והחשוד נפגע בידו מהסכין ונמלט.

חברת "אלסינט" נתבעת על ציוד רפואי פגום

מאת שלמה גלזר, כתב "על המשמר"

חברת "מראיווסט", המפעילה את המרכז הרפואי הפרטי בהרצליה פיתוח, תובעת פיצויים בסך 1.8 מיליון דולר מחברת "אלסינט" ומבקשת להוציא צו עיקול על חשבונות הבנקים של החברה בשל אספקת ציוד רפואי פגום.

התביעה הוגשה לבית־המשפט המחוזי בנצרת וטרם הוגש עליה כתב־הגנה.

חברת "מראיווסט" שבבעלות קבוצת משקיעים מדרום־אפריקה טוענת בכתב־התביעה כי חברת "אלסינט" ומנהלה לשעבר, אברהם סומחי, שיכנעה אותה לרכוש ציוד רפואי מתוצרתה. לאחר שציוד נרכש הוא נמצא בלתי תקין ונתגלו בו פגמים רבים.

חשודים בסחיטת דמי־כיס לבילוי במועדון לילה

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

שני תלמידי תיכון בני 14 מקרית־חיים חשודים בסחיטת דמי־כיס של קבוצת נערים ונערות לצורך תשלום דמי־כניסה למועדון לילה.

שני התלמידים, בעלי עבר פלילי, נלכדו על חם בשעה ש"שידלו" מילדה בת 12 ממושב רגבה למסור להם את הכסף שהיה בכיסה. הם נטפלו לקבוצה של נערים ונערות בני 12 ממושב רגבה שבילתה באתר ההחלקה על הקרח בקריית־מוצקין והלכו אחריהם למסעדת הבורגר־ראנץ' בצומת מוצקין, שם איימו על הנערים כי יעשו בהם שפטים אם לא יעבירו לידם את דמי הכיס שקיבלו מהוריהם. אחד הנערים שסירב למסור להם את הכסף ספג מהם מכות ופנה למדריך הקבוצה. המדריך פנה למשטרת זבולון וזו הציבה מארב בעיר בו נלכדו שני הסחטנים הצעירים.

חשוד באיום בנשק על עובדת סוציאלית

מאת זהבה מוזס, כתבת "על המשמר"

תושב גבעת־שמואל בן 30 חשוד באיום בנשק על עובדת סוציאלית שסירבה לאפשר לו לבקר אצל בנו הנמצא במשפחה אומנת.

ביום ה' האחרון הגיע החשוד למשרד הרווחה שבגבעת שמואל וביקש לבקר אצל בנו. לאחר שהעובדת הסוציאלית השיבה לו בשלילה הוא עזב את המקום. בצהריים שב האב עם רובה שלקח מחייל אלמוני שהיה במקום. הוא דרך את הנשק ואיים על העובדת הסוציאלית שאם לא תאפשר לו לראות את בנו יפגע בה.

שוטרי תחנת מסובים שהוזעקו למקום עצרו את האב ובית־המשפט המחוזי בתל־אביב הורה לעצרו לעשרה ימים, לאחר שהוגש ערעור על החלטת בית־משפט השלום לשחררו.

ליעקב דנגור והמשפחה
משתתפים בצערכם במות
האח
קיבוץ המעפיל

לחברנו יעקב דנגור ולבני משפחתו
אתכם באבלכם הכבד במות האח
אבי ז"ל
עובדי מוסד מעיין וחניכיו

עם חיימקה והמשפחה
אבלים על מות האם—הסבתא
בינה גרובשטיין
בית ברעם

לא רוצים להיזרק לרחוב

צבן ב"פרי זה"

פסק זמן של יממה בניסיון למו"מ עם משקיע

צבן: זה יהיה פשע לזרוק לרחוב עובדי "פרי זה" בגלל 300 אלף ד'

מאת קובי מגדל, כתב "על המשמר"

"זה יהיה פשע חברתי שלא יסולח, אם בגלל פער של כ־300 אלף דולרים בין קונה למוכר, ייזרקו 200 עובדי "פרי זה" לרחוב". דברים אלה אמר אתמול ח"כ יאיר צבן לציבור העובדים, עימם נפגש בחצר המפעל.

ח"כ צבן, המלווה את מאבקם של עובדי המפעל יותר משנה, נועד קודם־לכן עם נציגי העובדים ועם ההנהלה. הוא הבטיח לעובדי "פרי־זה" להעלות פעם נוספת את בעיית המפעל בכנסת, ולפעול בקרב הגורמים השונים לפתרון בעיית המפעל. בד בבד, נמשכים המגעים בין כונס הנכסים עו"ד ליפא מאיר, לבין יוסי קרני, המבקש לרכוש את המפעל. העובדים ממתינים בציפיה דרוכה לתוצאות המגעים, ובאופטימיות זהירה, כיוון שהפער בין הצדדים אינו גדול, ועומד על כ־300 אלף דולר.

גם מזכ"ל ההסתדרות הבטיח בשבוע שעבר לנציגי העובדים לפעול בקרב צמרת בנק לאומי שהינו הנושה העיקרי של "פרי־זה", כדי להגמיש את נכונות הבנק למכור את המפעל.

200 העובדים החליטו אתמול להמתין יממה בתקווה לתגובה חיובית מצד בנק לאומי, הנושה העיקרי של המפעל, להצעתו של משקיע שהוגשה בסוף השבוע, המוכן לרכוש את המפעל ולהפעילו מחדש. מזכיר האיגוד המקצועי במועצת פועלי חדרה מסר כי אם תוך 24 שעות לא יתקבל במפעל מסר מעודד לגבי הסיכוי לפתוח אותו מחדש, לא תהיה לוועד העובדים שליטה על הנעשה, ועובדי המפעל, הנלחמים על פת לחמם, יפתחו במאבק אלים.

"לא ייתכן כי בשל היבט מסחרי על סכום זה או אחר, ייסגר בישראל מפעל שיש לו סיכוי טוב להמשיך לפעול ולפרנס בכבוד את פועליו", אמר מזכיר האיגוד המקצועי.

מלחמת כנופיות על טלוויזיית כבלים הפחידה שכונה שלמה

יריות ברחובות, שוטטות על הגגות וחיתוך כבלים — הסתיימו עם מעצרם של שני עבריינים ידועים ברחובות

מאת זהבה מוזס,
כתבת "על המשמר"

מעצרם בתחילת החודש של שני עבריינים ידועים ברחובות סיים תקופה של אימה ופחד בהן היו נתונים תושבי שכונת אושיות ברחובות.

בשבוע שעבר נעצר יוסי עטר בן 30, תושב העיר ובעל הרשעות רבות על עבירות רכוש, שימוש בסמים, איומים ואלימות. עימו נעצר ינון רחיאני בן 38 שאף לו הרשעות דומות. נגד השניים הוגש אתמול כתב־אישום ובקשה להארכת המעצר עד תום ההליכים בבית־משפט השלום ברחובות. כשהמשטרה מציינת בבקשתה שקיים חשש לשלום הציבור ולשלום המתלונן. הדיון בבקשת המשטרה נדחה לסוף השבוע, לבקשת בא־כוחם של החשודים, שביקש שהות לעיין בחומר החקירה.

הפרשה החלה כאשר תושב שכונת אושיות, עוזי גולן — שבכתב־האישום מופיע כמתלונן — הפעיל בשכונה אנטנה מרכזית לקליטת טלוויזיה והקרנת סרטים. לצורך כך התקין בבתי־דירות בשכונה מוקדים לקליטה ומגברים. הנאשמים פירקו, עם שני חברים נוספים שלא נעצרו, את הציוד שהתקין גולן וגנבו ציוד בערך של 13 אלף ש"ח, כשבמשך כל תקופת הסכסוך בין המחנות הלוחמים בשכונה על השליטה בתחנת הטלוויזיה בכבלים, בין אנשי הכנופיות מטיילים על גגות השכונה, חותכים כבלים — גם כאלה שלא השתייכו לטלוויזיה בכבלים — ואף יורים בשכונה.

בתחילת נובמבר, בעקבות תלונתו של עוזי גולן נעצרו יוסי עטר ושניים מחבריו. ב־14.11 הוא שוחרר ממעצר. יוסי עטר, שפגש את עוזי גולן ברחוב ההסתדרות בעיר, הוציא אקדח שהיה ברשותו ללא רשיון, הצמידו לרקתו של גולן ואיים כי יירה בראשו אם עוזי גולן לא יפצה אותו ב־50 אלף דולר תמורת ימי המעצר להם נגרם בשל תלונתו.

עוזי גולן התלונן שנית במשטרה ויוסי עטר נעצר על־ידי שוטרי תחנת רחובות. משנעצר, נתלווה אליו לתחנה ינון רחיאני. שם התברר לו כי עטר נעצר שנית בשל תלונת גולן. רחיאני לא היסס והתייצב עוד באותו יום בבית גולן, שם איים כי אם לא תבוטל התלונה החדשה נגד עטר, הוא לא יהיה אחראי למה שיתרחש. גולן שב והתלונן במשטרה ורחיאני נעצר.

כאמור, הוגשה בקשה למעצר עד תום ההליכים, כשבכתב־האישום מפרטת המשטרה שהשניים מסוכנים לשלום הציבור ולחיי המתלונן.

המורים ועובדי תע"א מאיימים לפנות לערכאות

מאת אבשלום קווה,
כתבנו לענייני עבודה

מועצת ארגון המורים העל־יסודיים ומועצת עובדי ה־תעשיה האווירית והנהלתה החליטו, כל אחד בנפרד, לתאם פנית לערכאות כדי למנוע את מיזוג הקרן בה הם חברים, קרן הגמלאות "מבטחים" עם ה־קרנות האחרות.

את צעדם מנמקים נציגי העובדים בכך, שמצבה האקטוארי של "מבטחים" טוב מאשר חלק מהקרנות האחרות ואין כל סיבה שהקרן תיקח על גבה את הגרעונות של אותן קרנות, אשר היו במהלך השנים נדיבות עם מבטחיה. לטענת ה־נציגים, המיזוג העתידי יצריך הגברת התשלומים הן מצד העובדים והן מצד המעסיקים.

"יד לאחים" ינסה "לפוצץ" סמינריון בכנסיית אלידו

[illegible]

אבנים יודו על בית ואלדמן בעת הפגישה עם האלוף מיצנע

שני ארגוני מחבלים טוענים לאחריות לנסיון ההתנקשות בח"כ "התחיה"

אלוף פיקוד המרכז, האלוף עמרם מיצנע, קטע באמצע שיחה שקיים עם ח"כ הרב אליעזר ואלדמן ("התחיה") בביתו בקרית־ארבע, לאחר שאלמונים — כנראה אנשי כהנא — יידו אבנים על הדירה וניפצו שמשה. מיצנע ביקש לברר עם ואלדמן את פרטי התקרית שהיתה שלשום, בה הושלך מטען חבלה על מכוניתו של הרב ואלדמן בחלחול.

בקרב חוגים קיצונים בקריית־ארבע נשמעה דרישה ל"פעולות גמול", בסגנון המחתרת היהודית, והתנגדות למגעים שמנהלת המועצה המקומית עם מיצנע, "הבוגד האשפיסט אוהב הערבים". לפני כחודשיים קיבלו אנשי כהנא את האלוף מיצנע כאשר בא לבקר במועצה המקומית במטר קללות ונאצות.

דמשק.— שני ארגוני חבלה פלשתינים טענו אתמול בשתי הודעות נפרדות שהופצו בדמשק, כי הם אחראים לניסיון להתנקש בחייו של ח"כ (התחיה) הרב אליעזר ואלדמן.

החזית העממית לשחרור פלשתין, שבראשה ג'ורג' חבש, הודיעה כי יחידת קומנדו שלה הפועלת בשטחים, גרמה להתפוצצות של פצצה בשלט־רחוק, כאשר עברה מכוניתו של ואלדמן, בדרך בין חברון לחלחול. בהודעה נטען כי "המכונית נהרסה וכל הנוסעים נהרגו או נפצעו".

פורשי ארגון אל־פתח, שבראשם הקולונל אבו־מוסה, טענו מצידם, כי חבר ביחידה הנושאת את שמו של "הקדוש חסן או'ורי, שנהרג ב־1973 בחלחול בקרב עם חיילי צה"ל, תקפה בשבת את מכוניתו של הח"כ הישראלי ופצעה כמה מבין הנוסעים".

(עי"ר וע"צ)

אותר מדפיס מודעת הנאצה נגד פרופ' שילה

מאת בצלאל עמיקם, כתב "על המשמר" בירושלים

המשטרה סבורה כי עלה בידה לפענח את תעלומת הדבקת כתובות הנאצה שהופצו בחוצות מאה שערים עם מותו של הארכיאולוג פרופ' יגאל שילה.

ביום שישי עצרו השוטרים את בעל בית־דפוס קורנבליט ממאה שערים, שברשותו נמצאו מודעות כאותו נוסח וכן הגלופה ששימשה לצורך הדפסתן. מעצרו הוארך ב־5 ימים. הוא יואשם בהדפסה ובפירסום מודעות שיש בהן משום בזיון המת והטרדת בני משפחת שילה בטלפון. עתה מבקשים החוקרים לאתר גם את מדביקי המודעות.

130 חברות — בתערוכת יצוא 87 שתיפתח מחר

מאת יוסף גלילי, כתב "על המשמר"

שירותים חדשים ומשופרים לטובת היצואן במסחר הבינלאומי, יוצגו בתערוכה הבינלאומית "יצוא 87", שתתקיים בימים שלישי עד חמישי 10 — 8 בדצמבר במרכז הקונגרסים שבגני התערוכה בתל־אביב.

מנהל התערוכה, אסא טלבר, שמסר על כך במסיבת עיתונאים ביום א' בבית־סוקולוב בתל־אביב ציין, כי בתערוכה משתתפות 130 חברות מישראל ומעשר מדינות. מוצגים בה חידושים ושירותים רבים שנועדו לאפשר ליצואנים בכוח ובפועל, לייעל את היצוא ולעשותו רווחי ודאי.

ניסו לחטוף אותי — סיפר חייל שחיפש תירוץ

מאת יואב אביב, כתב "על המשמר"

ורדימון סתיו, חייל מקיבוץ עין־החורש, העסיק אתמול בלילה את משטרת חדרה בחקירת ניסיון חטיפה שבדה מליבו.

החייל הגיע לתחנת המשטרה סמוך לשעה 02:45 לפנות־בוקר וסיפר לחוקרים כי נסע עם מכונית לקיבוצו. בדרך אסף, לדבריו, שני צעירים שנראו כחיילים, אולם אלה שלפו לפתע סכינים, החלו לאיים עליו וציוו עליו לפנות לעבר צומת עירון. לדברי החייל, במהלך הנסיעה תפס אחד מחוטפיו את הגה המכונית ואז הוא פתח את הדלת, קפץ והצליח להמלט.

עם קבלת ההודעה הקימה המשטרה מחסומים באיזור ופתחה בסריקות נרחבות. זמן קצר לאחר מכן נמצאה מכוניתו של החייל ליד קיבוץ חריש כשהיא פגועה לאחר תאונה קשה. בהמשך החקירה סיפר לפתע החייל לחוקריו המופתעים כי הוא בדה את כל הסיפור על מנת להסתיר את מעורבותו בתאונה.

פרס ביאליק — לנתן שחם, ישראל אלדד וצבי מאיר רבינוביץ

מאת ירון [illegible], כתב "על המשמר"

[illegible] נתן שחם, פרופ' ישראל אלדד וד"ר צבי מאיר רבינוביץ הם זוכי פרס ביאליק לשנת תשמ"ח. על כך החליטה מועצת עיריית תל־אביב־יפו על־פי המלצות שתי ועדות הפרס.

הסופר נתן שחם זכה בפרס ביאליק לספרות יפה על ספרו "רביעיית רוזנדורף". פרופ' ישראל אלדד זכה בפרס ביאליק לחוכמת ישראל על מפעל חייו. ד"ר צבי מאיר רבינוביץ זכה בפרס על "פיוטי רבי ינאי" כרך א'־ב'.

בוועדת השופטים לספרות יפה חברים ד"ר אברהם הגורני־גרין, ד"ר דן לאור וזטוביה ריבנר. בוועדת השופטים לחוכמת ישראל חברים פרופ' פנחס פלאי, פרופ' חיים [illegible] ופרופ' רבקה שץ. מועצת עיריית ת"א בירכה בהחלטתה את זוכי הפרס והביעה תודתה לחבר השופטים.